

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grojski trg št. 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grojski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strassmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Vojna in živci

Napredek tehnike ni pripomogel le k izpopolnitvi pravega orožja, ki služi v neposrednih bojih, temveč tudi k izpopolnitvi nešteti novih vojnih sredstev v zaledju, ki jih ne smemo šteti med nič manj silovito orožje od onega pravega na bojiščih. Že pol leta sem je Evropa doživljala tako zvano »belo vojno« ali »vojno živcev«. Njena značilna oznaka je bila strahovita propaganda, ki je delovala iz vseh mogočih virov in se razširjala v vse mogoče smeri, tako da je bil pod njenim »udarom« že ogromen del človeštva.

Marsikje so pred meseci izražali nado, da bo ta pritisk na duha in dušo ljudi prenehal, čim bodo neke spregovorili topovi, ki bodo s svojo žalostno pesmijo zamenjali besede, vsipajočo se iz listov in radijskih zvočnikov v vseh mogočih jezikih sveta. Toda to se ni zgodilo. Grmenje topov in letalskih granat ni ustavilo te žive pronačaje, ki jo še nadalje in celo v naraščajoči meri razširjajo zlasti radijske postaje po etru. Kako vpliva vse to na žitak razdražene živce milijonov, ki jih ta nova vojna sredstva skušajo streti istočasno z uporabo orožja ali še pred njegovo uporabo, ni treba opisovati. »Vojna živcev« se torej nadaljuje vzporedno z vojnimi operacijami in še čedalje bolj narašča. Mnogi celo mislijo, da se je prava »vojna živcev« prav za prav šele sedaj pričela.

Vse to zahteva od vsakega posameznika neprimerno večjo treznost in previdnost kakor v prejšnjih vojnah. Kontrola tega, kar se sliši, in tudi onega, kar se danes čita, mora biti neprimerno večja kakor kdajkoli doslej. Ta kontrola pa seveda ni lahka, zlasti ne v pogledu radia, ki najbolj neposredno vpliva, katerega besedo pa je najtežje preveriti, saj poroča mnogokrat o dogodkih, ki se odigrajajo tako rekoč istočasno s poročanjem. To, kar je v normalnih časih velika prednost radijskega poročanja v primeri s poročanjem listov, je lahko usodnega pomena v nenormalnih časih, v časih, ko je na vseh straneh toliko interesa, da se prav časovno neposredni dogodki prikažejo tako, kakor to najbolj odgovarja interesom radijskega gospodarja, ki je konec koncev povsod država.

Nihče ne more zahtevati od radijskega poslušalca vsega onega znanja in vse one široke razgledanosti, ki bi ga lahko obvarovala, da ne bi nasledel kakršnikoli vesti. Prav s tem neznanjem poslušalcev računa radijska propaganda. Uspeh je lahko velik zlasti tam, kjer so dnevne informacije v drugi obliki le zelo težko dostopne in je kontrola takšnega poročanja tako rekoč nemogoča. Tako se preko etra vrše neprestane nevidne borbe, ki lahko postanejo enako usodne kakor one prave na bojiščih.

Veliko poslanstvo v borbi proti temu sodobnemu enostranskemu vplivanju na duha, misli in čustva ljudi lahko vsaj ponekod, posebno v nevtralnih državah, še izvrše dnevni listi s svojim umerjenjšim, stvarnejšim in opreznim poročanjem, ki ga je mogoče vsaj do neke mere pretehtati in preveriti. Listi morajo biti v teh časih prva kontrola današnjega poročanja, ki ni več omejeno samo na novine in ki po drugih poteh celo še prej prihaja do njih, ki jim je namenjeno. Odgovornost listov je zato danes podvojena. Njihova dolžnost je, da pomagajo svojim čitateljem pri iskanju resnice sredi zmešnjav in težav, ki jih prinaša vojna na splošno, živčna pa še prav posebej. List, ki se v težkih časih zaveda svoje odgovornosti, opravlja tako delo z največjo skrbnostjo in poštrevnostjo.

Toda čitatelj ne sme pri tem prezreti, da je tudi pri najboljši volji včasih zelo težko ali naravnost nemogoče ločiti resnico od nepotvorjenega prikaza. Tudi v uredniških listov nismo vsesvedni in nezmotljivi. Tudi mi smo navezani predvsem na vire, iz katerih črpamo svoje vesti. Ako si te vesti iz raznih virov nasprotujejo ali ako ta ali ona vest že po sebi zbujajo dvom v svojo verodostojnost, si pomagamo pač na ta način, da označimo vir, iz katerega smo vest prejeli. Označba je včasih direktna s tem, da sta imenovana list ali poročevalska agencija, ki sta dotično vest razširila kakor n. pr. angleški Reuter, francoski Havas, nemški DNB, Poljski Pat, italijanski Stefani itd. Včasih pa je označba le indirektna s krajem, od koder je vest datirana. Tako je čitatelj omogočen, da pri poznavanju izvora posameznih vesti tudi sam tehta in ceni njih verodostojnost. Več v uredniških storitih ne moremo.

Naj na kratko opozorimo še na tretji, danes tako zelo razširjeni način prenašanja vesti, na govorico od ust do ust. Kar čudežno je, kaj vse ljudje vedo. Sestaneta se na primer v stokrat zastraženem Kremlju k razgovoru med štirimi očmi Stalin in Molotov. Dan kasneje vam bo ta ali oni že z vso resnostjo podrobno pripovedoval, kaj je rekel Stalin in kaj Molotov, pa kaj sta skle-

Kaj hoče Rusija?

Nasprotujoče si vesti o ruskih namerah in načrtih glede Poliske — Sporazum z Japonsko naj bi dal Rusiji proste roke v Evropi

Helsinki, 16. sept. z. Rusko mobilizacijo tolmačijo tukajšnji listi kot dokaz, da je Rusija sedaj, ko je Poljska oslabiljena, odločena korigirati sklepe mirovnih konferenc iz leta 1918. in 1921. To dokazuje tudi vsa ruska propaganda zadnjih dni. Vendar pa kaže, da Rusija ne računa samo s tem, da bo morala nastopiti morda proti oslabiljeni poljski armadi, marveč tudi s tem, da bo imela za nasprotnika morda tudi močnejšo nemško armado. Rusija ni tja v en dan postavila na poljsko mejo dva in pol milijona vojakov in mobilizirala eno tretjino vse svoje vojske. Vse kaže, da so ti ruski vojaški ukrepi zgolj demonstracija za diplomatska pogajanja o razdelitvi Poljske. Zelo ugleden ruski diplomat je izjavil, da se more na pogajanja z Nemčijo iti samo z močno in dobro pripravljeno armado.

Curih, 16. sept. z. Dr. Jolliot, strokovnjak »Neue Zürcher Zeitung« za Rusijo, smatra, da Rusija ne bo prej posegla na Poljskem, predno ne bo poljska armada popolnoma poražena. Če pa ne vkorakala ruska armada na poljsko ozemlje, potem se bo to zgodilo brez dvoma v popolnem sporazumu z Nemčijo.

Koncentracija ruskih čet ob poljski meji

Budimpešta, 16. sept. z. Preko Bukarešta in Kijeva prihajajo vesti o vedno večji koncentraciji ruske vojske na poljski meji, zlasti v okrožju Minska. Glede namer Rusije se širijo v tukajšnjih diplomatskih krogih različne vesti. Splošno mislijo, da Rusija samo čaka na končni razpad poljske vojske. Poročila iz Moskve govorijo o tem, da se Rusija ne smatra več vezana na nenapadalni pakt s Poljsko, ker smatra, da poljska republika dejansko ne obstoja več. Čim bo nemška vojska prekorčila mejo onih pokrajin, ki jih reklamira zase Rusija, bo po informacijah tukajšnjih krogov tudi ruska vojska prekorčila poljsko mejo in vkorakala na poljsko ozemlje.

Moskovski opazovalci o ruski politiki

Moskva, 16. septembra. b. V tukajšnjih inozemskih krogih z velikim zanimanjem zasledujejo razvoj ruske politike od sklenitve nemško-ruske pogodbe dalje. V splošnem sodijo, da z ruske strani ne preti nikomur neposredna nevarnost. Rusija iniciativno ne bo posegla v noben oborožen konflikt. Njen neposredni namen je samo vsestransko zavarovanje mej, kakor so to njeni diplomati poudarili tudi pri razgovorih z angleškimi in francoskimi zastopniki, ko so se sklicevali na načelo popolne enakopravnosti pri prevzemu medsebojnih obveznosti. Za to ceno bi bila tedaj Rusija pripravljena nuditi pomoč zapadnim vevsilama.

Ker na to načelo Angleži in Francozi niso pristali, si je Rusija skušala zagotoviti svojo zapadno mejo z nenapadalnimi pogodbami z Nemčijo, pri čemer je računala s posledicami te pogodbe v tako zvanem protikomunistnem taboru. Ta račun se je glede Japonske izkazal točen. Japonska je na nemško-rusko pogodbo reagirala na več nedvoumni načinov, končno pa se je odločila, da se tudi sama z Rusijo sporazume, da bi si tako zagotovila nemoteno prodiranje na Kitajsko. Tako je prišlo v pretek večer do znanega premirja med obema državama na mongolsko-mandžurski meji, premirja, ki bo omogočilo nadaljnja pogajanja med Tokiom in Moskvjo. Ako bodo ta pogajanja ugodno potekala, ni izključeno, da bo med obema državama sklenjen celo nenapadalni pakt po zgledu nemško-ruske pogodbe, s čimer bi si Rusija zagotovila mir na Daljnem vzhodu, da bi se lahko bolj neposredno zanimala odsele tudi za razvoj dogodkov v Evropi, od koder je bila v zadnjem času večkrat izrinjena od evropskih vevsilov. V moskovskih uradnih krogih mislijo, da jim nova politika, ki se je začela z nemško-rusko pogodbo, odpira v bodoče boljše perspektive na evropskem terenu, obenem pa iz-

nila. Posebno pri takih vesteh je treba ohraniti trezno razsodnost in dobre živce. Verujete, da vam danes o vseh važnih dogodkih po svetu listi poročajo vse, kar je mogoče zvesti. Dosludna nevtralnost naše države omogoča tudi listom, da jim ni treba prikrivati nobenega dejstva. Osvežite si malo spomin nazaj za leto dni, odkar se je začela svetovna napetost. Kaj vse so ljudje v tem času že pripovedovali, česar ni bilo čitati v nobenem listu. Sedaj pa, ko so vsi dogodki že več ali manj znani, nam morajo čitatelji pritrditi, da ni bilo nobenega, o katerem jih ne bi informirali dnevniki. Tako je tudi danes. Zato noben resen in pameten človek ne bo verjel »senzacijam«, ki jih iz zlobe ali pa iz nekakšne histerije razširjajo razni ljudje.

Nešteto je orožij, ki se uporabljajo v sedanjih vojni živcev. Obramba pa je samo ena: ohraniti razsodnost in trdne živce. Ti so sedaj vsem potrebni, tudi nam nevtralcem, kajti »vojna živcev« ne pozna vojskujočih in nevojskujočih se strank. V njej smo vsi vojaki in kot vojaki moramo vselej in povsod storiti svojo dolžnost, zaradi svoje države in zaradi sebe samega!

ključuje možnost nadaljnjih nemških aspiracij v vzhodni smeri.

Rusija, tako pravijo v moskovskih uradnih krogih, je gotovo postopala egoistično, ko je ubrala to politiko, toda tega ji ne morejo zameriti oni, ki so zaradi svojega egoizma izgubili priliko, da se sporazumejo z njo, ko je bil še čas. Kar velja za zapad, pa velja tudi za Poljsko, kateri je Potemkin točno pojasnil položaj že pred nekaj meseci.

Povečanje blagovnega prometa med Rusijo in Nemčijo

Berlin, 16. sept. z. United Press poroča, da se vodijo med Nemčijo in Rusijo pogajanja za povečanje medsebojnega blagovnega prometa. Nemčiji je pred vsem na tem, da ublaži posledice angleške blokade ter se preskrbi s potrebnimi surovinami. V ta namen bo prvotno določen blagovni kredit za Rusijo povišan od 200 na 400 milijonov mark. Pogajanja vodi trgovinski ataše nemškega veleposlaništva v Moskvi. Največje težave povzroča vprašanje transporta ruskega blaga v Nemčijo in obratno. Morska pot je preveč nezanesljiva, železniški prevoz pa skoraj nemogoč, dokler Nemčija in Rusija ne dosežeta skupne meje. Sedaj razpravljajo o načrtu, da bi uporabili za prevoz blaga iz Rusije predvsem nemške zrakoplove. Potniške gondole bi se morale v ta namen

primerno preurediti tako, da bi na poti v Rusijo mogle prevažati kemične produkte in sestavne dele raznih strojev, na povratku iz Rusije pa predvsem bencin, razna olja in podobno. Pravtako naj bi se v ta namen uporabili tudi ruski zrakoplovi. V nemških krogih so prepričani, da bi bil tak prevoz še najbolj siguren in najmanj riskanten.

Kaj piše Göringov list

Berlin, 16. sept. b. V tukajšnjih političnih krogih so prepričani, da bo Rusija kmalu nastopila s svojimi zahtevami na Poljskem. Po sodbi berlinskih krogov potrjujejo to domnevo tako najnovejši ruski vojaški ukrepi na zapadni meji kakor tudi znani članek v moskovski »Pravdi« o narodnostni neenotnosti poljske republike ter o prizadevanju Ukrajincev, da se osamosvoje.

Vsi listi pišejo že o bližnji delitvi Poljske, ne da bi sicer navajali podrobnosti. Še najbolj konkretni je Göringov organ »Essener National-Zeitung«, ki povsem odkrito napoveduje »razkosanje umetne poljske republike«, in sicer na ta način, da bosta Nemčija in Rusija na račun Poljske prišli do skupne meje. »ki bo odgovarjala medsebojnim političnim, etnografskim in gospodarskim interesom«. List piše, da bo Rusija zasedla pokrajine, v katerih prebivajo Belorusi in Ukrajinci.

torej pokrajine vzhodno Buga in Dnjestra. Ni treba še posebej pripominjati, zaključuje list svoja izvajanja, da sta se Nemčija in Rusija že v preteklosti znali sporazumeti glede skupnih mej. Poslednji izmed teh sporazumov je bil sklenjen leta 1918. v Brestu Litovsku. V ostalem je znano, da Rusija ne želi nič več kakor da so zaščiteni njeni življenjski interesi.

Podobne napovedi objavlja tudi »Hamburger Fremdenblatt«, o katerem je prav tako znano, da ima najboljše informacije iz uradnih krogov. Ta list poudarja v tej zvezi tudi pomen nemško-ruske pogodbe, ki da so jo marsikje podcenjevali, medtem ko prav ta pogodba začena novo poglavje v Evropi, ki dobiva po njej drugo lice. Predvsem je izven dvoma, da je ta pogodba popolnoma onemogočila kakršenkoli vojni poskus v podunavskem bazenu in na Balkanu, pa tudi na bližnjem vzhodu.

Nemški bombnik sestreljen v Ukrajini

London, 16. septembra. AA. Reuter poroča iz Moskve: Nad mestom Levskein v Ukrajini se je pojavilo letalo neznane narodnosti. Ogenj iz ruskih streljnic je primoral letalo, da je pristalo. Bil je nemški bombnik z dvema motorjema. Posadka je bila internirana.

Boji na Poljskem besne dalje

Prodiranje nemške južne armade ustavljeno — Nemci so zasedli Przemysl in Bialystok

Varšava, 16. sept. br. (Havas). Poljski poročevalski urad poroča, da so dosegli Poljaki večerj velik vojaški uspeh. Zajeli so celoten motorizirani nemški pešpolk in oddelk oklopnih avtomobilov. 1.200 nemških vojakov je bilo ujetih, nad 200 pa jih je v borbi padlo ali pa so bili ranjeni. Poljaki so pri tem zaplenili 42 tankov, 11 lahkih in dva težka topa ter večje število vojaških avtomobilov. Ta uspeh so dosegli Poljaki predvsem zaradi tega, ker je nemški motorizirani oddelk začel pri manjkavosti bencina, razen tega pa se zaradi raznočelnih in razvoženih cest le s težavo premikajo. Poljaki skušajo sedaj na ta način poloviti vse nemške motorizirane oddelke, ki so se oddaljili od glavnih čet.

Varšava, 16. sept. AA. (Havas). Poveljništvo varšavske obrambe je sporočilo snoti ob 22.30 preko varšavske radiopostaje, da je na zapadnem sektorju minil večerjnj dan mirno, na vzhodnem sektorju pa so se vršile borbe s sovražnikom, ki se danes nadaljujejo.

Nemško letalstvo je bilo tudi večerj aktivno, posebno v severni Poljski, kjer je bombardiralo Vilno, Baranoviče in nekatere druga mesta. V Vilnu je bilo mnogo žrtev med civilnim prebivalstvom. Poljsko letalstvo je uspešno bombardiralo nemške objekte. Na sektorju Varšava se obrambna akcija nadaljuje ugodno. Sovražnikovi napadi s severa in vzhoda so ustavljeni. Nemška akcija v smeri proti Bjalystoku je na letela na močan odpor poljskih oddelkov ter še dva dni na tem sektorju ni večjih sprememb. V pokrajini Skierniewice se vodijo ogorčene borbe ter so poljske čete prizadele sovražniku velike izgube.

Varšava, 16. sept. br. Reuter poroča, da se je poznanska armada priključila varšavski vojski. Prebivalstvo ji je priredilo navdušen sprejem. Poznanska vojska je takoj zasedla varšavske utrbe. Poljskim četam se je posrečilo izpad iz obkoljenega Kutna, pri čemer je odločno pomagala pomorjanska vojska, ki je večerj prodrla nemški obroč severno Kutna. Nemško vojnoročilo trdi, da so nemške čete zasedle Bialystok. Mesto je še vedno v poljskih rokah, zanj pa se bijejo ogorčene borbe.

Zaleščki, 16. sept. AA. (Havas). Ponoči in davi je bilo mirno na južni fronti. Nikjer ni bilo posebnih vojaških operacij. Telefonska zveza s poljsko-rumunske meje do Lvova je spet obnovljena.

Zaleščki, 16. sept. AA. (Havas). Po sporočilih, ki so prišla iz obmejnege pasu, vzdržujejo poljski oddelki, ki operirajo na severu stalno zvezo z oddelki, ki operirajo v pokrajini Poznanj. Vsi vojaški centri vzdržujejo stalno in popolno zvezo z vrhovnim poveljstvom. Radijske postaje v Varšavi, Lvovu, Baranoviču in Vilnu delajo neopretrgano. Prav tako kakor tudi telefonske zveze med imenovanimi mesti. Radijski postaji v Varšavi in Lvovu dajeta nepretrgano potrebna navodila prebivalstvu za obrambo poljskih mest. Poljska vlada, ki se nahaja v Lvovski pokrajini, je v stalni zvezi s pomočjo raznih prometnih sredstev, med katerega je treba prišteti tudi kurirsko službo z vrhovnim poveljstvom in raznimi centri poljske vojske. V nasprotju z nekaterimi poročili se vzdolž poljsko-rumunske meje nahaja le neznatno število znanih in vidnejših poljskih osebnosti.

Žrtve poostrene vojne

Komarno, 16. septembra. AA. (Havas). V Komarnu so nemška letala letela zelo nizko ter s streljanimi streljali na prebivalstvo. Ubilih je bilo okoli 80 ljudi. Ob tej priliki je bil hudo ranjen tudi predsednik medparlamentarne unije. V Lucku so sovražna letala istotako s streljanimi streljala na prebivalstvo, ki je bežalo iz mesta. Dalje so sovražna letala bombardirala se-

mostan sester sv. Elizabete ter frančiškanski samostan. Bombe so padale v samo središče mesta ter je ena bomba padla tudi na bolnišnično semenišča.

Nemško letalsko oporišče v Poznanju uničeno

Varšava, 16. septembra. AA. (Havas) Radio Varšava 2 je objavil snoti ob 22.30 naslednji komunik: Poljsko letalstvo je izvršilo napad na nemška letalska oporišča v Poznanju, kjer se spuščajo nemška letala, ki bombardirajo Varšavo. Naše letalstvo je popolnoma uničilo to oporišče, kar je imelo za posledico popuščanje nemške letalske aktivnosti proti Varšavi.

Poljska vlada se bo preselila v Pariz

Bukarešta, 16. sept. s. Poljska vlada se namerava v primeru, da bi morala zapustiti Poljsko, preseliti v Pariz. Rumunija kot nevtralna država poljski vladi ne bi smela nuditi zatočišča.

Dosedanje nemške izgube

London, 16. sept. AA. (Havas) Po poročilu agencije Reuter je poljsko poslanstvo v Haagu izdalo sporočilo, da je v teku dosedanjih bojev na Poljskem Nemčija izgubila okoli 100.000 mož, ki so ali mrtvi ali ranjeni.

Nemška poročila

Berlin, 16. sept. br. Vrhovno nemško armadno vodstvo je danes opoldne izdalo naslednje vojno poročilo:

Južna skupina nemške vzhodne armade je tudi večerj podila pred seboj razpršene dele poljske južne armade. Z njo so bili vrati Lvova in ob reki Tanev pri Bilgoraju boji še v teku. Daleč vzhodno odhod so motorizirane čete dosegle Włodzimierz. Przemysl je zavzet.

S pomočjo novih nemških sil je bil ob-

roč okoli Kutna obkoljenih poljskih čet ojačen in v napadu rožen.

Po odbitju sovražnikovega poskusa izpada jugovzhodno iz Varšave so naše čete ujele 8000 mož in zaplenile 126 topov. Zdj stoji temo ob predmestju Praga.

Naše čete so zavzele Bialystok. Borba za citadelo v Brest Litovsku je še v teku. Zračne sile so preprečile poskus zadnjih poljskih transportnih gibanj proti vzhodni meji.

Prince Oskar padel na bojišču

Berlin, 16. sept. br. Nemški poročevalski urad poroča, da je na poljskem bojišču padel pruski princ Oskar, vnuk bivšega nemškega cesarja Viljema.

Berlin, 16. sept. br. (DNB) Pri zasledovanju razpršenih poljskih oddelkov je padel na vzhodnem bojišču generalni inspektor nemškega orožništva, generalni major Wilhelm Rettich.

Francoski poslanik pri Becku

Zaleščki, 16. sept. w. Francoski veleposlanik Noel, ki se je vrnil iz Pariza, je imel danes popoldne dolg razgovor s poljskim zunanjim ministrom Beckom.

Zavezniška poslanika ostala na Poljskem

Pariz, 16. sept. br. Uradno poročajo, da sta poslanika Anglije in Francije ostala še nadalje na Poljskem in sta v stalni zvezi z vlado, ki ima sedaj svoj začasni sedež v bližini glavnega stana poljskega vrhovnega poveljstva.

40.000 poljskih beguncev v Rumuniji

Černovice, 16. sept. o. V Rumunijo je doslej priselilo okrog 40.000 poljskih beguncev.

Vojna na morju

Potopljenih je bilo zopet več trgovskih ladij

London, 16. sept. br. Današnji dan je bil črni dan za angleško mornarico. V 12 urah je angleška trgovinska flota izgubila tri ladje, ki so bile torpedirane od nemških podmornic.

New York, 16. sept. s. Na velikem francoskem minonoscu »Plouton« (4737 ton) je prišlo danes v luki do velike eksplozije. Okoli 100 mornarjev je bilo ubitih.

London, 16. septembra. AA. (Reuter). Uradno sporočajo, da je sovražna podmornica potopila ladjo »Cayem«. Norveška ladja »Jatbake« je rešila posadko potopljene ladje. Potopljena ladja je imela 8.825 ton in je bila last petrolejske družbe Anglo American Oil Company.

Belgijska ladja potopljena

London, 16. sept. AA. (Reuter). Ministrstvo za informacije sporoča, da se je belgijska ladja »Alex van Obstal« (5.965 ton) danes ponoči v bližini Weymoutha potopila. Računajo, da je bila torpedirana, ali pa je zadelo na kakšno mino.

170 trgovskih ladij čaka na pregled

Amsterdam, 16. sept. AA. V angleških pristaniščih se nahaja 170 belgijskih in nizozemskih trgovskih ladij, ki čakajo na pregled po odredbah angleškega zakonodajstva.

nizozemskih trgovskih ladij, ki čakajo na pregled po odredbah angleškega zakonodajstva.

Pomožna angleška vojna ladja potopljena

London, 16. septembra. AA. (Havas). Odkar traja vojna je bila potopljena prva angleška pomožna vojna ladja. Gre za »Davaros«, ki pripada matični luki Fleetwood. Ladjo je potopila nemška podmornica s 35 topovskimi streli. Kapetan parnika in posadka 11 ljudi so se rešili z rešilnimi čolni.

Francoski polagalec min zletel v zrak

Casablanca, 16. sept. br. (DNB) V pristanišču Casablanci v francoskem Maroku je v sredo zletela v zrak neka francoska minska križarka. Na krovu je eksplodirala mina, ki je križarko pretrgala na dvoje. Med potapljanjem so eksplodirale še nadalje mine, ki so povzročile ogromno razdejlanje in zahtevale mnogo žrtev. Pristaniški predehi blizu kraja katastrofe so bili močno poškodovani. Med posadko potopljene križarke in med prebivalstvom Casablance so dozdaj našli 400 mrtvih in ranjenih.

NA ZAPADU ŽIVAHNE BORBE

Spretna in metodična taktika generala Gamelina — Francoske čete izvojevale vzhodno od Mozele nove lokalne uspehe

Pariz, 16. sept. AA. (Havas) Poročilo vrhovnega poveljstva z dne 16. septembra dopoldne se glasi: Noč je bila nemirna na mnogih odsekih bojišča. Sovražnost topništvo je bilo v pokrajini južno od Saarbrückna zelo živahno. Naše čete so napredovale na nekaterih točkah vzhodno od Mozele. Močan sovražni protinapad, pred katerim je bilo hudo topniško obremenjevanje, je bil odbit v pokrajini ob reki Nied.

Pariz, 16. sept. AA. (Havas) V merodajnih vojaških krogih poudarjajo, da se borbe na zapadnem bojišču bijejo povsod na nemškem ozemlju. Prva faza, ki je predstavljala v glavnem samo stopanje v stik s sovražnikom, se je razvila sedaj že v prave borbe. Včeraj ponoči je prišlo na mnogih točkah na bojišču med Renom in Mozelo do borb med francoskimi četami in nemškimi četami v pokrajini, ki do sedaj ni bila imenovana v komunikaciji. Gre za pokrajino, ki se razteza na planoti med reko Nied na severu in južnim delom gozda Warnst. Ta planota dominira nad dolino, v kateri se nahaja Saarbrücken. Tudi v pokrajini med Bitschem in reko Blies postajajo borbe vse bolj krute in pomembne. Francoske čete so postopoma osvojile nove postojanke v osrednjem delu saarske pokrajine, kjer se nahaja tudi mesto Saarbrücken. Najprej so zavzele gozd Warnst, nato pa so prodrale naprej na levi obali reke Blies med Hornbachom in Saargmündom. Borbe, ki so se razvile v obsejnim pasu med Sierckom in nemško naselbino Perl in kjer so bili napadi nemških čet ustavljeni s protinapadi francoskih čet, so se končale s tem, da so francoske čete vdrle na nemško ozemlje. Nemške čete so poskušale razviti protinapad večjega stila, katerega so podprli s skrbno pripravljenim in močnim topniškim ognjem, vendar pa so bile krvavo odbite.

Pariz, 16. sept. br. Reuter poroča s francoskega bojišča, da so se danes vsi poskusi nemškega poveljstva, da bi prepodili Francoze z zavzetih položajev, izjalovili. Nemški bombniki so s strojnimi hoteli obstrlejavati francosko pehoto, a so jim namero s hudim topniškim ognjem preprečili. Nemci ogroženo napadajo visoko planoto, ki obdaja položaj nad Saarbrücknom in tudi nad Siegfriedovo črto na tem področju. Napori jim niso uspeli, vsi napadi so bili krvavo odbiti in se je Francozom celo posrečilo, da so se še bolj približali Siegfriedovi črti, ki jih od nje loči le še majhna razdalja.

Nemško poročilo

Berlin, 16. sept. br. Na zapadnem bojišču je sovražnost topniško delovanje pri Saarbrücknu. Krajevni sovražniki sunki so bili odbiti in je imel sovražnik pri tem znatne izgube. Zračnih napadov na nemško ozemlje ni bilo.

Vsa francoska armada že mobilizirana

Pariz, 16. sept. s. Današnji »Journal« piše: Vsa francoska armada je že mobilizirana. V treh mesecih bomo imeli boljše in bolj opremljeno armado, kakor leta 1918.

15 nemških divizij na 65 km dolgi fronti

New York, 16. sept. s. Ameriški poročevalci cenijo, da imajo Nemci na 65 km dolgi fronti med luksemburško mejo in Saarbrücknom v boju 15 infanterijskih divizij. Francozi imajo v moštvu morda majhno število premoč.

Vojaška pomoč iz francoskih kolonij

Pariz, 16. sept. s. V Franciji je sedaj že toliko francoskega kolonialnega vojaštva, kolikor so ga francoske kolonije skupno poslane v letih 1914—1918. Kolonije bodo po sedanjih načrtih dobavile letos Franciji najmanj tri in pol milijona ton živil in surovin. Poldrugi milijon ton odpade na cerialje, predvsem iz Indokine, milijon ton na mineralna olja in 800.000 ton na kolonialno blago. Računajo, da bo mogoče še nadaljnjih 800.000 ton dobaviti v lesu, premogu, kavčuku in tekstilnih surovinah.

Angleški tisk o Gamelinovi taktiki

London, 16. sept. AA. Današnji angleški tisk podrobno piše o strateških problemih v zvezi s sedanjimi vojnimi operacijami.

mi. »Daily Telegraph« in »Daily Mail« na glasata važnost sedanje francoske taktike, ki gre za tem, da polagoma zasede nemško ozemlje pred Siegfriedovo črto. Taktika, ki jo izvaja general Gamelin, bo polagoma minirala odporno moč Siegfriedove linije. Urednik »Timesa« za vojna vprašanja proučuje položaj nevtralnih držav. Pravi, da je belgijska vojska boljše opremljena kakor leta 1914. Belgijske meje so najmodernejše utrjene. Kar se tiče Švice, je ta država istotako bolj pripravljena kakor leta 1914, njen gorski teren pa ji jamči sorazmerno varnost. Pričakovati je sicer dolgo vojno, toda zaradi tega se ni treba udajati nobenemu pesimizmu, ker so viri zavzemkov mnogo večji kakor viri Nemčije. »Daily Mail« pravi, da obstoja v Nemčiji že vzemirjenje, ker se kaže že velika razlika med Maginotovo in Siegfriedovo linijo. Maginotovo linijo so gradili več let ter je mnogo močnejša kakor Siegfriedova linija, ki so jo začeli graditi šele leta 1938 in ki še do danes ni gotova. General Gamelin je strokovnjak in filozof, ter je zadnji človek na svetu, ki bi se poslužil odvratne

taktike, da bi žrtvoval ljudi za topove. Čim dalje bo Nemčija prisiljena trošiti municijo, toliko bolj ugodno se bo razvijala stvar za zaveznike. Vsakokrat, ko bo padel strel ali bomba, bo Nemčija izgubila nekaj, kar se mogoče sploh ne bo dalo nadoknaditi, kajti naša kontrola pomorskega prometa postaja vedno močnejša.

Trgovinski promet s severnimi državami

Curih, 16. sept. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da se bodo v kratkem pričela trgovinska pogajanja med Anglijo, Francijo in državami tako zvane oslske skupine. Pogajanja bodo imela za cilj, da se nanovo uredi trgovinski promet med Anglijo in Francijo na eni ter severnoevropskimi nevtralnimi državami na drugi strani. Anglija in Francija sta pripravljene zajamčiti tem državam popolnoma svoboden trgovinski promet pod pogojem, da uvožena blaga ne bodo izvažala v Nemčijo.

Sovražnosti med Rusijo in Japonsko ustavljene

Včeraj so bile po moskovskem sporazumu med Rusijo in Japonsko ustavljene vojaške operacije na mongolski meji

Berlin, 16. sept. br. Nemški poročevalski urad (DNB) poroča iz Moskve. Med Rusijo in Japonsko je bil sklenjen dogovor, po katerem se sovražnosti v Mandžukuu takoj ustavijo. Japonski poslanik v Moskvi Togo in komisar za zunanje zadeve Molotov sta včeraj formulirala dogovor, ki eta ga davi podpisala. Sporazum določa, da se s 16. t. m. takoj ustavijo vse vojaške operacije med sovjetskimi-mongolskimi četami in japonsko-mandžurskimi oddelki. Obe vojski ostaneta na trenutno zasedenih položajih. Posebna mešana komisija, sestavljena iz sovjetskih, mongolskih, japonskih in mandžurskih strokovnjakov, bo določila mejo med Zunanjo Mongolijo in Mandžukoom.

Veliko zadovoljstvo na Japonskem

Tokio, 16. sept. s. Današnji japonski časopisi zelo ugodno komentirajo sklenitev rusko-japonskega premirja. List »Jomiru Simbun« pravi, da pomeni premirje zboljšanje celotnih odnosov med Japonsko in Rusijo. Sporazum je sličen onemu, ki je bil sklenjen lani po incidentu pri Čangku-fengu. List pa pristavlja, da je pot, da se popravi atmosfera, ki je doslej vladala med obema državama, še dolga. Obmejna komisija, ki bo na podlagi premirja sestavljena, bo gotovo zmanjšala število obmejnih incidentov. Japonska je že s tem, da je proglasila nevmešavanje v evropske zadeve, dobila možnost, da usmeri vse svoje sile na ureditev kitajskega spora ter je dohila sedaj s sklenitvijo premirja z Rusijo novo oporo za svojo akcijo na Kitajskem. Sklenitev premirja z Rusijo pomeni strahen udarec kitajski vladi, ki je sanjala, da bo nenapadalni pakt med Rusijo in Nemčijo dal Rusiji proste roke na Daljnem vzhodu. Listi hvali spretno politiko predsednika vlade Abeja ter pravi, da pomeni sklenitev premirja z Rusijo zanj velik uspeh. Japonska je dobila novo oporo, da vzpostavi nov red na Daljnem vzhodu.

List »Nici-Nici« piše: Ministrski predsednik Abe je po znani objavi svoje zunanje politike dal japonskemu poslaniku v Moskvi navodila, naj poizkusi urediti vsa odprta vprašanja med Japonsko in Rusijo ter posveti posebno pažnjo mongolskemu vprašanju. Na podlagi tega je imel japonski poslanik Togo z zunanjim komisarjem

Molotovom razgovore skoro vsak dan od 9. septembra dalje. Japonska miroljubna gesta je našla razumevanje pri Molotovu. Sporazum je bil dosežen že 14. septembra. Odslej bo diplomatska pozornost Japonske usmerjena na to, da se uredijo vsa sporna vprašanja med Japonsko in Rusijo.

Ugoden odmev na tokijski borzi

Tokio, 16. sept. s. Tokijska borza za efekte je na objavo sklenitve premirja med Rusijo in Japonsko zelo ugodno reagirala. Zlasti so narasli papirji petrolejskih družb na Sahalinu in vseh ostalih podjetij, ki imajo stike z Rusijo.

Odmev v Italiji

Rim, 16. sept. AA. (Stefani). Italijanski listi komentirajo japonsko-sovjetski sporazum, podčrtavajo vse glavne karakteristike tega dogovora ter ugotavljajo, da bo pobojanje med obema državama prineslo mir v velikem prostoru in da bi to utegnilo biti začetek širšega in iskrenjšega sodelovanja med Rusijo in Japonsko.

Zaskrbljenost v Londonu

New York, 16. sept. s. Ameriški poročevalci javljajo iz Londona, da v angleških političnih krogih ne prikrivajo zaskrbljenosti zaradi sklenitve rusko-japonskega premirja. Sicer pa angleški politični krogi še čakajo, kako bo ravnala Rusija potem, ko si je sedaj očitno zagotovila proste roke za akcijo v Evropi. Na drugi strani smatrajo, da ima od premirja velike koristi Japonska, ki je dobila sedaj proste roke za svojo politiko na Kitajskem.

Nov ruski poslanik v Tokiu

Moskva, 16. sept. AA. Za novega sovjetskega veleposlanika v Tokiu je imenovan dosedajni odpravnik poslov Smetanin.

Vse ruske ladje z lesom pozvane domov

Moskva, 16. sept. br. (DNB). Vse ruske ladje, natovorene z lesom, ki so že zapustile domača pristanišča, so prejele nujen poziv, da takoj prekinajo vožnjo in se vrnejo domov.

Strašna bilanca vojne na Kitajskem

New York, 16. sept. z. Ameriški trgovinski ataše v Tokiu, ki velja za najboljši strokovnjak razmer na Daljnem vzhodu, objavlja članek, v katerem ceni japonske izgube v vojni s Kitajsko na najmanj 250.000 mrtvih in 600.000 ranjenih, izgube Kitajcev pa na 600.000 mrtvih in najmanj 900.000 ranjenih. Izredno visoko je število kitajskih beguncev, ki jih ceni na najmanj 40 milijonov.

Tokio, 16. septembra. AA. (Reuter). Po sporočilu agencije Domei so japonske čete začele z novimi velikimi vojaškimi operacijami v pokrajini Hiangsi zahodno od jezera Pojang. Desno krilo japonskih čet je obšlo reke Liansun, Nishun in Pejuan ter prispelo na 30 milj severozahodno od Nancanga.

Bolgarija ostane nevtralna

Sofija, 16. septembra. AA. Na snočni vladi ni bil sprejet sklep, da se objavi naslednja deklaracija.

Z ozirom na mednarodni položaj in na razvoj dogodkov bo Bolgarska nadaljevala politiko miru ter ostala nevtralna.

Protest švice v Berlinu

Curih, 16. sept. br. (Havas). Švicarske oblasti so ugotovile, da se v Nemčiji cenzurirajo in pregledujejo pošne pošiljke, namenjene iz Švice v severne države. Do enake ugotovitve je prišla tudi nizozemska poštna uprava. Zaradi tega sta švicarska in nizozemska vlada vložili protest v Berlinu.

Rumunski petroleji in rude za Nemčijo

Bukarešta, 16. septembra. AA. (Reuter). Po uradnem sporočilu pričakuje v Bukarešti še ta teden prihod nemške trgovinske komisije. Zlasti se bodo začela pogajanja za dobavo petroleja in rud Nemčiji.

Položaj Madžarske

Živahen odmev Telekyjevih in Csakyjevih izjav o stališču Madžarske napram oboženoemu konfliktu v Evropi

Budimpešta, 16. sept. z. Veliko pozornost je v tujaknjih diplomatskih krogih izzvala izjava zunanjega ministra grofa Csakyja, da smatra madžarska vlada za nepotrebno proglašati nevtralnost Madžarske, ker se Madžarska ne čuti ogroženo od nobene izmed vojskujočih se držav. V tujaknjih diplomatskih krogih vidijo v tem zelo spreten umik madžarske diplomacije, ki si želi za vsak primer ohraniti popolno svobodno roko in se ne boče vezati s kako izrecno nevtralnostno izjavo. Zato je izzvalo tako stališče madžarske vlade zelo žive komentarje, pri čemer opozarjajo na to, da je grof Csaky govoril tudi z največjimi simpatijami o junaštvu Poljakov.

Rim, 16. sept. z. V italijanski javnosti in v italijanskem tisku so izzvale izjave madžarskega ministrskega predsednika grofa Telekyja in zunanjega ministra grofa Csakyja, da bo ostala madžarska zuna-

nja politika nespremenjena, veliko pozornost in zadovoljstvo. Prav tako pripisujejo v Rimu velik pomen nevtralnosti Rumunije in Turčije, ker je doslej stališče teh dveh držav povzročalo v Rimu precejšnje zaskrbljenost. Nekateri italijanski listi, med njimi turinska »Stampa« pa izražajo bojazan, da bi mogel umik poljske vojske na rumunsko ozemlje zaplesti tudi Rumunijo v vojno. Kar se tiče Turčije, so jo v zvezi z obiskom francoskega generala Weyganda sumničeli, da se bo priključila Angliji in pričela vojno. To sumničenje pa je sedaj izginilo, ker kaže vse na to, da je turška zunanja politika usmerjena na vzhod in na jug, nikakor pa ne na Balkan. Največjo važnost položajo v Rimu na stališče Madžarske, ker upajo, da se bo sodelovanju Italije in Madžarske posrečilo preprečiti razširjenje vojne na Balkan.

Deset zapovedi za Italijane

Italijanski listi objavljajo na vidnem mestu deset zapovedi, ki naj služijo za vodilo slehernemu Italijanu v sedanjem času. V njih so naslednja navodila:

1. Ne pozabi, da Mussolini ve, kaj dela, in ne nasedaj zato vestem iz tujega viral.
2. Prepusti denar v varstvo bankam, ako ga imaš. Ako imaš denar v roki, ga zapraviš na tisoč načinov in ti je kasneje zmerom žal.
3. Naj ti ne pade na misel, da bi koplčil doma življenjske potreščine in drugo blago, ker je vlada dovolj poskrbela za vsak primer.
4. Ne jadjuj, ako nimaš kave, temveč bodi hvaležen duceju, da nam je poskrbel ob pravem času žito, da bo vedno dovolj kruha za vse.
5. Ne jadjuj, ako se ne moreš voziti okrog z avtomobilom, kajti bencin, za katerega mora država izdati v inozemstvo

toliko zlata, potrebuje predvsem vojska, ki bo branila tebe in tvoj dom.

6. Uporabljalj kolo, da izgubiš trebuh in da boš bolje razumel trdo življenje onih, ki uporabljajo kolo zato, da hodijo na delo, ki si ž njim služijo vsakdanji kruh.

7. Pouči svojo ženo, ako tega še ne ve, da je varčevanje najboljši zaslužek; ono služi predvsem družini, toda danes v prvi vrsti domovini.

8. Ako imaš kak obrat, ne kaži svojim klientom kislega in nezadovoljnega obraza, temveč vedno nasmejano lice; tako boš storil svojo dolžnost, obenem pa boš tudi sebi koristil.

9. Ne pozabi, da gre vsaka lira, ki jo zapraviš za inozemski produkt, v blagajno ljudi, ki nas sovražijo in zasramujejo.

10. Zadržaj v prvo pravilo: Prepričaj se sam, da politika ni tvoj poklic. Pusti, da o njej govori oni v Rimu, ki nosi odgovornost. Njegova oseba je dovolj za vse!

Beležke

Triletnica smrti Svetožarja Pribečevića

Danes bodo potekla tri leta, odkar je umrl v Pragi voditelj samostojnih demokratov Svetožar Pribečević. Ob tej priliki bodo priredile vse organizacije Samostojne demokratske stranke spominske svečanosti, na katerih bodo govorili voditelji stranke. Glavne svečanosti bodo v Zagrebu in Beogradu. Tam in v nekaterih drugih mestih bodo tudi zadušnice v pravoslavni cerkvi.

Okrepitev državne skupnosti

»Hrvatski dnevnik« razpravlja v uvodniku o posledicah sporazuma za našo državno skupnost ter prihaja do zaključka, da so se hudo zmotili vsi tisti, ki so napovedovali, da bo državna skupnost po sporazumu s Hrvti obelabela. Med drugim izjavi:

»Že danes moremo vsi uvideti, da se je s spremembo odnosov med Hrvti in državno skupnostjo država znatno okrepila. Ko bo sporazum v celoti izveden, bodo odnošaji med državno in Hrvti še bolj prišrni, kakor so sedaj. Hrvti so bili indiferentni proti državi zaradi pogrešnega postopanja tolikih nehumanih režimov in zaradi zla, katerega so jim prizadejali. Danes je položaj bistveno spremenjen, ker imamo Hrvti že sedaj zagotovljen v državi boljši položaj. Danes vidimo Hrvti v naši državni skupnosti nekaj, kar nam je drago in za kar se splača delati in, če bo treba, tudi boriti.«

Dopolnitev pismenega sporazuma

V svojem včerajšnjem uvodniku sporoča »Hrvatski dnevnik«, glasilo ministrskega podpredsednika dr. Mačka:

»Poleg pisanega sporazuma je bil dosežen zadnje dni tudi ustmeni sporazum o rešitvi nekaterih vprašanj, ki jih pismeni sporazum ni obsegal. Brez posebnih težav so bila praktično rešena nekatera, sama po sebi zelo delikatna vprašanja, in to na način, ki bo gotovo pokazal v praksi, da je bil pravilen in srečno izbran. Država bo tem močnejša, čim bolj bodo zadovoljni Hrvti, ki pri tem ne žele kratiti nikomur njegovih pravic.«

O spremembi mestnih svetov

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« se zavzema za čimprejšnjo spremembo v mestnih svetih. List opozarja na ukrepe bana dr. Šubašića, ki je razrešil na Hrvatskem že vse mestne svete, postavljene od Stojadinovičevega režima. Nato nadaljuje: »Po naših informacijah se pripravljajo slični ukrepi tudi po vseh ostalih delih države. Proti temu koraku k demokratizaciji naših prilik se sicer pojavlja odpor gotovih ljudi, ki se trudijo dokazati, da je sestava mestnih svetov izven banovine Hrvatske v skladu s trenutnim ljudskim razpoloženjem, izgleda pa, da bo odpor teh ljudi zlomljen.

List končno pravi, da se že pripravljajo razrešitve dosedanjega mestnega sveta v Sarajevu in izdeluje lista novega odbora, v katerem bodo zastopane vse politične skupine, ki so se izrekle za sporazum.«

„Samouprava“ bo v bodoče izhajala le kot tednik

»Samouprava«, službeno glasilo JRZ, sporoča v uvodniku, da je prenehala izhajati kot dnevnik in da bo odslej izhajala le kot tednik. To spremembo utemeljuje s tem, da so že od februarja meseca v naši državi v bistvu prenehale vse strankarske polemike. Zaradi tega je tudi naš list izgubil kot dnevnik razlog za obstanek. Dogodki, ki se vrste okoli nas, so taki, da jih mi ne moremo beležiti s toliko popolnostjo, kakor ostali informacijski listi, s katerimi po poročevalski službi ne moremo konkurirati. Naš list bo ostal tudi kot ted-

nik glavni organ Jugoslovenske radikalne zajednice ter bo tolmachi javnosti njeno politiko in njene politične človeke.

Pobijanje spletk proti dr. Mačku

Na nekem sestanku pristave HSS v Zagrebu je govoril glavni urednik »Hrvatskega dnevnika« dr. Ilija Jakovljević o prenosu poslova javne uprave na banovino Hrvatsko. Povedal je med drugim:

»Pričakovati smemo, da bo že koncem tekočega meseca objavljena uredba o prenosu kompetenc. Za to nad vse važno zadevo skrbi predsednik dr. Maček sam. Zaradi tega lahko računamo, da bo pričela banovina Hrvatska v najkrajšem času poslovati.«

Za dr. Jakovljevićem se je oglasila gospa Olga Barić, ki je dejala, da »razširjajo zadnje čase nasprotniki dr. Mačka vse mogoče in nemogoče izmiselnosti o vodstvu hrvatskega naroda. Hrvatske žene so prve poklicane, da presekajo vse te zlobne vesti ter najodločneje zavrnejo vse napade na čast in dostojanstvo dr. Mačka in njegovih prijateljev, ki so storiili vse za izpolnitev hrvatskih zahtev in teženj.«

Zahteva po komisarju za OUZD v Splitu

»Novosti« poročajo iz Splita, da so imeli uradniki tamošnjega Okrožnega urada za zavarovanje delavcev sestanek, na katerem so sklenili poslati spomenico banu Hrvatske in ministru socialne politike. V spomenici zahtevajo, naj se razreši dosedanje imenovanje ravnateljstva splitskega OUZD in naj se do izvedbe rednih volitev imenuje vladni komisar za OUZD.

Svoboda angleških listov

V »Neue Zürcher Zeitung« čitamo uvodnik o »Angliji v vojni«. Članek navaja nekaj podrobnosti o razpoloženju v Angliji po napovedi vojne Nemčiji in med drugim pravi:

»Presenetljivo velika je svoboda angleških listov, ki jim je tudi sedaj ostala. Tako se sme na primer v nekem pismu listu »Times« pritoževati neki lastnik gledališča nad sistemom zatemanitve mesta, ki, kakor se samo po sebi razume, skoro povsem onemogoča potek gledaliških predstav. V svojem pismu navaja, da ni v zadnji svetovni vojni zaradi nemških letalskih napadov na London in druga angleška mesta noben Anglež izgubil življenja v gledališču, obenem pa opozarja na pomen gledališča v pogledu množestvene psihologije. Nikjer ni rečeno, da bi se morala njegova izvajanja odobriti, toda dovolj značilno je že samo dejstvo, da se o njih lahko v javnosti razpravlja. Ker ni nikjer opaziti nobene panike, je to lahko. V Angliji so vsi ponosni, da je prvi del živčne vojne že dobljen. Sedaj so vsi trdno odločeni, da drugi del te vojne sami vodijo z ofenzivo, pri čemer se seveda zavedajo, da je prvi pogoj za to lastna mirnost živcev.«

Odlikovanje ministra trgovine

Beograd, 16. sept. p. Na predlog predsednika vlade je bil odlikovan z redom sv. Save I. stopnje minister za trgovino in industrijo Ivo Andra.

Požar uničil španski parnik

Bilbao, 16. sept. AA. Na parniku »Hava Sabana« je nastal požar. Parnik je bil zasidran v tujaknjem pristanišču. Navzlic vsem poizkusom lokalizirati požar se je parnik potopil.

Vremenska napoved

Zemunska: Oblačno z dežjem bo na zapadnem in severozapadnem delu države. Delno oblako bo v ostalih predelih, kjer bo tu pa tam lahen dež. Toplota se bo dvignila.

Amerika za zaščito svoje varnosti

Vseameriška konferenca v Panami bo razpravljala o skupnih ukrepih ameriških držav

New York, 16. sept. br. V kratkem bo sklicana konferenca panameriške unije, ki je v nji včlanjenih 21 držav. Na konferenci bodo razpravljali o treh vprašanjih: 1. O ukrepih za zagotovitev nevtralnosti, miru in suverenosti držav zapadne hemisfere in za zaščito trgovine. 2. Določitev ukrepov, da ameriški kontinent ne bo vmešan v vojno. 3. Ukrepi glede varnosti plovbe, glede razširitve gospodarskega trgovanja in glede skupnega sodelovanja na gospodarskem področju.

Ameriška delegacija odpotovala v Panamo

New York, 16. septembra. AA. (Havas). Ameriška delegacija za vseameriško konferenco v Panami je odpotovala na parniku »Santa Clara« iz New Yorka v Panamo. Vodi jo državni podtajnik ministrstva za zunanje zadeve Sumner Wales, ki je izjavil med drugim, da bo glavni predmet razprav na konferenci vprašanje, kakšna sredstva naj se uporabijo proti udarcu, ki je mednarodno trgovino zadela zaradi vojne v Evropi. Konferenca se sestaja, ker vojna ogroža tudi mir na ameriskem kontinentu. Na konferenci se ne bo razpravljalo o vojnih in pomorskih silah ali pomorskih spo-

razumih. Zedinjene države bodo izkoristile skušnje iz minule vojne ter bo vsaka država postopala na osnovi lastnih konvencij.

New York, 16. sept. br. Listi objavljajo uradno poročilo, po katerem bodo odsele vojne mornarice Argentine, Brazilije in Paragvaja skupno ščitile nevtralnost teh držav in se zoperstavile vsakemu poskusu kršitve nevtralnosti s katerekoli strani.

Lindbergh za izolacijsko politiko Amerike

New York, 16. sept. br. Polkovnik Lindbergh je govoril po radiu in bi se zavzemal za to, da se Amerika ne bi vmešala v evropski konflikt. Amerika mora ostati strogo nevtralna. Ako bi se Amerika v Evropi bojevala za tamošnje demokracije, bo demokracijo zgubila v Ameriki. Ameriške žene in rodnine bi drago plačale udeležbo Amerike v evropski vojni.

»New York Herald« pripominja k Lindberghovemu apelu, da utegne močno vplivati na bližnje sklepanje ameriškega kongresa glede spremembe nevtralnostnega zakona.

Bogomil Kajzelj

Ljubljana, 16. septembra
V večernih urah se je po Ljubljani razširila žalostna novica iz splošne bolnišnice, da je umrl starosta Ljubljanskega Sokola br. Bogomil Kajzelj. Jugoslovensko sokolstvo je izgubilo z njim enega svojih najmarkantnejših opornikov. Ljubljana pa zavednega, značajnega meščana, ki je bil v javnem, družabnem in gospodarskem življenju svojega rodnega mesta splošno znana in vsepovsod uvaževana osebnost.

Bogomil Kajzelj je letos 10. februarja praznoval 65letnico. Bil je sin uglednega ljubljanskega trgovca Peregrina Kajzelja, soustanovitelja Južnega Sokola. Ni bilo čudno, če se je mladi Bogomil že zgodaj navdušil za sokolski pokret in se že kot 17letni dijak kljub strogi šolski prepovedi uvrstil v sokolske vrste. Skrivaj je zahaljal k sokolski telovadbi, ki je bila v telovadnici tedanje višje realke. Od tega časa, to je od leta 1891., in vse do poslednjih tednov, ko mu je to preprečila zavrtna bolezen, je stal br. Kajzelj nepretrgano v službi Sokola. Iz telovadnice ga je poznejši starosta Ljubljanskega Sokola brat Josip Nožič že zgodaj pridobil za sokolski tamburaški zbor, v katerem je deloval pridno do odhoda na službo v Zagreb leta 1898. Tu je takoj navezal stike s Hrvatskim Sokolom.

Ko se je br. Kajzelj maja 1901 za stalno vrnil v Ljubljano, je bil že isto leto izvoljen v odbor Ljubljanskega Sokola, v katerem je potem trajno ostal. Pri vsesokolskem zletu leta 1904. je bil že član zletnega odbora ter je z veliko poštrevnostjo sodeloval pri pripravi. Po ustanovitvi Jugoslovanskega sokolskega saveza na Vidov dan 1919 je prevzel odgovorni položaj saveznega blagajnika in je to funkcijo vzorno opravljal do 1. 1926. Od tedaj je zavzemal mesto tretjega podstaroste pri JSS, dokler se savez ni preselil v Beograd. Odgovorni in obsejni vodstveni posli pa ga vendarle niso zavzeli toliko, da se ne bi posvečal tudi drugim panogam sokolskega dela. Na njegovo pobudo je bil leta 1911. ustanovljen jezdni odsek Ljubljanskega Sokola. Telovadbo moške dece je vodil že pred vojno in potem vse do leta 1930. Leta 1920. je postal društveni podstarosta, od leta 1924. do danes pa je stal na čelu matičnega društva jugoslovanskega sokolstva kot njegov starosta.

V petnajstih letih starostovanja si je br. Bogomil Kajzelj pridobil za Ljubljanskega Sokola še prav posebno mnogo zaslug in uspehov, zato pa je tudi bil deležen iskrene ljubezni vseh pripadnikov tega velikega društva. Posebno vidno je bilo njegovo požrtvovalno delo ob veličastnem pokrajinskem zletu pred šestimi leti, ko je bil predsednik zletnega odbora. Vela v veliko poslanstvo sokolstva ga je vodila v širni slovanski svet. Udeležil se je mnogih vsesokolskih zletov pred vojno in po vojni in sodeloval tudi pri drugih slovanskih manifestacijah. S svojo iskrenostjo si je pridobil dolgo vrsto prijateljev med Sokoli vseh slovanskih narodov.

Poleg neustrašenosti in odkritosrčnosti je bila najlepša lastnost brata Bogomila Kajzelja njegova izredna, še več, zgleđna ljubezen do bližnjega, posebno do sokolskega in slovanskega brata. Vedno odprtega srca je pomagal številnim prošnjikom, marsikomu pa je odprl pot v življenje. Ljubezen do staroste Kajzelja je bila na posebno prisrčen način izpričana ob proslavi njegove 60letnice. Starosta je bil takrat še mladeniški prožen in upravičeno so bile nade, da bo temu čvrstemu možu usojena visoka starost. Toda žal ga je napadla zavrtna bolezen. Zaman sta se za blagega očeta žrtvovala oba sina zdravnika, zamenja se tudi drugod iskal pomoči. Zatekel se je v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu po vsej vestnosti lajšali bolečine, dokler mu ni bila smrt rešiteljica v trpljenju. Njegova zvesta živ-

Poziv ljubljanske sokolske župe

Umrli je namestnik župnega staroste in starosta Ljubljanskega Sokola brat Bogomil Kajzelj. Neizprosna smrt nam ga je iztrgala prav od sokolskega dela, ki ga je tako ljubil. Njegovo nesebično in požrtvovalno delo v njegovem matičnem društvu — Ljubljanskem Sokolu je tesno povezano tudi z našo župo in z vsem njenim delovanjem. Z njegovo prerano smrtjo je nastala velika vrzel v sokolskih vrstah, kjer je bil vedno na delu prvi med prvimi. Pogreb nepozabnega brata staroste bo v torek 19. t. m. ob 16.30 izpred Narodnega doma. Vabimo vse župne edince, da se udeležijo pogreba z društvenimi prapori in deputacijami. Članstvo ljubljanskih in okoliških sokolskih društev pozivamo, da se udeležijo pogreba polnoštevilno v krogih. Zbirališče bo v torek 19. t. m. ob 15.30 na telovadšču Ljubljanskega Sokola v Tivolju. Župna uprava.

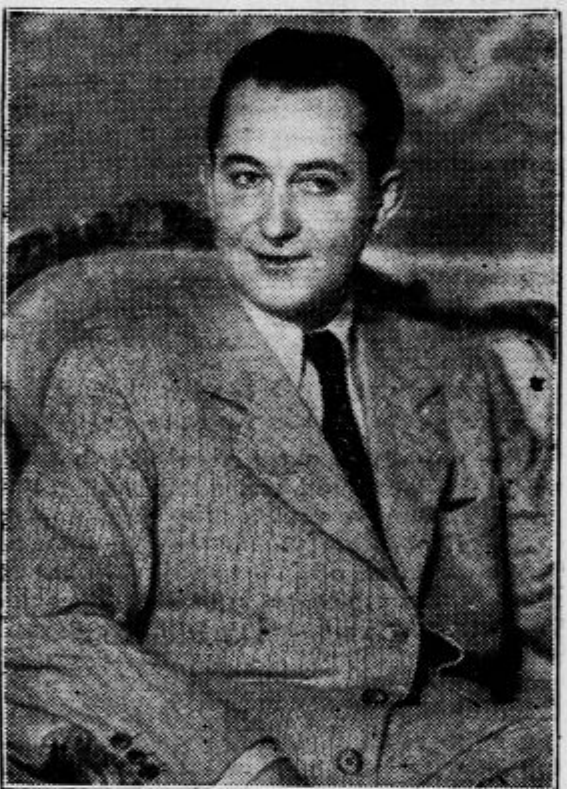
ljenjska družica gospa Jelena Serclova, po rodu Rusinja, in njegova dva sina so mu stali ob strani v trenutku njegovega slovesa od vsega posvetnega.

Zalost je prešinila vsa sokolska srca. Nešteti tisoči, ki so ljubili in spoštovali starostu Bogomila Kajzelja, mu bodo izkazali zadnjo čast, ko bo počival na mrtvaškem odru v mrtvašnici splošne bolnišnice in v torek dopoldne na katafalku v avli Narodnega doma, odkoder bo potem ob pol 17. uri nastopil svoje poslednje romanje k Sv. Križu. S svojim življenjem, delom in značajem se je brat Bogomil Kajzelj za vedno vpisal v zgodovino jugoslovanskega sokolstva. Časten mu bodi spomin med nami vsemi, ugledni družini pa izrekamo globoko sožalje!

Ban dr. Ivan Šubašić

Po sporazumu med predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem in dr. Mačkom je dobil ban nove banovine Hrvatske izreden položaj. Imenuje ga kralj brez predloga vlade in odgovoren je samo kralju in bodočemu hrvatskemu saboru. Razen onih poslov, ki so proglášeni za skupne državne zadeve, je ban vrhovna instanca za vse ukrepe javne uprave. Njegova oblast je zato širša kakor ministra, ki je omejena le na točno določeno panogo javne uprave.

Za prvega bana nove Hrvatske je bil, kakor je čitateljem že znano, imenovan narodni poslanec dr. Ivan Šubašić odvetnik iz Karlovca. Dr. Šubašić je kmetski sin, doma iz Vukove Gorice, ki leži na meji Slovenije od Kolpi, spada pa pod karlovški srez. Vukova Gorica (Vukov vinograd) ima svoje ime po znanem hrvatskem velikašu Vuku Frankopanu. Tam ima dr. Šubašić še danes svoje posestvo s hišo (glej sliko), v kateri je bilo letos več sestankov med predsednikom Cvetkovićem in dr. Mačkom. Velik del pogajanj za sporazum se je odigral v njej, kakor je dr. Šubašić tudi drugače odlično sodeloval pri teh pogajanjih.

Ko je dokončal gimnazijo, je sedanjí ban stopil v teologijo. Preden pa je dovršil teološke studije, je bil poklican k vojakom, ker se je začela svetovna vojna. Boril se je na raznih frontah, dokler ni naposled prispel v rusko ujetništvo. Tam se je prijavil med jugoslovanske dobrovoljce, s katerimi se je potem boril na solunski fronti. Po vojni je absolvirал pravne studije na zagrebški univerzi in se nato posvetil advokaturi. Najprej je imel svojo odvetniško pisarno v Vrbovskem, v bližini svojega rojstnega kraja, pred nekaj leti pa se je preselil v Karlovac.

Politično se je dr. Šubašić udeleževal ves čas v vrstah Radičeve stranke. Po svojem osebnem prijatelju dr. Vandečarju, s katerim sta bila skupaj dobrovoljca in ki je bil zlet Stepana Radiča, je prišel tudi sam v prijateljske odnose z Radičem in z dr. Mačkom. Pri volitvah leta 1935. in 1938. je kandidiral v sreznih delnicah na listi dr. Mačka in je obakrat dobil veliko večino.

Kot bivši jugoslovanski dobrovoljec je dr. Šubašić užival veliko zaupanje tudi v odličnih beograjskih krogih. Zato ni čudnega, da je postal nekaj veznik in posredovalec med Beogradom in Zagrebom. To svojo kočljivo, a važno vlogo je ves čas igral z mnogo taktične in skromnosti. Ko so pogajanja končno dovela do uspeha, ni zato nikogar presenetilo, da je bil dr. Šubašić kot eden glavnih soustvariteljev sporazuma, imenovan za prvega bana nove banovine Hrvatske.

Mednarodna razstava živine v Mladenovcu

Mladenovac, 16. sept. p. Danes je bila tu otvorjena mednarodna razstava živine. Vlado so zastopali ministar za kmetijstvo g. Cibrilović, ki je razstavo otvoril, ter ministri dr. Lazar Marković, Tomić in Besić. Navzoč je bil tudi ban dunavske banovine dr. Radičević.

Beograjsko kopališče pogorelo

Beograd, 16. sept. p. Opoldne je pogorelo do tal znano kopališče »Beograd ob Dunavu«.

Novinarji pri dr. Mačku

Izjave podpredsednika vlade o nekaterih aktualnih zadevah v državi in hrvatski banovini

Zagreb, 16. sept. o. Podpredsednik vlade dr. Maček je danes dopoldne obiskal bana dr. Šubašića in podbana dr. Krbeka, pri katerem je ostal podlugo uro. Razpravljala sta zlasti o tehničnih vprašanjih, v zvezi s prenosom pristojnosti ministrstva na banovino Hrvatsko.

Ko je dr. Maček odhajal iz banaške palače, so ga ustavili novinarji. Na pripombo, da tudi v Sloveniji napovedujejo ustanovitve samostojne banovine, je dr. Maček odvrnil: »Kar se mene tiče, sem tudi s tem zadovoljen.«

Na vprašanje, o čem bodo jutri razpravljali na sestankih vseh sreskih odborov HSS, je dr. Maček odgovoril:

»Sestanki so bili sklicani, da raztolmačimo ljudem položaj, ki je nastal glede na sklenjeni sporazum ter dovedanje v poklice rezervistov na orožne vaje. V naši stranki je star običaj, da se na takih sestankih pove ljudem resnica in se opozore, naj ne nasedajo lažnim vestem. Vsi narodni poslanci so dobili v tem pogledu podrobna navodila.«

Nadalje je podpredsednik vlade izjavil, da obstoja v KDK absolutna enotnost in da ni nobenih razlik.

Na vprašanje glede skorajšnjega prenosa pristojnosti raznih ministrstev na bansko oblast je izjavil: »Na tem se sistematično dela. Tudi jaz sam delam v glavnem na tem. Zlasti pazim, da ostane narod discipliniran, in da se čimprej pristojnosti posameznih ministrstev prenesejo na bansko oblast. Vendar pa je jasno, da bo še precej časa trajalo, dokler bo uresničen ves sporazum, kakor je bil dogovorjen.«

Na vprašanje, če je zadovoljen z delom v vladi, je dr. Maček odvrnil: »Sem. V vladi obstoja absolutno medsebojno zaupanje in se zlasti odnosi med predsednikom vlade Cvetkovićem in menoj čimdalje bolj učvrščujejo.«

V nadaljnjem razgovoru je dr. Maček še izjavil: »V Beogradu me obiskujejo tudi stari borci iz opozicije, ki so tudi sedaj v opoziciji, ko sem jaz v vladi. Vendar pa ne prekinjam zvez z njimi, temveč vzdržujem še nadalje enako pristrane prijateljske odnose.«

Izjava bana dr. Šubašića

Zagreb, 16. sept. o. Hrvatski ban dr. Šubašić je podal novinarjem naslednjo izjavo:

»Sem v polnem delu za organizacijo naše Hrvatske, ki ima vsakemu svojemu sinu zagotoviti, olajšati in zboljšati življenje. Pri tem je treba vedno upoštevati, da mora biti osnovna skrb pravih narodnih oblasti, da vsakemu zagotove najprej, kar je za življenje najbolj potrebno. V zadnjem času sta izšli dve uredbi z zakonsko veljavo. Prva določa zagotovitev rezervne hrane za civilno prebivalstvo in vojsko, druga uredba pa ustvarja organizacijo za prehrano civilnega prebivalstva po direktivi za prehrano v Beogradu pri ministru za kmetijstvo. Mi bomo poskrbeli sami na Hrvatskem za to, da bomo organizirani.«

Švicarski glas o „radijski vojni“

Ugledni švicarski list »Basler Nachrichten« objavlja v svoji radijski rubriki zanimiv sestavek o »ušesu v etru«. Po sestavku posnemamo nekaj zanimivih misli:

»Izbruh nove vojne je tudi v radiu vsega sveta povzročil vidne spremembe. Do čim so morale mnoge oddajne postaje, zlasti one vzhajajočih se strank, močno skrajšati trajanje svojih oddaj, ni ponekod utrpel program nobenih pomembnejših omejitev, vendar pa se v vseh državah opaža težnja po osredotočenju poročevalske službe pri eni sami oddajni postaji. Povsem naravno se je težišče radia z mednarodnega vidika preneslo na njegovo politično službo, po kateri se predvsem presoja odsej njegove vrednosti.«

Odkar je stopil radio v službo javnosti, je prav za prav že viselo v zraku vprašanje, kakšne bodo njegove naloge v primeru vojne. Razvoj dogodkov nam je dal sedaj odgovor na to vprašanje: vojno v etru ali radijsko vojno, ki se stopnjuje in razvija z ono pravno na bojiščih. Radio, ki naj bi služil predvsem medsebojnemu spoznavanju narodov in njihovemu zbliževanju ter populariziranju ljubezni do bližnjega, postaja sredstvo za podžiganje že obstoječih sovražnosti in ustvarjanje novih. Nobena dvoma ni, da ima radio na vesti mnoge usodne dogodke, od katerih je nekatere tako rekoč šele omogočil.

List zaključuje svoja razmišljanja z opazkami o švicarskem radiu, kateremu priznava da je bil ne le politično, temveč tudi zgolj umetniško, s primerno izbiro programa, kakor so ga zahtevali sedanjí resni časi, ves čas kos svojí nalogi, dasi ta v tako resnih in žalostnih trenutkih ni lahka.

Italijanski in nemški glas o poljskem vojaku

Vojni dopisnik dnevnika »Popolo d'Italia«, Marco Apellus, opisuje polet z nemškim letalom nad poljsko ozemlje. Med revu, kjer so pokazali Poljaki, kakor skoz zemljo, smo videli vse strahote tam divjačajoč vojne. Videli smo cele vrste naselbin in plamenih porušenih hiš, iz katerih se še dvigal dim, razdirte mostove, razbite ceste in razdejane železnice. Italijanski novinar opisuje dalje borbe ob reki Naravi, kjer so se pokazali Poljaki, kakor dobesedno pravi, »prave čudeže junštva in požrtvovalnosti. Borili so se kakor levi in pokazali v teh epsko strašnih dneh svojo ogromno vrednost.«

Tudi glavno hitlerjevsko glasilo »Völkischer Beobachter« izreka priznanje poljskim vojakom, da se hrabro bore kljub tehnični nadmoči nemških čet. Nato nadaljuje: »Posebno hrabro se bore poljski četi in mora se priznati poljskemu oficirskemu zboru, da je prežet junakaške duha. Zato so tudi liste izgub, ki jih beležijo v poljskem oficirskem zboru izredno velike. Vrhovnemu vodstvu poljske vojske je mogoče marsikaj prigravarjati, oficirskemu zboru pa moramo dati vse priznanje.«

rali prehrano civilnega prebivalstva za vsak primer v teh izjemnih časih na svetu. To spada popolnoma v našo pristojnost. Pri merodajnih činiteljih so bili že podvzeti koraki, da se Hrvatski dodele odgovarjajoči krediti, ki jih je finančno ministrstvo dalo v to svrhu na razpolago. Koristne izkušnje bomo imeli od dela Gospodarske sloge. Ni pa razloga za nobeno vznemirjenje, ker izvaja naša država politiko stroge nevtiralnosti.«

Ministri KDK v Zagrebu

Zagreb, 16. sept. o. Danes so prispele v Zagreb podpredsednik vlade dr. Maček ter ministri dr. Torbar in dr. Budisavljević. Minister za pošto dr. Torbar je dopoldne izvršil inspekcijo v poštni direkciji ter ustanovah svojega resora, dočim se je minister za socialno politiko dr. Budisavljević seznanil s potrebami socialnih in zdravstvenih ustanov v Zagrebu. Popoldne je prisel sem tudi trgovinski minister Andreš.

Banovinska hranilnica

Zagreb, 16. sept. o. Ban dr. Šubašić je imenoval danes upravni odbor Hranilnice banovine Hrvatske, ki jo tvorita bivši hranilnici savske in primorske banovine. Za predsednika upravnega odbora je bil imenovan dr. Jurij Krnjević, glavni tajnik HSS.

Organizacija nove banovine

Zagreb, 16. sept. o. Uredba o notranji organizaciji banovine Hrvatske je gotova, vendar pa ne more stopiti v veljavo, dokler se ne prenesejo pristojnosti na bansko oblast. Gotove so tudi že uredbi o upravnem sodišču, o računskem sodišču in računovodstvu. Potrebno je samo še, da jih prouči ban s pristojnimi komisijami. Vprašanje imenovanja predstojnikov posameznih oddelkov banske oblasti še ni rešeno, ker je ban dr. Šubašić preveč zaposlen z drugimi zadevami.

Profesori:
... a najvažnejše tvorivo, katero oživlja človeško telo je

Dijak:
Vem,

K&K

Proizvodi UNION, Zagreb

Prepoved radijskega sprejemanja na prostem

Beograd, 16. sept. p. Uprava mesta (uprava policije) Beograda je izdala v interesu javnega mira in varnosti prometa naredbo, po kateri se smejo radijske emisije sprejemati s pomočjo radijskih aparatov ali zvočnikov samo v zaprtih prostorih. Prepovedano je nameščati aparate in zvočnike na vratih, oknih, balkonih in drugih prostorih. Ako gre za kako utemeljeno izjemo, je potrebno posebno dovoljenje uprave mesta. Sprejemanje radijskih emisij se mora vršiti tako, da se ne moti mir na ulicah in ne motijo sosedje. Trgovine z radijskimi aparati morajo prenašati emisije tako, da se ne čujejo na ulico. Prestopki se bodo kaznovali z globbo od 10 do 1.000 din ali z zaporom od 1 do 20 dni.

Iz prometne službe

Beograd, 16. sept. p. Imenovani so v prometni službi za višjega kontrolorja 6. pol. skupine na postaji v Ljubljani gl. kol. Rudolf Prešern, višji kontrolor prometno-komercialnega oddelka pri žel. direkciji v Ljubljani; za višjega kontrolorja na postaji v Čakovcu Karel Regorščak, višji kontrolor na postaji v Ljubljani; za višjega kontrolorja na postaji v Mariboru; za kontrolorja v 7. pol. skupini pri prometno-komercialnem oddelku žel. direkcije v Ljubljani Fran Gorican, kontrolor na postaji v Jesenicah; za višjega prometnika pri prometno-komercialnem oddelku Leopold Stropnik, višji prometnik na postaji v Ljubljani; za višjega nadzornika proge pri sekciji Ljubljana—Šiška Ivan Delkin, višji nadzornik proge v Ptuj.

Poljsko bojišče

Na Poljskem se bliže sedaj odločilne bitke. Nemški načrt je, da zajamejo čim prej glavno poljsko armado, ki se zbira ob Bugu in tako likvidirajo poljsko fronto. Z vsa silo napadajo zlasti na obeh krilih. Na južnem bojišču so zavzeli Przemisl, Borislav in Strij, kjer so bogati petrolejski vrelci, in skušajo v naglih pohodih doseči poljsko-rumunsko mejo. Lvov je dosedaj junaka obil vse napade. Severna nemška armada je prodrla čez reko Narev do Bresta Litovska. Nemški oddelki, ki prodirajo iz Lublina proti Bugu, naj bi ob Bugu zaprli kleeše, s čimer bi bila poljska vojska popolnoma obkoljena. Že v prihodnjih dneh se bo pokazalo, ali se bo Nemcem to posrečilo, ali ne. Poljaki jim nudijo herojski odpor in tudi še niso izčrpane vse njihove rezerve. Varsava je še vedno v njihovih rokah.

Zapadno bojišče

Na zapadnem bojišču so bile dosedaj vojne operacije samo med Mozelo in Renom, kjer stoje Francozi povsod na nemškem ozemlju. Glavni cilj francoske vojaškega poveljstva je zavzeti premogovnega predela pri Saarbrücku. Francoski pritisk postaja od dne do dne močnejši. Saarbrücken je pred padcem, kraje Brebach, Billeskasti, Hornbach, Völklingen in Perl ob luksemburški meji pa so že zasedli. Vse dosedanje vojne operacije na zapadu se vrše še na ozemlju med Maginotovo in Siegfriedovo črto.

Gospodarstvo

Vojno gospodarstvo v Nemčiji

S pričetkom vojne med evropskimi vele-silami je že prej aktualno vprašanje oskrbe z živili in surovinami stopilo na prvo mesto med vsemi gospodarskimi vprašanji. To pa ne velja samo za Nemčijo, ki je zaradi pomorske blokade odrezana od prekomorskih dobaviteljev, temveč tudi za druge države, bodisi da so v vojnem stanju ali ne.

Oskrba z živili

Nemčija je v zadnjih letih izredno for-sirala svojo kmetijsko produkcijo in ji je deloma uspelo povečati odstotek domače oskrbe z živili, tako da krije danes z do-mačo produkcijo preko 80% normalne po-trebe. Seveda pa je računati z zmanjša-njem tekoče domače oskrbe zaradi po-manjkanja delovnih moči, ki se je v kme-tijstvu hudo občutilo že prej. Seveda je o-skrba domače oskrbe za posamezna ži-vila zelo različna. V žitu se lahko Nemčija sama oskrbuje, ker si je v zadnjih letih ustvarila prav znatne zaloge, ki bodo za-dostovale za kritje primanjkljaja ob slabi letini in zaradi nezadostnih delovnih moči. Tudi krompirja ima Nemčija dovolj, v ve-liki meri pa ji primanjkuje masla in ma-sti, pa tudi mesa.

Od industrijskih sirovin ima Nemčija v zadostni meri le premoga, uvažati pa mora pretežno del potrebne železne rude, zna-ten del potrebnih kovin, zlasti pa nafto. Glede na pomorsko blokado, ki se zaen-krat ne razteza na Baltično morje, skuša Nemčija doseči kritje potreb v železni rudi predvsem z uvozom iz Švedske.

Odločilno vprašanje oskrbe z nafto

Največ skrbi pa povzroča Nemčiji oskrba z nafto. Produkcija sintetičnega bencina iz premoga je sicer znatno nara-sla, vendar more kriti skupaj z domačo produkcijo nafto le razmeroma majhen del zaradi vojne znatno povečane potrebe.

Strokovnjaki zatrjujejo, da bo vojno od-ločilno vprašanje oskrbe s pogonskimi go-rivi, katerih potreba je v dobi motorizaci-je vojske, številne uporabe tankov in le-talstva ogromno narasla. Strokovnjaki računajo, da bo Anglija v vojni potrebo-vala na leto okrog 30 milijonov ton tekočega goriva, Francija okrog 15 milijonov ton, Nemčija pa okrog 20 milijonov ton. Za tako ogromno potrošnjo tudi največje za-loge ne pomenijo mnogo. Lastna produkcija nafte v Nemčiji je znašala lani 0,62 milijona ton, produkcijo sintetičnega ben-cina pa cenijo na 1 milijon ton. Če Nem-čija zasede produkcijska območja nafte na Poljskem, to to le v manjši meri olaj-šala njeno oskrbo, kajti vsa poljska pro-dukcijska nafte je lani znašala 0,5 milijona ton.

Nemčija je lani krila štiri petine uvoza nafte iz prekomorskih držav, zlasti iz Ve-nezuele. Letos je sklenila pogodbo z Ru-munijo, ki se tiče v prvi vrsti dobav nafte. Toda ne smemo pozabiti, da more Rumu-nija pridobiti na leto največ 7 milijonov ton nafte in da reflektirajo na to nafto številne države iz centralne in zapadne

Evrope, zlasti pa Italija, Rusija pa, glede na ogromno naraslo domačo potrošnjo tudi ne more dobavljati znatnejših količin.

Financiranje vojne

S pričetkom vojne je postalo enako važno tudi vprašanje financiranja ogromnih vojnih izdatkov. Nemška vlada je že prve dni vojne izdala posebno uredbo o vojnem gospodarstvu, ki postavlja načelo, da mo-rajo vsi nemški državljani pri sedanjih okoliščinah omejiti svoj življenjski stan-dard in s tem doprinesiti žrtve v času, ko nemški vojak žrtvujejo svoje življenje. S to uredbo so k že lani občutno povišanim davkom uvedeni še novi.

Nemški državni tajnik Reinhardt je te dni izjavil, da bodo znašali nemški državni davčni dohodki v letu 1939/40 24 milijard mark nasproti 17,7 milijarde mark v letu 1938/39. Od novih vojnih davkov pa pričakuje še nadaljnjih 7 milijard. Kaj pomenijo taka davčna bremena, najbolje spoznamo, če upoštevamo, da so vsi nemški državni davki leta 1933 znašali manj nego 7 mi-lijard mark.

Uredba o vojnem gospodarstvu predvide-va vrhu tega znižanje plač in mezd, oben-em pa določa, da se morajo prihranki pri me-zah uporabiti za znižanje cen in da se novi vojni davki ne smejo odvaliti na kon-sumente. Vojno gospodarski ukrepi Nem-čije imajo predvsem namen, čim bolj zmanjšati konsumno moč prebivalstva in ves presežek rezervirati za vojne potrebe države. K temu naj pripomore tudi ome-jevanje konzuma z uvedbo dobavnih kart. Dr-žavni sekretar Reinhardt je te dni izjavil, da mora biti vsa razpoložljiva denar gospo-darstva na razpolago državi. Seveda pa se Nemčija zaradi ogromnih izdatkov, ki jih zahteva že sam začetek vojne, ne bo mogla preprečiti kreditno in denarno inflacijo, če-tudi se skuša temu izogniti. V zadnjem tednu pred začetkom vojne in v prvem ted-nu vojne se je obtok bankovcev Reichsban-ke povečal za 2,3 na 11 milijard mark, vrhu tega pa je pričela Rentenbanka iz-da-jati še posebne bankovce, ki v gornjem ob-toku niso upoštevani.

Racioniranje konsuma

Z uvedbo živilskih kart je že od prvega dne vojne racioniran ves konsum živil. Omejevanje potrošnje kruha in krompirja, kjer zaenkrat ni računati s pomankanjem, kaže, da ima racioniranje živil tudi namen, omejiti na splošno ves konsum, ne glede na to, ali je omejevanje glede na razpoložljive rezerve potrebna ali ne. Racioniranje na podlagi živilskih kart se nanaša ne samo na kruh in moko ter meso, temveč tudi na mesne izdelke, stročnice, krompir, mleko, maslo in mast, kavi, nadomestek, drobo, ribe, testenine, sladkor, marmelado, jajca, pa tudi na druge potrošne predmete, ka-kor premog, tekstilno blago, obleke in m-ko. Vse to je mogoče kupiti le na podlagi nakupne karte, ki se izda za 1 mesec in je sestavljena tako, da se morajo po uporabi odrezati kuponi.

Kdor želi prejemati tudi podporo in mi-sli, da je ne nje upravičen, mora to v po-sebni prošnji utemeljiti. Zveza bo nato skupno zaposlila za podporo kr. bansko upravo, ki podeljuje tako pomoč le vred-nim in potrebnim. Poleg tega mora vse-bovati ta posebna prošnja še: prošilcevo izjavo, pri kateri združgi hoče sodelovati, nadalje izjavo, koliko potrebuje podpore na mesec ter izjavo, da bo podporo vrnil, če jo bo banska uprava zahtevala v pri-meru, da v teku petih let ne bo hotel so-delovati pri nobeni združgi.

Prošnjo je treba vložiti na Zvezo slo-venskih združenj najkasneje do konca sep-tembra t. l.

Hmelj

Zalec, 16. sept. Kljub slabemu vreme-nu je bilo zadnje dni precej povpraševa-nja po hmelju. Nakupljenih je bilo nekaj sto stotov po ustaljenih cenah od 35 do 38 din za kg. Tudi od rdečega pajka po-kvarjeno blago je šlo v denar po 25 din za kg. Danes je bil spet večji prevzemni dan. Za prihodnji teden upajo trgovci, da bo kupčija še bolj oživila. Doslej je bilo prodanih nad 2500 metrskih stotov leto-njega pridelka. Plačevanje kupnine se spet vrača v stari tir.

Gospodarske vesti

— Načrt uredbe in omejitve potrošnje bencina je zavrnjen. V petkovih številkah smo opozorili, da vest o sprejetju uredbe o omejitvi potrošnje bencina za luksuzne avtomobile ni točna, temveč da obstoja le načrt take uredbe. Odnosno, da bodo zaradi končne redakcije načrta uredbe še kon-zultirani pristojni činitelji zlasti tudi v Zagrebu, da bi banovina Hrvatska izdala enako uredbo. Sedaj poročajo iz Beogra-da, da so na pristojnih mestih ta načrt uredbe zavrgli. Na posebni anketi je bilo ugotovljeno, da zaenkrat ni potrebe ome-jevanja prometa z motornimi vozili, ker ima-vi v naši državi zadostne rezerve teko-čega goriva in tudi za nadaljnji uvoz nafte ni ovir. Verjetno je, da omejitve potrošnje bencina zaenkrat ne bo uve-den in se bo promet z motornimi vozili lahko normalno razvijal.

— Ustavljen izvoz kož. Poročali smo že, da vreme za koruzo letos ni bilo ugod-no in je verjetno, da bo pridelek precej manjši, nego je bil lani. V zvezi s to bo-jaznijo je bil iznešen predlog, da se za-časno prepove izvoz koruze v inozemstvo, ker je treba koruzo rezervirati za domače potrebe in je od zadostno razpoložljivih ko-ličin koruze odvisna naša produkcija svinj odnosno masti. Sedaj poročajo iz Beogra-da, da je bil na merodajnih mestih sprejet sklep, po katerem se ustavi nadaljnje iz-da-janje izvoznih potrdil za izvoz koruze. Izvozniki tudi ne bodo mogli izkoristiti že iz-danih potrdil. Ta prepoved bo v veljavi do nove letine odnosno dokler ne bo razvi-den, kako velik je letošnji pridelek koruze.

— Tvrdba Aga-Ruše gradi tvornico v Alipašinem mostu. Tvrdba Aga-Ruše, zidu-žene jugoslovenske tvornice acetilena in oksigena d. d., gradi v Alipašinem mostu v Bosni podružnično tvornico acetilena in kisika. Centralna tvornica tega podjetja, na katerem je poleg Tvornice za dušik v Rušah in Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani udeležena tudi šved-ska družba Svenska Gassakkumulatoren

A. B. v Stockholmu, je kakor znano v Ru-šah, družba pa ima tudi podružnične tvor-nice v Rakovici pri Beogradu in v Skoplju.

— Izvoz jabolk v Nemčijo. Prizad je iz-lad okrožnico, v kateri sporoča, da velja od 25. septembra za sveža, nepakirana jabolka pri izvozu v Nemčijo carina 2 marki namesto dosedanjih 4,50 marke. Istočasno (po 25. septembru) odpade iz-vozna premija za sveža jabolka pri izvozu v nemško carinsko področje. Nemški uvoz-niki so dolžni nadoknaditi 2 marki za vsakih 100 kg jabolk, kupljenih po 15 mark franko jugoslovensko-nemška ali 16,50 mark franko madžarsko-nemška me-ja, če bodo pošiljke ocarinjene po 24. sep-tembru. — Glede na izjemne razmere, ki so nastale na nemškem trgu po mobiliza-ciji in vplokilu personala uvoznih tvrdk, so nemška oblastva določila, da je uvoz svežega sadja iz Jugoslavije omejen na 11 tvrdk v Nemčiji (2 tvrdki v Berlinu, 2 tvrdki v Monakovem in po ena tvrdka v Lipskem, Bremeu, Vratislavi, Kölnu, Dresdenu in Dunaju).

— Tvrdba Ba-va zgradi tvornico cimenta. Za pred mesec smo poro-čali, da namerava tvrdba Ba-va zgraditi lastno tvornico cimenta. In sicer neke ob-desi obali Dunava severno od Beograda, kjer so velika ležišča cementnega lapora. Sedaj poročajo iz Beograda, da je tvrdba Ba-va že dobila potrebno dovoljenje za po-stavitve te tvornice. V Krčedinu med Sremskimi Karlovc in Slankamnem je ku-pila od tamošnje zemljiške zajednice zem-lijšče v obsegu 40 hektarjev, kjer bodo v kratkem pričeli z gradbenimi deli za po-stavitve tvornice.

— Oskrba Anglije z živili in surovinami. Anglija je še v večji meri kakor Nemčija navezana na uvoz živil in surovin. Z do-mačo produkcijo krije povprečno samo eno četrtino potrebe živil, kajti le 7% prebival-stva Velike Britanije živi od kmetijstva. Zato je Anglija največja uvoznica kmetijs-kih pridelkov na svetu. Anglija prevzame v normalnih časih skoraj 100% svetov. izvoza ovtčega mesa, šunke in slanice, 62% sve-tovnega izvoza jaje, 59% svetovnega izvo-za govejega mesa, 26% svetovnega izvoza sira itd. Ta velika odvisnost preskrbe z ži-vili od uvoza narekuje Angliji, da si mora v primeru vojne z nadmočno vojno mornarico zagotoviti dovolj živil, kajti v tako ve-likem obsegu si ne more ustvariti rezerve. Tudi Anglija je kmalu po pričetku vojne uvedla nekako racioniranje najvažnejših živil, ki pa je zelo liberalno in ima pred-vsem namen preprečiti, da bi se cene povi-šale in da bi prebivalstvo kopicilo živila. Posebno skrbi Anglija za redno dobavo po-gonskega tekočega goriva, zlasti nafte, ki jo mora uvažati iz prekomorskih držav. Zato posveča zagotovitvi pomorskega prevoza in kontroli morskih cest največjo pozornost in je v to službo postavila svo-vo redno in rezervno vojno mornarico.

— Oris združništva — III izdaja. Pred tremi leti je Zveza slovenskih združenj iz-dala 124 strani obsegačo knjižico »Oris združništva«, ki jo je sestavil njen ravnatelj Fran Trček. Knjižica je bila prva te vrste in je pomenila nekaj združniš-kega. Prva naklada knjižice je bila hitro razprodana, zato je nekaj mesecev pozneje izšla druga izdaja, ki je tudi kmalu pošla. Medtem je izšel novi za-družni zakon, tako da knjižice ni kazalo ponatisniti v tretje. Zato je avtor sestavl-jati izdajo na novo, ki se od prvih dveh razlikuje v tem, da so poglavja o zgo-dovini, ideologiji, ustroju in delovanju za-druženja »vpeljana« in popolnena, poglavje o združnem pravu pa je novo, ker vsebuje predpise novega zakona o gospodarskih združenjih. Razlikuje se tudi po tem, da je nekoliko obsežnejša in da vsebuje 145 strani. V želji, da bi številni združniki čim bolj segli po knjiži in se seznanili z namenom ter ustrojem gospo-darskih združenj, je založnica določila iz-redno nizko ceno 10 din, po pošti in v knjižarnah pa 12 din.

— Podpis madžarsko-rumunskega trgo-vinskega sporazuma. Iz Budimpešte po-ročajo, da je bil te dni podpisani madžar-sko-rumunski trgovinski sporazum, ki ureja blagovni in plačilni promet med obe-ma državama od 31. julija 1940. Po odo-britvi obeh vlad bo sporazum stopil v veljavo 20. t. m.

— Licitacije. Dne 22. t. m. bo v pisarni referenta inženjerje štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani pisarna licitacija za napravo lesenih okvirov za okna in drugih del na popravilu vojnega objekta v Slov. Bistrici. Dne 23. t. m. bo pri vojno-sanitetskem zavodu v Zemunu licitacija za dobavo raznih plutovinastih zamaškov in lončkov za mast, 26. t. m. pa bo licitacija za dobavo amerikan platna. Dne 25. t. m. bo pri upravi zavoda »Obilicevo« Kruše-vac-Obilicevo, licitacija za dobavo motor-kompresorja. Dne 30. t. m. bo pri mornar-ski izvidniški komandi v Šibeniku licita-cija za dobavo raznega kuhinjskega oro-dja.

— Dobave. Komanda pomorskega arze-nala v Tivtu sprejema do 28. t. m. ponud-be za dobavo amerikan platna, palic iz bro-na za avtogensko varjenje, elektrod za električno varjenje, električnih žarnic, že-lezne in cinkove pločevine ter amonijaka, do 2. oktobra za dobavo jeklene vrvi, vijakov, admiralskega sidra, jeklene vrvi, škarij, pil, kladiv, krovjega usnja ter la-nene in konopljenice jadrenine. Direktor drž. rudnika v Kaknju sprejema do 26. t. m. po-nudbe za dobavo nosača iz litega železa, do 27. t. m. pa za dobavo krampov, rudar-skih želez in lopat.

Borze

DEVIZE
Curih, Pariz 9.50, London 16.75, New York 44.2, Bruselj 75.62, Milan 23.00, Amsterdam 234.75, Stockholm 105.25, Oslo 99.75, København 82.25.

Blagovna tržišča

— Chicago, 16. septembra. Začetni te-čaj: pšenica: za dec. 86.25, za maj 87.50; koruza: za dec. 57.25.
— Winnipeg, 16. septembra. Začetni te-čaj: pšenica: za okt. 78, za dec. 80, za maj 84.125.

ŽIVINA

— Mariborski svinjski sejem 15. septem-bra. Okoliški kmetje so prignali 192 svinj, prodali pa 54. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tednov stari prasci 70 do 90 din, 7 do 9 tednov stari 95 do 120, 3 do 4 mesece stari 150 do 230, 5 do 7 mesecev stari 300 do 420, 8 do 10 mesecev stari 430 do 510, 1 leto stari 700 do 900 din. Svinje so se pro-dajale po 6 do 8.50 din za kg žive teže odnosno po 8 do 11 din za kg mrtve teže.

Koroški drobiž

V zadnjem času je bila izdana cela vr-sta odredb, ki urejajo javno življenje v skladu s potrebami vojnega časa. Tako je med drugim določeno, da se dohodnin-ski davek poviša za 50%. Enako se zvi-šajo javne dajatve za 50% pri vseh na-meščencih, ki imajo mesečno večje dohodke ko 240 mark. Tobačni izdelki in pivo so se podražili za 20%. Podražile so se tudi žgane pijače. Plače in mezde se ne smejo poviševati. Doklade za nadure, nedeljske ali nočno delo v bodoče odpadejo. Predpisi glede dopustov so razveljavljeni. Vsako samovoljno zviševanje cen je strogo pre-povedano. Enako strogo je prepovedano spravljjanje ali zadrževanje surovin ali življenjskih potrebščin.

Glede nakaznic za živila so se odredbe deloma spremenile. Doslej je bilo določe-no, da dobi vsaka oseba 700 gramov me-sa na teden, od srede dalje pa se je od-mera zmanjšala na 1/2 kg tedensko na ose-bu. Tudi moka se bo mogla odslej dobivati samo še na nakaznice. Zaenkrat je dolo-čeno na osebo 1/2 kg moke tedensko.

Inozemci na Koroškem

Velikovski, beljaški, celovski in šmohor-ski okraj so proglašeni obmejno ozemlje. Na tem ozemlju sme v bodoče policija od-straniti vse inozemce, ki bi jih smatrala za nezanesljive. Vsak inozemec si mora zato v najkrajšem času preskrbeti poseb-no dovoljenje policijskih oblasti, da sme še nadalje bivati v obmejni coni. Čeprav ima kdo že dovoljenje za bivanje v tem delu dežele, si mora kljub temu nabaviti še novo dovoljenje v skladu z novo od-redbo.

Pouk na srednjih šolah Vzhodne marke se prične v ponedeljek, 18. septembra.

Zdravilno delovanje Rogaiške mineralne vode Pri ledvičnih kamnih in kamnih v mehurju

je dobro piti čim večje količine iz vrelca Tempel.

Vpisovanje je bilo pretekli ponedeljek. Vlada je izdala zakon o stanovanjski za-ščit. Po tem zakonu so vsa stanovanja in vsi poslovni prostori pod zaščito in se ne smejo samovoljno odpovedovati, pa tudi stanarina se ne sme zvišati.

V Celovcu so s 1. septembrom izvedli posebno štetje za veliki Celovec s priklju-čenimi občinami. Tekom septembra bodo najbrže že znani podatki tega štetja. Vo-jaki pri tem niso štetli.

Vse plesne zabave so do nadaljnega pre-povedane.

Na ledeniškem kolodvoru se je težko po-škodoval 38-letni delavec Luka Mošič iz Svate pri št. Jakobu. Pri nakladanju to-vora mu je padel težak zaboj na hrbet in mu skrivil hrbtenico. Prepeljali so ga v beljaško bolnico.

Pri gradu Harbach v Celovcu so našli neznanega delavca s hudo rano na glavi. Poizvedovanja so kasneje dognala, da je ranjen delavec jugoslovanski državljan in se piše Franc Herold. Ker je bil v neza-vesti, še ni mogel izpovedati, ali gre za nesrečo ali zločin.

Američani so najbolje informirani ljudje na svetu

Ameriški poročevalci švicarskega lista »Basler Nachrichten« podaja naslednje za-nimive informacije o informiranosti Ame-ričanov o sedanjih evropskih dogodkih:

Ker so Američani sami najboljši mojstri propagande, se v tem pogledu ne puste vplivati od nikogar, niti od Angležev, niti od Nemcev. Svoje sodbe si ustvarjajo iz svojih listov in iz poročil svojega radia. Svojo dosežanjo vodilno vlogo kot po-ročevalski viri so listi trenutno prepustili ra-diju. Toliko zasmehevani ameriški radio, ki je organiziran na povsem trgovski osnovi, se je v teh dneh, kakor že lani v tako zva-ni »septembrski krizi«, izkazal za najbo-ljšo, najobsežnejšo in najbolj neodvisno or-ganizacijo za sprejemanje in oddajanje po-ročil. Veliki ameriški radijski sistemi so noč in dan na delu ter podajajo tako re-koč neprestano svoja poročila iz vseh de-lov Evrope stvarno, hladno in brez kakr-šnegakoli senzacionalnega navedka.

Oba največja ameriška radijska koncer-na, ki močno tekmujeta med seboj, imata lastne zastopnike v vseh evropskih prestol-nicah. Ti poročajo večkrat na dan o vsem. Nihče ne more odoletiti tem na licu mesta zbranim informacijam, njih stvarnosti ter svežosti lokalnega kolorita. Pravi triumf tehnike pa predstavlja, ko se na primer poročevalci enega oddajnega omrežja isto-časno zberejo k radijskemu razgovoru, ka-kor se to sedaj dogaja skoro sleherni dan. Ob določeni uri je New York istočasno zvezan z Washingtonom, Londonom, Pa-

rizom, Berlinom in Varšavo, iz katerih po-dajajo različni evropski poročevalci, ki so po večini ugledni novinarji, svoja osebna poročila. Vse ostale postaje poslušajo isto-časno, tako da je vodstvu radia v New Yorku mogoče na primer vprašati london-skega poročevalca, kaj misli po svojih lon-donskih vtisih o pravkar oddanem poro-čilu berlinskega poročevalca. Te informa-cije in ti razgovori iz evropskih središč postavijo ameriškemu poslušalcu veliko ev-ropsko dramo tako rekoč neposredno v njegov dom, kar seveda poslušalca tesno naveže na radio. Američani so trenutno najbolj informirani ljudje na svetu.

Iščemo izurjeno ročno pletiljo-lca (Kurbelstricker-in)

za naš oddelek pletenega blaga. — Tekstilna Industrija d. d., Varaždin.

Zahvala

Vsem, ki ste spremlili našega nepozabnega

MIRKOTA

in ste mu darovali toliko krasnega cvetja, ki ga je tako ljubil, vsem, ki ste nam na katerikoli način lajšali našo bol in ste osebno ali pismeno izrekli sožalje bodi tem potom izrečena naša prisrčna zahvala. Pred vsem najlepša zahvala za veliko požrtvovalno delo medicincu g. Fr. Lahu iz Lože, sokol-skemu društvu Loška dolina za častno stražo, spremstvo in ganljiv govor ob odprtem grobu, gasilski četi in godbenemu društvu iz Lože ter pevcem za v srce segajoče žalostinke. Vsem korporacijam in vsem onim, ki so od blizu in daleč prihiteli in v tako velikem številu spremlili ljubljene Mirka do preranega groba.

V LOŽU, 13. septembra 1939.

GLOBOKO ŽALUJOČA RODBINA SKRBEČ

Umrl nam je nenadno naš najdražji

Dolfi Lapajne

profesor I. drž. gimn. v Ljubljani

Pogreb bo v Zagrebu v nedeljo ob 11. uri dop. iz mrtvašnice na Mirogoju.

ZAGREB—LJUBLJANA, 16. septembra 1939.

HELL, soproga; ŠTEFANKA, LENI in OLGA, sestre — in ostalo sorodstvo

Umrla nam je naša dobra mama in stara mama, gospa

Marija vdova Hlavaty

roj. BAREŠ

Pokopali jo bomo v ponedeljek popoldne.

LJUBLJANA, 16. septembra 1939.

Žalujoče rodbine: HLAVATY in BOLDRI

Pomen Rdečega križa za narod in državo

V času od 17. do 23. septembra t. l. bo običajni vsakoletni teden Rdečega križa. Rdeči križ je človekoljubna ustanova, organizirana dejavna milosrčnost.

Kazmere, v katerih živimo, nam narekujejo, da letos še bolj kakor prejšnja leta poudarimo plemeniti namen in važnost društva Rdečega križa v vsej naši javnosti in da na ta način damo onim, ki pri tem društvu že nesebično delujejo, nove pobude in veselja k še čvrstjšemu delu, one pa, ki so doslej stali ob strani, morda pridobimo k sodelovanju pri Rdečem križu.

Ko stopamo v teden Rdečega križa, izrazim željo, naj bi v tem tednu prišlo slehernemu Slovencu do zavesti in spoznanja, kako važna je plemenita ideja Rdečega križa za državo in narod.

V krajih, kjer še ni odbora Rdečega križa, naj se naidejo ljudje, ki naj organizirajo tega odbora izvedejo Tam, kjer že obstoječa organizacija ne deluje, poskrbimo, da se zdrži in poživijo. Povsod pa pojdemo ta teden na delo, da pridobimo Rdečemu križu čim več novih rednih ali vsaj podpornih članov. Pomagajmo, vsak po svojih močeh, da dobi v teh dneh Rdeči križ čim več denarnih sredstev, da bo mogel v tem popolnejši meri izpolnjevati svoje vzvišene naloge. Šola, cerkev in društva naj v tem tednu vse store, da se široke plasti naroda seznanijo s plemenitimi nalogami, ki jim organizacija Rdečega križa služi po vsem svetu, pa tudi v naši državi in med našim narodom.

Ban dr. Marko Natlačen.

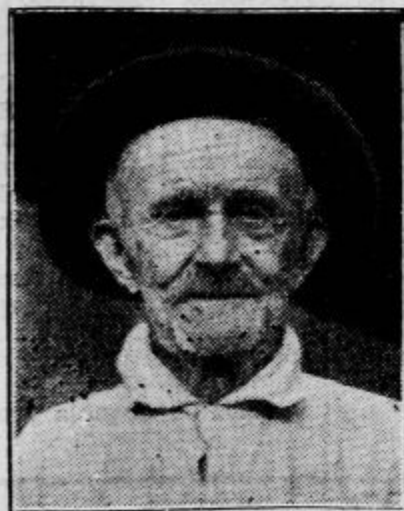
Živi vrvež na Bledu je minil Jesenska sezona kaže letos zelo slabo

Bled, 15. septembra
Kdor je bil na Bledu pred štirinajstimi dnevi, pa pride k nam danes, se bo vprašal, ali niso morda to le sanje. Tako hitra izprememba kakor je bila letos na Gorenjskem, se dogodi redko kdaj. Proti koncu meseca avgusta, ko je bilo še vse v poletnem razpoloženju, je bil Bled živahen kakor malokatero leto. Vse je bilo živo po cesti in ob jezeru. Kamor si stopil, si našel na letoviščarje. Največ jih je bilo iz Nemčije, ki so morali nenadno odpotovati. Večina onih, ki nimajo šolobveznih otrok, je nameravala ostati na Bledu vsaj do srede septembra.

Obetala pa se je letos Blejcem tudi dobra jesenska sezona. Bilo je napovedano veliko število letoviščarjev za drugo polovico septembra in za oktober, ko je Bled posebno lep, ker je odet v jesenski plašč, ves pretkan z najpestrejšimi barvami. Toda skoraj čez noč se je vse spremenilo. Precej letoviščarjev je letos obiskalo Bled že zgodaj pomladi. Proti koncu ju-

Mihelov očka

Prava stara gorenjska kmečka korenina je mož, ki ga kaže naša slika. Rodil se je 28. aprila 1842 v Pevnu pri Škofji Loki, na kmetiji se je po domače rekel pri Mihelu. Priženil se je leta 1873 na posestvo pri Sv. Duhu nad Škofjo Loko in se je uveljavil kot dober gospodar, pridobil pa si je premoženje tudi kot prekopčevalec goveje živine. Zena mu je umrla leta 1893. Še sedem let je sam gospodaril, nato pa je prepustil posestvo svojemu sinu. Leta 1908

se je preselil k svoji hčerki, poročeni Vilfanovi, posestnici v Srednjem Bitnju. Do lani je še opravljal vsa kmečka dela, posebno veselje pa je imel z oskrbovanjem živine. Mož, ki je eden izmed najstarejših živih Slovencev, zna kljub temu, da mu manjkajo le še tri leta do stoletnice, dobro pisati in čitati in tudi še dobro vidi. Še sleherni dan gre na sprehod in v pomenkih z vaščani rad pripoveduje o mladih letih. Vsi mu želimo, da bi vsaj še za stoletnico ostal tako čvrst, kakor je danes!

mogla izliliti velika vojna. Prepričani so bili, da se Angleži in Francozi ne bodo vmešavali v zadevo, posebno zaradi tega ne, ker se je Rusija približala Nemčiji. Mnogi so pri odhodu trdili, da odhajajo iz Jugoslavije le za krajšo dobo in da ni izključeno, da se vrnejo še to jesen v našo »objubljenno deželo«, kjer se po njih pojmi v primeri z nekaterimi drugimi državami še cedi med in mleko.

Kakor kaže, je letošnja jesenska sezona, ki je obetala nadomestiti, kar je poleti zamudila, že pri kraju. Poletja in veselja je konec na Bledu. Iz Bohinja in čez Karavanke so se privlekli sive megle in odele

naše planine. V oblake zarite so vse gore okoli Bleda. Dež lije, vsi parki in izprehajališča, kjer je še vse polno najlepšega poznoletnega in jesenskega cvetja, ki naj bi razveljavljalo one letoviščarje, ki radi uživajo lepote jeseni, so prazni. Nekaj prodajal je že zaprtih. V tistih pa, ki so odprte, je sicer nakopičeno vse polno blaga, pripravljenega za jesensko sezono, ki bo žal izostala. Tudi restavracije so se izpraznile. V kavarnah sedi še nekaj tujcev, ki pregledujejo časopise in iščejo, večkrat zaman, vesti, ki bi se prilagale njihovim čustvom in razpoloženju.

Nesreča je ugrabila že četrtega sina Z motorjem se je ponesrečil poslednji sin ugledne stare Škrbčeve družine v Ložu

Lož, 16. septembra
Ugledno Škrbčevo rodbino v Ložu je preteklo nedeljo zadela že četrta huda nesreča. Smrtno se je ponesrečil edini še preostali sin, 26letni Mirko. Zvečer ga je neki njegov tovariš povabil, da prisede na motor. Drvela sta iz Loža po lepi cesti proti Pudoču. V bližini mostu pa je vozač po nesrečnem naključju zadel v obcestni kamen. Učinek je bil strahovit. Motor se je močno odbil in medtem ko je vozač sam dobil le neznatne poškodbe, je nesrečni Mirko priletel v velikem ložu na trda tla in mu je na več mestih počila lobanja. Obležal je na mestu mrtve.

Strahovita nesreča je pretresla vse prebivalce Loške doline. Ganljivo se je izpričalo sočustvovanje v tvek, ko je moral nesrečni Mirko nastopiti svojo zadnjo pot. Vsa Loška dolina se je zbrala k pogrebu in ob slovesu ni bilo suho nobeno oko. Škrbčeva družina je znana kot ena najstarejših in najnaprednejših v Ložu. Ze kakih 400 let slovi ta rod. Mirkov oče Franjo Škrbec je polnih 30 let županoval starodavnemu mestecu Ložu in je narodno zavredno vzgajal tudi vso svojo družino. Poleg osmerih hčera so bili v družini štirje sinovi, ki pa so vsi postali žrtve nesreč. Najstarejši France je bil v svetovni vojni ujet na Ruskem, odkoder ga je hrepenenje gnalo domov in je tvegal beg v daljno domovino. Dolgotrajno potovanje ga je pa tako izčrpalo, da je kmalu po prihodu pod domačo streho izdihnil. Pred sedmimi leti je v Savi utonil sin Vladimir, ki je ravno odsluževal vojaški rok. Najmlajši je zaradi nesreče podlegel že v otroških letih. Tako je ostal Mirko edini potomec in največja nada Škrbčeve družine. Oče je zato tudi poskrbel marljivemu sinu za najboljšo vzgojo. Dal ga je strokovno šolati v

Ljubljani, da bi Mirko lahko na domačiji nadaljeval tudi trgovsko tradicijo, saj je v hiši že dolga leta trgovina s konfekcijo in sloveča krojaška obrt. Mirko je dedoval vse lepe vrline svojih prednikov in je bil priljubljen ne samo v širokem sorodniškem krogu, marveč tudi med vsem prebival-

stvom. Z veliko vnamo je sodeloval pri naprednih društvih. Bil je navdušen Sokol in se je s svojim priklupnim nastopom zlasti posrečeno uveljavljal na sokolskem odru. Tudi gasilska četa ga je štela med svoje najmarljivejše mlajše člane.

Toda, kakor da je zla usoda hotela končati moško pokolenje starega Škrbčevega rodu, je ugrabila še sina Mirka. Štirkratna izguba sinov je gotovo ena največjih družinskih tragedij, kar jih poznamo v Sloveniji. Zato je sočustvovanje s Škrbčevo družino globoko in iskreno. Nesrečni Mirko si je z vsem svojim mladim življenjem in lepim značajem zagotovil trajno časten spomin v vsej Loški dolini. Stevilni dokazi sožalja pa naj bodo ugledni Škrbčevi družini vsaj malo v uteho.

Bombniki in strmoglavniki

Razne vrste bombnikov in načini bombardiranja

O vlogi, ki jo igrajo letala vseh vrst v sedanjih vojni, imamo doslej sicer le porazvrstena poročila, toda že iz teh se jasno vidi velikanska sila tega orožja. Vojaški strokovnjaki sodijo, da je zdaj na vseh frontah v akciji 5 do 7 tisoč letal. Pretežni del uspehov, ki jih je doslej dosegla zračna sila, gre na račun bombnikov. Do čim lovska letala doslej še niso posegla v boj v večji meri, so bombniki (vsaj na vzhodnem bojišču docela) žal kar pretemeljito opravljali svoje razdiralno delo.

Bomba letala so to pot že tretjičkrat v vsestranski preizkušnji, iz katere bo najbrž dokončno izšel pravi tip bombnega letala, ki se v bodočnosti ne bo več v tolikšni meri izpreminjal, kakor zdaj Bombno letalo je v današnji izvedbi, kakor tudi po načinu, kako posega v boj, še zmerom silno delikatno orožje. Da bi bombnik opravljal svojo nalogo temeljito in z najmanjšim rizikom, je potrebno, da leti čim višje in s čim večjo brzino. Samo tako se lahko izogne izstrelkom protiletalskega topništva ter krogom lovskih letal. Ako pa hoče bombno letalo čim bolj zanesljivo pogoditi cilj, pa mora nizko in počasi leteti, s čimer pa seveda tvega, da ga bo obrambno orožje sestrelilo. Te nasprotujoče si zahteve so dovedle do tega, da so se razvile razne vrste bombnih letal in razni načini bombardiranja.

Kako se spuščajo bombe

Najbolj pogosto obspava bombno letalo svoj cilj v vodoravnem letu. Pri tem se letalo drži v neki določeni višini in ko zagleda cilj pod seboj, sproži bombe z oblaš, da zdrknejo proti zemlji. Ta reč s sprožitvijo pa ni tako preprosta kakor se vidi na prvi mah. Letalo mora spustiti bom-

bo pred ciljem in sicer tem delj pred njim čim višje in čim hitreje leti. Iz višine 5000 metrov in pri brzini 360 km na uro mora n. pr. spustiti bombo 2800 m pred ciljem, to pa zaradi tega, ker ima tudi bomba isto brzino kot letalo Bomba pada, kakor da bi jo bil vrgel in ne samo spustil proti cilju.

Drugi način bombardiranja, ki se uporablja bolj na vajah kakor pa v praksi, je spuščanje bomb med vzpenjanjem. V tem primeru se letalo trenutek predno vrže bombo, strmo vzpne, tako da s svojim trupom bombo pože ne malce kvisku, narkar se le začne sama padati proti zemlji. Če bi isto letalo kot poprej spustilo po opisanem načinu bombo pod kotom 45 stopinj, bi jo moralo odvreči celih 3300 m pred ciljem, da bi prav zadela.

Bombardiranje v nizkem letu — tu se krmari letalo v višini 30 do 50 m nad zemljo proti cilju — prileti bomba skoraj vodoravno v cilj, slično kakor granata. Zaradi velike nevarnosti, ki ji je letalo izpostavljeno v tako majhni višini, se bombardiranje v nizkem letu seveda zelo redko uporablja. Letala, ki imajo namestu bomb torpedo in ki se spuščajo v prvi vrsti v borbo proti posameznim ladjam, so edina, ki se tega načina poslužujejo. Izkušnje pa doslej niso kaj prida.

Bombnik strmoglavnik

Največ se danes govori o letalih strmoglavnikih (obruševalna letala), ki so v bombardiranju najbolj zanesljiva, toda tudi najbolj nevarna ter zahtevajo posebno izvežbanost in utrjeno posadko. Način bombardiranja v strmoglavnem letu je šele nekaj desetletij v rabi. Kakor že ime pove, se letalo pri tem strmoglati na cilj, ki ga

hoče zadeti z bombo. Potek bombardiranja je približno tale: letalo prileti v višini 2000 do 5000 m nad ciljem, narkar se mahoma postavi na nos in s tekočim motorjem pada proti cilju. Med tem strmoglavim letom pilot ves čas s celim letalom krmari; z drugimi besedami: s celim letalom cilja na predmet, ki ga mora pogoditi. Ko je le še nekaj sto metrov nad njim sproži bombo. Bomba je zaradi strmoglavnega leta ne samo zelo natančno namenjena na cilj, ampak ima zaradi silne brzine letala tudi mnogo večjo probno silo, kakor če bi pristo padla z višine. V strmoglavnem letu doseže letalo predno spusti bombo, brzino 500, 600, 700 km na uro ali še več. Strmoglavni let je zaradi tega zelo kratek, v praksi traja kakih 10 do 30 sekund, tako da ima obrambno topništvo prav malo časa streljati nanj. Navzlic temu pa so tudi te kratke sekunde za letalo silno nevarne, ker se bliža cilju v navpični ali v prav malo nagnjeni črti, tako da gleda na topovo cev, ki je namenjena nanj, skoraj miruje in se prav za prav vse te sekunde spreminja samo njegova oddaljenost od topovskega žrela.

Plotje — hrusti

Strmoglavniki pa tudi niso tako skromni, da bi vanj lahko posadili vsakršnega pilota. Vodnik strmoglavnega letala mora biti izredno močne fizične konstitucije in še v tem primeru postane sposoben za svoj težki posel šele po dolgotrajnih vežbah. Pri strmoglavnem letu morata namreč konstrukcija letala in pilotov organizem vzdržati letalske napore. Takrat, ko letalo na koncu strmoglavnega leta bombo izpusti, se mora v ostrm letu okreniti navzgor, da se čim hitreje izmakne dosegu obrambnega ognja. Pri tem naglem okretu se pojavi velikanska sredobezna sila, ki hoče pilota iztrgati ves drob iz života ter mu vso kri požene iz zgornjega v spodnji del života, tako da se le dobro izvežban pilot v tem trenutku ubrani omotici. V zračnih flotah vseh držav se že zdaj občuti veliko pomanjkanje letalcev strmoglavnikov. Še najboljše je z njimi preskrbljena zračna sila Zedinjenih držav, ker je bil tamkaj ta način bombardiranja najprej uveden in so doslej odglojili tamkaj že močan rezervni kader strmoglavnih pilotov. Bombardiranje v strmoglavnem letu je najprimernejše taktik, kadar gre za rušenje objektov omejenega obsega, kakor n. pr. mostov, železnic, železniških in cestnih križišč, rezervnic, dolinskih pregrad, bencinskih rezervarjev in sličnega. Edino uspešen je ta način bombardiranja, kadar je cilj gibljiv, kakor n. pr. pri napadih na bojne ladje, oklopne automobile, tanke in vlake.

Bombardiranje na daljavo

V bližnji bodočnosti utegnejo igrati neko vlogo tudi tako zvane raketne bombe. Ze ime pove, da je tu projekt, ki ga vrže letalo proti cilju, kombinacija bombe in rakete. Raketa ima ta namen, da pože ne bombo v cilj, dasi jo letalo vrže nekaj kilometrov pred njim. Nadaljnja dopolnitev raketnih bomb bi bila krilca na obeh straneh bombnega okrova. Taka bomba bi v veliki razdalji vržena z letala preletela pod vplivom raketnih plinov sama na cilj slično kakor majhno raketno letalce. Bombardiranje iz zraka bi bilo mogoče na ta način na razdaljo nekaj deset kilometrov, tako da včasih bombnim letalom vobče ne bi bilo treba poleteti nad sovražno ozemlje.

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa, odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grena voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izbornu urejuje funkcije črev.

Reg. po min. soc. pol. in zdr. S-br. 15.485.25 V. 95.

V izviru Ljubljance

Mladi potapljači so odkrili krasno jamo

Prečudna reka si, Ljubljanka, človek ne more verjeti, kakšno pestro potovanje imaš za seboj, če vidi tvojo leno tekočo zeleno vodo pri nas na Ljubljanskem barju. Nekje onkraj državnih meja je tvoj začetek, mnogo kilometrov si nato tekla pod zemljo, zdaj razlita v podzemsko reko, zdaj utegnjena v ozke sifone. Spet si se prikazala na površje in znova poniknila, dokler nisi dokončno zagledala luč dneva v nešteti izviri pri Vrhniki.

Od teh izvirov sta po legi najvišja Veliko in Malo Retovje, ki ležita v dolinici pod Verdrom. Po dolgotrajni suši ostane le malo stoječe vode v njih, v deževnem času pa tudi ta dva bruhata silne množice blatne vode, ki se razlivajo v deročo reko. Človeku, ki to gleda, se zazdi, da mora biti jama, iz katere teče tolikšna voda, naravnost ogromna, in žal mu je, da ne more vanjo, ker je vedno zalita z vodo.

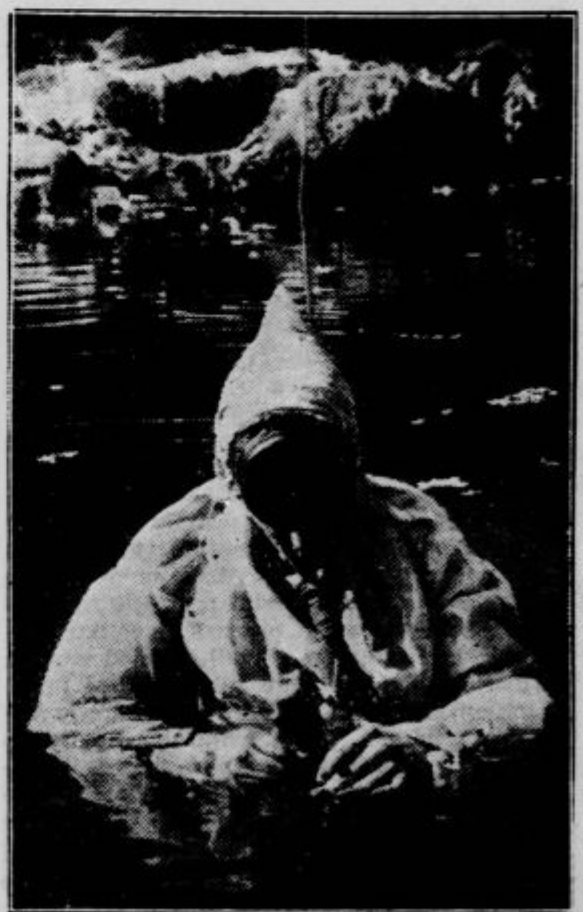
Ni čudno, da nam je prišlo na misel, da z našo potapljaško pripravo poskusimo prodrati vsaj v začetek te domnevane jame. Društvo za raziskovanje jam se je zanimalo za ta načrt in nam pomagalo do njegove izvedbe.

Čitateljem je morda v spominu naše poročilo z morja, kjer smo se že lani potapljali s pomočjo pločevinaste celade. Letos smo zadevo kar se da poenostavili: vreča peska okrog pasu, majhna gumijasta maska s šipo na obraz, zračna tlačilka, pol-drug centimeter debela gumijasta cev, ki

jo vzame potapljač kar v usta — to je vse! Le za potapljanje v hladno vodo kraških izvirov smo se morali opremiti še z impregnirano obleko.

Slednjič je napočil dolgo pričakovani dan, ko smo z vsem potrebnim prispeli na Vrhniko. Podali smo se najprej k Malemu Retovju. Prijetno nas je iznenadilo izredno nizko stanje vode, ki ni bila preveč mrzla in žal tudi ne preveč čista.

Pripravim se na potop. Oblečem toplo volneno obleko in povrh še omenjeno potapljaško obleko. Opašem si vrečo kamenja in vrv — za vsak primer. Masko si denem na obraz, cev stisnem med zobe in stopim v vodo. Po nekaj korakih sem že ves v njej in naš pihalnik začne s svojo staro pesmijo. Nekaj mrzlega mi leze za vrat, vendar hitro pozabim na to neprijetnost. Dno, ki je iz samega grušča, se strmo spušča. Kmalu sem pri steni, na dnu katere zagledam precej široko odprtino. Sklonim se in stopam naprej, še vedno navzdol. Spranja se sprva oži, nato pa se proti pričakovanju razširi. Zdaj sem v precej prostorni jami, tako da lahko stojim pokonci. Navadna žepna svetiljka mi pomaga pri orientaciji v temi. Nejasno razločim stene in strop, ki se strmo dviga. Globinomer na roki kaže že 8 m, kljub temu grem naprej. Na žalost ustavi moje potovanje cev, ki se nekeje zataknila med skale. Vodo za seboj sem tako skalil, da nazaj grede ne vidim čisto nič. Po cevi, ki jo še po-

Potapljač v Malem Retovju

tegmem iz neke razpoke, se dotipljem do izhoda in od tu splavam na površje. Šele na kopnem opazim, da je obleka polna vode in kar čudno se mi zdi, da me ni nič zeblo.

Zaradi skaljene vode se tu ne moremo več potapljati, zato se preselimo k Velikemu Retovju. Voda je kristalno čista, lepe modre barve in tako nizka, da je polovica odprtine pod steno nad gladino. Brat se hitro obleče in jo mabne v vodo, proti tisti odprtini. Ko se potopi, mu začnem davajati zrak. Še ga vidimo nekaj časa, nato pa izgine v mračne globine. Zamolklo brbljajo mehurčki zraka, ki prihaja izpod skale. Zelo se začudimo, ko ti mehurčki utihnejo in zraka, ki ga je potapljač izdihnil sploh ni več na izpregled. Sesam zdaj z lahkoto, kar pomeni, da se je potapljač dvignil. Čez nekaj časa napeta vrv pusti in kmalu nato zagledam brata globoko na dnu, kako sveti z lučjo pred se. Komaj ima glavo zunaj, nam zakliče: »Velika reč, bil sem na oni strani sifona! Presenečeni poslušamo njegovo pripovedovanje:

»Dno pada le do globine 4 m, nato se spet dvigne. Kaj kmalu sem prišel do površja vode. Znašel sem se v jami, na zraku! Čisto tema je tam, le voda se sveti v blede modri luči. Tako lepo je kakor v Modri jami na Biševcu in še bolj romantično! Na suho žal nisem mogel zlesti, ker me je obleka ovirala. Zdi se mi, da se jama nadaljuje spet pod vodo. Cev, ki se je zatikala, me žalost ni pustila več naprej.»

Po vsem, kar smo danes videli in doživeli, smo sklenili, da naše priprave še malo izpopolnimo in da ob prvi priliki nadaljujemo s potapljanjem v kraške izvire in podzemne reke. Jamsko društvo je s tem pridobilo nov način raziskovanja. Hoteli smo si v kratkem ogledati sifon v Zatočni jami v dolini Račne pa nam je žal deževje preprečilo ta načrt. Pa tudi Retovje nas bo še videlo!

J. K.

Domače vesti

* 21. obletnica proboja solunske fronte je bila pretekli petek in ta dan praznujejo kot svojo krstno slavo številni podporniki rezervnih oficirjev. Najlepša proslava je bila letos v Nišu. V saborni cerkvi je bila zadušnica za padliimi borci. Svečanemu bogoslužju so prisostvovali med drugim: predsednik vlade Dragiša Cvetković, pomočnik komandanta armije armijski general Popović, zastopnik bana načelnik Dimitrijević ter še številni drugi predstavniki. Obenem je praznoval svojo krstno slavo artiljerijski polk v Nišu in se je predsednik vlade udeležil tudi tega slavlja.

* Nov zavod na ljubljanski tehniški fakulteti. Z odlokom gospoda ministra prosvete z dne 8. avgusta t. l. je osnovan na tehniški fakulteti ljubljanske univerze laboratorij za tehnično mikrobiologijo. S tem je dosežen važen napredek v razvoju studija kemije na naši univerzi. Djakom je odslej dana možnost izpopolniti s praktičnim delom svojo usposobljenost za udeleževanje na področju živilnih industrij in po končanem studiju specializirati se na teh za našo agrarno državo posebno važnih vprašanjih. Novi zavod dobi v nastajajoči zgradbi kemičnega inštituta moderne, vsem današnjim zahtevam odgovarjajoče prostore in naprave.

* Prof. Adolf Lapajne. Sporočilo iz Zagreba, da je po kratkem trpljenju umrl prof. Adolf Lapajne, je številne ljubljance močno presenetilo. Vsa Ljubljana je poznala živahnega, duhovitega, humornega umetnika, čigar značaj ni poznal nobene slobe, temveč samo čisto dobrohotnost in šaljivost tudi v najtežjih trenutkih. Bil je pač potomec stare, kremenite Lapajnetove družine iz Idrije, vedno vder in prostodušen. Znal je jemati življenje, kakršno je, in je motril ljudi in svet z očmi bistrega opazovalca. Umetniško akademijo je dovršil v Pragi. Posvetil se je profesorstvu poklicu in je poučeval na raznih srednješolskih zavodih v Ljubljani ter nekaj časa tudi v Ohridu. Njegova umetniška dela nam v enomer izpričujejo lep talent. Bil je šele na pragu pidesetletnice, zato prav vsi obžalujemo prerano izgubo tega prikopnega slovenskega umetnika. Zadnjo po to nastopil danes ob 11. na Mirogoju v Zagrebu. Gospe vdovi, sestram in širokemu krogu sorodnikov izrekamo odkritosrčno sožalje.

* Smrt blage žene. Narodnemu delavcu šolskemu upravitelju g. Friedlu v št. Jerneju pri Poljanah je umrla te dni blaga mamica. Gospa Julijana Friedlova je pred kratkim obhajala 80letnico svojega rojstva, pri kateri priliki se je je spomnil tudi naš list. Bila je blaga duša, ki so jo spoštovali njeni številni prijatelji in znanci, kar so pokazali tudi na njeni zadnji poti. Po smrti sodeluje ljubega soproga pred 35 leti se je vsa posvetila vzgoji svojih štirih otrok. Ko se je po moževi smrti, ki jo je hudo prizadelo, s svojimi otroki od sv. Barbare v Halozah, kjer je z možem učiteljem preživela 22 let, preselila v Maribor, kjer je vse tri sime pripravila za učiteljski stan, ji je vojna kmalu ugrabila prvega sina. Udarce je komaj z veliko bolelostjo prebolela, že jo je zadela druga nesreča. Izgubila je še drugega sina in hčerko, ki ju je vzela zavratna bolezen doma. Trudna življenja je tudi sama morala slednjič zapustiti svojega edinega sina Frančka, ki ji je bil v zadnjih letih v edino uteho. Bodi ohranjen blagi gospe svetel spomin, preostalih pa naše iskreno sožalje!

Grobnice in spomenike kamnoseška stavbna dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseško kiparsko podjetje **FRANJO KUNOVAR** pokopališče Sv. Križ — Ljubljana — Tel. 49-09.

* Službeni list dravske banovine prinaša v 75. številki uredb o opravljanju pripravniške zdravniške službe, o kateri smo nedavno izbrpneje poročali v »Jutru«, nadalje uredb o zdravniški službi na deželi, naredbo o prepovedi nabiranja prostovoljcev, pravilnik o urejanju in poslovanju »Službenega lista ministrstva za pravosodje«, spremembe in dopolnitve poslovnik o zakupu restavracij na postajah državnih železnic, konvencijo o vzajemni pomoči v civilnih in trgovinskih stvareh nad Jugoslavijo in Veliko Britanijo, konvencijo za izenačenje nekaterih pravil o mednarodnem prometu po zraku, razglas o tednu Rdečega križa ter razne objave iz »Službenih novic«.

Dopisna trgovska šola

V LJUBLJANI — KONGRESNI TRG 2
Pouk se vrši potom dopisovanja po tečajih oz. predmetih.

TEČAJI DTŠ so:

1. dvoletna trgovska šola, 2. pripravniški tečaj, 3. zadrudni tečaj.

PREDMETI DTŠ so:

trgovinstvo, trg, in menično pravo, računstvo, stenografija, leposlovje, nemščina, francoščina, italijanščina itd. — Sodelujejo priznani strokovnjaki in kvalificirani profesorji. Pojasnila ustno med uradnimi urami in pismeno brezplačno. Redni vpis traja do 3. oktobra. Med rednim vpisom znatne plačline olajšave.

* V Beograd je prišla prižgata sveča. Pred štirimi dnevi je beograjski avtobus povozil v Ulici kneza Pavla poleg bloksopa »Balkana« mehanika direktice tramvaja Mladena Stalovića. Iz vasi Guče v dragačevskem srezu se je v petek pripeljala pokojnikova mati in se podala na kraj nesreče. Pokleknila je na tla in okrog objokane matere, oblečene v črno obleko, se je zbralo mnogo radovednih ljudi. Mati je s svojimi suhih rokami prižgala svečo na kraju nesreče in jo varovala tako dolgo, dokler ni sveča dogorela.

* Prelovčev »Idrijske pesni« so se močno priljubile med Slovenci. Vsakemu prijatelju lepe pesmi, ki te zbližuje s nima, jo toplo priporočamo. Dobite jo v vseh knjigarnah, ali pa jo lahko naročite pri skladatelji vdovi, Ljubljana, Dalmatinova 13. Naročniki, ki jim je bila poslana polnočnica, pa računa še niso poravnali, naj blagovolijo to čimprej storiti.

Pri zaprtju na motnjah in prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jozefove grenčice.

* Težko si človek napravi predstavo o vojni, ki se je v zadnjih tednih vnovič razbomela po Evropi. Nereda, ki ga je pustilo za sabo svetovno klanje v letih 1914—1918, smo se polagoma že tako privadili, da smo skoraj prezrli, kdaj se je nova svetovna vojna, sredi katere smo, prav za prav pričela. Malokdo ve, da je bilo nad 500 milijonov ljudi — skoraj tretjina vsega človeštva — od Tlencina do Gibraltarja v vojnem stanju, še preden so spregovorili topovi na nemško-poljski meji, ter med Maginotovo in Siegfriedovo črto. Mnogo nazornega gradiva o problemih, id jih načena novi svetovni požar, a posebej še izbrano reportažo o vprašanju Ukrajine, ki v nemško-poljskem konfliktu zmerom izraziteje stopa v ospredje, bo prinesla jutrišnja številka ponedeljskega »Jutra«. Ponedeljsko »Jutro« je v teh časih, ko dogodki z vrtovaljo naglico prehitujejo drug drugega, postalo vsakemu kulturnemu človeku nepogrešljivo dopolnilo vsakdanjega novinskega čtiva. Ponedeljsko »Jutro« si lahko naročite pripravi »Jutra« v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5, za ceno, kakršno zmore vsak: po razpisu na dom dostavljeno 5 din na mesec, po pošti pa samo 4 din.

* Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod« — s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta 15, sprejme še nekaj dijakov (inj) za tekoče šolsko leto. Prijave sprejema ravnateljstvo. (—)

Okroglo 65 milijonov dinarjev

znašajo dobitki predstoječega 39. kola državne razredne loterije, katere prvo žrebanje se vrši dne

14. oktobra 1939.

GLAVNI DOBITEK

2 milijona dinarjev

Že s 1/4 srečke lahko dobite 500.000 din!

Opozarjamo svoje cenjene čitatelje na prilogo znane glavne kolektore državne razredne loterije A. Rein in drug, Zagreb, Gajeva ulica 7 in Illica 15, ki je priložena celotni naši današnji nakladi. Dolgoletno vzorno in nadvse korektno in solidno delovanje te kolektore je poznano vsej naši javnosti, da jo tudi mi s svoje strani lahko priporočamo svojim čitateljem!

* Trdnjavo v Sisku bi radi prodali Angležem. Trdnjava v Sisku, ki je nekoč tako pomorno ključovala Turkom in v katere območju so se slavno borili tudi kranjski Janezi, je zadnja desetletja začela razpadati. Lastniki je niso mogli sami vzdrževati, banovina je pa tudi ni odkupila. Zdaj je izšel v nekem angleškem listu članek, ki opisuje zgodovino trdnjave v Sisku in pravi: »Kateri premožnejši Angleži ali ekscentrični Amerikanci želi kupiti trdnjavo v Sisku s 50 orali plodne zemlje za komaj 1000 funtov sterlingov ali za 5000 dolarjev?« Ni izključeno, da se bo našel kak premožen Anglež ali »ekscentričen« Amerikane, ki si bo za malenkostno kupnino uredil dvorec, pa bo lovil ribe in igral golf. Toda še je čas, da se ta zgodovinski spomenik reši pred tujjo lastnino.

* Rekord pri pojedini smokev. V vasi Vodica pri Šibeniku, kjer dobro rodijo smokev in kjer točijo najboljše vino v šibeniški okolici, se je kmetski fant Stipe Roka splazil v hišo Ivanke Jurčeve v času njene odsotnosti. Dve dekleti sta mu pomagali, da se je povzpela na okno in zlezal v hišo, iz katere je prinesel več ko 25 kg suhih smokev. Fant se je z dekletoma takoj lotil pojedine in so vseh 25 kg smokev na mestu pojedli. Ni še dognano, ali so smokeve ukradli iz šale ali iz pohlepa, gotovo pa je, da so dosegli s pojedino smokev državlji in najbrž tudi svetovni rekord.

* Ker se ob našem odhodu iz Ptuja nismo utegnili od vseh prijateljev in znancev osebno posloviti, se po tej poti poslavljamo ter se vsem najpriljubnejše zahvaljujemo za vso naklonjenost, ki smo jo v teku našega dolgoletnega bivanja v Ptuj užívali. — Vodnikov. (—)

* Javno žrebanje srečk loterije jesenskega Sokola bo nepreklicno v nedeljo 24. t. m. ob 15. v Sokolskem domu na Jesenih. Kdor še nima srečk, naj si jih hitro preskrbi, ker bodo v kratkem pošle. (—)

* Enoletni učni trgovski tečaj za pisarniške moči pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2 (prostor Dopsne trgovske šole) priporočamo vsem onim, ki se žele temeljito izobraziti v stenografiji in strojepisu ter dobiti rednopravstveno podlago za pisarniška dela. Vpisovanje v tečaj in pojasnila dnevno. Solnina mesečno 110 din. (—)

* Nevhte na Jadranu so se zadnje dni in noči venomer ponavljale. V petek zjutraj je strela tresčila v prvi jambor parka »Prestolonaslednik Peter«, ko je ravno zapuščal splitsko pristančnico. Na parku samem strela ni napravila škode, pač pa je uničila električno instalacijo na paviljonu »Putnika« in v kavarni na novi obali. Ker se je nad splitsko pokrajino utrgal oblak, so hudourniki povzročili veliko škodo po vinogradih in vrtovih. Izmed vasi je najbolj prizadet Bribir z okolišnimi naselji, kjer najstarejši ljudje ne pomnijo tolikšnega neurja. Vsa bibrirska polja so spremenjena v puščavo. Zaradi vednih neviht je bil zadnje čase tudi zelo slab ribolov na Jadranu.

* Zemlja ga je zasula. V vasi Šrivarcih onkraj Varaždina je postal žrtev strašne nesreče 34-letni delavec Izidor Njegovec. Izidor je bil s 50-letnim Andrejem Kozaličem dlninar v kamnolomu trgovca Ivana Koščaka. Naenkrat ju je zasula zemlja s kamenjem vred. Kmetje, ki so bili v bližini, so prihiteli na pomoč in so ju odkopali. Toda Njegovec je bil že mrtev. Kozalič pa so nevarno ranjenega prepeljali v varaždinsko bolnišnico.

* Nagrade za lažne vesti je polietja že pričela deliti. V Subotici je uprava policije oglobila mestnega gozdarja Gregorja Blaževiča s 500 dinarji, ker je razširjal različne izmišljotine. Če se mu ne bo ljubilo odrajati petih stotakov, bo pa lahko šel 10 dni na dopust v zapor.

* Samomor najlepše Crnogorka. Iz Cetinja poročajo, da je izvršila samomor 14-letna Raka Vujovićeva, ki je slovela po vsem cetinjskem okraju kot najlepše dekle in so sodili, da je vobče najlepša Crnogorka. Ko ni bilo nikogar doma, se je obesila na okno. Zapustila ni nobenega pisma. Sklepajo, da je obupala zaradi nesrečne ljubezni.

* V obrambo matere je ubil očeta. V vasi Guberevcu pri Čaku je prišel kmet Miroslav Čendić, kakor že večkrat, pijan domov in je začel pretepati svojega mlajšega sina Ivana. Mati je hotela otroka braniti, tedaj pa se je mož lotil tudi nje in jo začel pretepati in daviti. V pomoč je priskočil starejši sin Milenko. Ko je videl, da je mati v smrtni nevarnosti, je pograbil kol in udaril očeta s toliko silo po glavi, da mu je počila lobanja in je na mestu izdihnil.

* Sin in snaha sta ga spravila v smrt. Iz Lapova v Srbiji je pobegnil z doma 50-letni gospodar Stanislav Pantić. Bil je na glasu odličnega kmetovalca. Posestvo je nedavno izročil sinu in snahi, menč, da bo lahko še nadalje vodil celotno gospodarstvo. Sin in snaha sta se ga pa hotela čim prej znebiti in sta ga začela pretepati. Obupanega gospodarja so našli obešenega v gozdu ob reki Moravi.

* Svojo teto mu je prodal. Iz Lukovice v Bosni je prišel v Sarajevo kmetski fant Ibrahim Mujagić. Po naključju se je srečal s potepuhom Muharemom Bektićem, kateremu je zaupal, da je prišel v Sarajevo iskat primerno nevesto. Muharem mu je takoj ponudil v odkup svojo teto. Proti večeru sta se podala iz mesta skozi gozd, kjer baje prebiva Muharemove tetka. V gozdu pa je Muharem udaril Ibrahimu po glavi, da se je onesvestil. Nato je Muharem pobral Ibrahimu ves denar, povrhu ga je še slekel in izgnal.

* Od doma je pobegnil 11letni Peter Geršak, učenec osnovne šole v št. Vidu pri Ljubljani, ki je stanoval v zavetišču sv. Jožefa v št. Vidu. Zostave je bil srednje, bos in golgolač, s sivimi hlačami, z rdečo srjajo, sivilm suknjičem z modrimi programi. Na suknjiču in srjaji je imel priložito števil. 16. — Kdor kaj zve o njem, naj sporoči na naslov: Jakob Geršak, Ljubljana, Hrenova ulica 15.

V šestih mesecih!

Poseben šestmesečni tečaj za stenografijo in strojepisje na Trgovskem učilišču Robida s pravico javnosti, Ljubljana, Trnovska ul. 15 — se prične oktobra. Vpisovanje in pojasnila v pisarni ravnateljstva Trnovska ul. 15.

* Zaključek dolgotrajnega procesa. Pod tem naslovom smo 10. t. m. poročali iz Vojnika, da je bil pred sreskim sodiščem na Celju obsojen bivši upravitelj meščanske šole v Vojniku g. Ivan Lapajne zaradi neresnične prijave šolski oblasti proti g. Milanu Vavdi na 340 din globe in na plačilo vseh stroškov. Od druge strani smo sedaj naprošeni, da ugotovimo, da zadeva še ni končnojavno rešena, ker se je g. Lapajne pritožil na višje sodišče. Dalje smo naprošeni zabeležiti, da je toženec za eno točko obtožbe doprinesel dokaz resnice, za drugo pa ne, ker je ena glavnih prič v inozemstvu in ni mogla priti k razpravi.

Iz Ljubljane

u— Naš tramvaj se obnavlja. Omrežje električne cestne železnice se je v zadnjih letih razširilo iz mesta daleč na periferijo, a čeprav se je promet v kratkem v izredni meri povečal, so ponekod še zmerom ostali v obratu stari, predpotopni vozovi, ki nikakor niso mogli vzdržati konkurence z lepimi, udobnimi, gladko teko-

ZÜNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O.ŽUZEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11
Vsak model opnite takoj.

čimi vagoni, kakršni so bili prvokrat pri speli iz tvornice v Bosanskem Brodu. Medtem pa je naša električna cestna železnica takoj napredovala, da si je sama uredila svojo delavnico voz in te dni je bilo dograjenih 6 novih, lepih, modernih tramvajev, ki pridejo v kratkem v promet. S tem bo gotovo ustrezno občinstvu, ki ima z našim tramvajem zmerom toliko križev in težav. Prav z današnjim čnem je uvedena novejša novost, da bo šentvitski ozidoma šibenski tramvaj vozil v mestu samo do Ajdovščine. To novotarijo so od tramvajske uprave izsile izredne razmere: zadnji čas je moralo zapustiti delo okrog 30 sprevednikov in voznikov,

Izplača se Vam naročiti filme iz Ljubljane

in poslati iste v razvijanje, ker Vam izgotovljene slike, se istu dan ko prejmemo — odplošimo. Poizkusite enkrat — postanete prav gotovo naš stalni odjemalec.

Imamo na zalogi filme najnovejše emulzijske do 1. 1941.

Razvijamo in kopiramo priznane prvovrstno! Naš ček račun št. 13-285 Naša tel. št. 25-66 in 25-67. — Se pripravoda

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8.

u— Naročnike in čitatelje »Jutra« v Stožicah opozarjamo, da je ondota poslovalnica vsem na razpolago, in sicer sprejema naročnino za »Jutro« in »Domovino«, kakor tudi prijave novih naročnikov. Maršalko še ne ve, da lahko tudi pri poslovalnici »Jutra« v Stožicah odda oglase za liste konzorcija »Jutra«. Poslujajte se ugodne prilike, kajti prospek trgovanja v ljubljanski okolici je pač v največji meri od-

Danes najboljša zabava, za mlado in staro, moški in ženski svet — pri edinstvenem tehnikolor filmu

v kino Matici, tel. 21-24
Predstave ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

RDEČI KRIŽ predvaja:
TAJNI ZNAK L. B. 17
Sodeluje ansambel najboljših filmskih igralcev: Willy Birgel, Hilde Weissner, Theodor Loos in Bernhard Minetti.

visen od oglaševanja v »Jutru«, »Domovino« ali »Slovenskem Narodu«. Prihranite si pot v mesto, saj za vas posreduje oglaš! Poslovalnica »Jutra« v Stožicah posluje brez honorarja. Na razpolago so vam tudi srečke državne razredne loterije 29. kola iz kolektore »Vrelec srečec«.

VSE za fotografijo
v edini specialni trgovini

JANKO POGAČNIK

LJUBLJANA — TYRŠEVA C. 20.
Kvalitetna amaterska dela.

GIMNASTIKA

Individualne vaje za vse telesne hibe. Vaje za prožnost in linijo. Dihalne vaje. Tečaj, privatne ure. — Znižane cene za večerne tečaje. — Pojasnila med 17.—19. uro.

ILSE DRUŠKOVIČ,

dipl. učiteljica telovadbe, Kersnikova ul. 8.

DOCENT

Dr. IVAN MATKO

ZOPET REDNO ORDINIRA

Ljubljana, Gledališka 4

od pol 11. do 12. in od 3. do 4. ure

RENTGEN Telefon 47-51

u— Zaščita pred zračnimi napadi. Ljubljansko mestno poglavarstvo je v smislu odredbe osrednje vlade izdalo lično brošuro s pravilnikom o zaščiti pred zračnimi napadi. V tej knjižici je kratak popis bojnih strupov in navodila za prvo pomoč, kakršno je treba poškodovancem po teh strupih nuditi. Poleg tega so v brošurici tudi kratka navodila za morebitno oddaljevanje prebivalstva ob napadih iz zraka, kakor tudi kratak popis raznovrstnih zaklonišč, njihove notranje ureditve in uporabe. Mestno poglavarstvo razdeli te brošure hišnim gospodarjem in poglavarjem družin, ki naj vestno poskrbe, da se vsi člani družine natančno pouče o njeni vsebini in se bodo tako v primeru potrebe znali pravilno varovati in zaščititi. Družinske poglavarje pa opozarjamo, da to brošuro vestno hranijo in jo imajo vedno pri roki za primer potrebe. Vsak družinski poglavar povrne mestnemu poglavarstvu 1 din stroškov za brošuro.

DR. Z. IZPRAŠAN ZOBAR

PUHER MIHAEL

večletni volonter drž. univerzitetne zobozdravniške klinike v Berlinu se je vrnil iz študijskega potovanja ter redno ordinira od pol 9. do pol 5., v sobotah samo do 12. Ljubljana, Poljanska cesta 1-1. (Peglezen)

V nedeljo 24. t. m. v Mengšu

Velika motorola!

Poleg motorja še večje število glavnih delov in cinkvinov. Pridno segajte po tablicah.

u— Rdeči križ bo predvajal od danes naprej v kinu Union film izredne lepote »Alžir«. To filmsko delo se odlikuje po krasni vsebini in po prvovrstnih filmskih umetnikih. Charles Boyer, ki je v Ljubljani že dovolj znan in priljubljen, lepa Sigrid Gurie, ki smo jo prvič videli v »Pustolovčinah Marka Pola« in nova filmska zvezda Hedy Lamarr Hedy Kiesler. »Alžir« je film ljubavne romantike, divjih človeških strasti in napetih dogodkov skrivnostnega orienta. Dejanje se godi v

RDEČI KRIŽ

predvaja danes ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

v kinu Unionu, tel. 22-21

Izredno napet film

Alžir'

CHARLES BOYER, HEDDY LAMARR in SIGFRID GURIE.

Na meji Evrope in starodavne Afrike ter v vročim pustinskem soncem — kjer se skrivajo pred roko pravice temni elementi iz vseh delov sveta, se je odigrala ljubavna drama pretresljive vsebine!

Robin Hood

Errol Flynn — Olivia de Havilland

Velefilm iz življenja špijonov v režiji slavnega V. TOURJANSKYJA.
KINO SLOGA, tel. 27-30
Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri.
Matineja ob 10.30 po znižanih cenah:
GENERAL LING
veliki tihotapski film

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠIŠKI — Telefon 41-79.

Rdeči križ predvaja najboljši češki velefilm

Poročnik Rjepkin

V glavnih vlogah: A. Mandlova, F. Smolik. — Predstave danes ob 3., 5., 7. in 9. uri ter jutri ob pol 9. uri.

Prihodnji spored:

MARINELLA

malem alžirskem mestecu Kazbi, v mestecu tisočerihi vrat in okenc, mesecetu tisočerihi opasnosti. V Alžiru, kjer se stikata moderna Evropa in starodavna Afrika, v kraju, kjer žive pod vročim pustinskim soncem pripadniki vseh mogočih plemen in ras, kjer se skrivajo pred roko pravice neštevilni temni elementi iz vseh delov sveta, se je razvila globoka ljubezen med lepo Parižanko in romantičnim pustolovcem. Film bo gotovo ugajal najširšim krogom občinstva in bo imel nedvomno velik uspeh. (—)

Zdaj poletje je pri kraju. Znašli smo se v drendaju. Silni hrup svetovne vojne nas napravlja nepokojne. Kdor nverno je, dobi zdrave živce, zdravo kri, če ne plaši se kanonov in si kupi ČIK-bonbonov.

Glavna zaloga J E R A S

v Ljubljani, Miklošičeva

Fiziološka gimnastika

ZA DAME IN GOSPODE

vsak ponedeljek, sredo in petek ob 6.—8. ure zvečer v telovadnici učiteljske šole — Resljeva cesta.

Pričetek v ponedeljek — 18. septembra. Vodi KOZAK JOSIP.

Dr. IGO TAVČAR
do 1. oktobra ne ordinira

u— Jezikovni tečaj. Zveza akademsko izobraženih žena bo imela tudi letos na učiteljsku (Resljeva cesta) večerne jezikovne tečaje za moške in ženske ter telovadbo za dekleta. Učnina znaša 30 din na mesec. Vršili se bodo tudi popoldanski jezikovni tečaji za otroke iz osnovnih šol. Vpisovanje je nepreklicno samo še v ponedeljek 18. t. m. ob pol dvajsetih na učiteljsku. (—)

Fine domače kravice in pečenice v gostilni »PRI PANJU«, Vegova 10

u— Utopljenec v Ljubljani. Ob zalivu Gruberjevega prekopa v Ljubljano pri štepanji vasi so ljudje iz okolice, ki tamkaj po navadi lovijo les in druge skromne dobrrote, kakršne od časa do časa nosi voda s seboj, zapazili, da v reki leži truplo utopljenca. Nekaj moč je skočilo v čoin in kmalu so truplo potegnili na breg. O žalosti najdbi opočelo močsanske stražnice takoj obvestili policijsko upravo. Čez nekaj časa je v Moste prispela komisija, v kateri sta bila zdravstveni svetnik dr. Lužar in dežurni uradnik Florjan. Kakor je komisija ugotovila, je truplo ležalo v vodi že nad 10 dni. Utopljenec je bil okrog 50 let star, oblečen v karistars suknjič, modne sive hlače in moder telovnik. Bil je 170 cm visok, kostanjavih las in kratko pristrženih brkov. V žepu je imel sažno ključ in majhen žepni nož, papirjev niso našli pri njem. Po komisijem ogledu so truplo odpeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice. Kdo je utopljenec in kako je našel smrt v vodi, bo dognala preiskava.

JAVNA ZAHVALA

Z iskrenim čustvom globoke hvaležnosti izpolnjujem svojo srčno dolžnost in se s tem javno zahvaljujem primariju g. dr. Vladimirju Guzelju za uspešno izvedbo operacije, s katero mi je naravnost čudežno rešil življenje, ko je že klinika brezmočno povsela svoje roke; dalje primariju g. dr. L. Merčunu in hišnemu zdravniku šlaimerjevega doma g. dr. Čebolinu, kakor tudi ostalim g. zdravnikom; končno č. sestram usmiljenkam za vso nego.

Vseh se bom vedno spominjal z zavestjo, da dolgujem svoje življenje samo njihovem velikemu znanju in res človekoljubni požrtvovalnosti.

V Ljubljani, 15. septembra 1939.

ZGONC FRANC, faktor-nadstrojnik

u— Na glasbeni srednji šoli (drž. konservatoriju) bo jutri, v ponedeljek ob pol 17. uri (ob pol petih popoldne) v Hubadovi dvorani dodelitev gojencev k posameznim profesorjem in nato določilo točnega urnika. Ravnateljstvo poziva vse gojence, da pridejo točno ob napovedani uri v Hubadovo pevsko dvorano. Redni pouk je od torka dalje. — Vstop v šolo Glasbene Matice ljubljanske je še vedno mogoč.

Iz Celja

e— **Renoviranje celjskega kolodvora se končno nadaljuje.** Železniška uprava je začela letos pomladi renovirati in modernizirati zunanost kolodvorskega poslopja v Celju. Ko se je bližalo moderniziranje glavne fasade že koncu, pa so morali proti volji železniške uprave delo ustaviti. Tako je delo več mesecev počivalo, napolneno kolodvorsko poslopje pa je povzročalo v javnosti številne utemeljene kritike. Ne maramo se spuščati v vprašanje, kdo je povzročil prekinitev del sredi tujske prometne sezone. Zadevo so končno uredili. Renoviranje kolodvora se sedaj že nekaj dni nadaljuje. Na sprednji strani poslopja bodo nad vhodi namestili betonske střehe in v celoti dokončali modernizacijo poslopja, ki je bila res že nujno potrebna.

e— **Dva koncerta vojaške godbe v korist Rdečega križa.** Danes ob 11. do 12. bo pred mestnim poglavarstvom koncert vojaške godbe v korist Rdečega križa. Enak koncert bo istotam v četrtek 21. t. m. ob 18. do 19.

e— **Načelnštvo Sokolskega društva Celja I. obvešča telovadčice članstvo,** da se bo pričela redna telovadba vseh oddelkov v sredo 20. t. m. po naslednjem urniku: Člani v t. m. in petek ob 20. do 21.30, članice v ponedeljek in četrtek ob 20. do 21., moški naraščaj v sredo in soboto ob 20. do 21.30, ženski naraščaj v ponedeljek in četrtek ob 19. do 20., moška deca višji oddelki v sredo in soboto ob 17. do 18., moška deca nižji oddelki v t. m. in petek ob 17. do 18., ženska deca višji in nižji oddelki v ponedeljek in četrtek ob 16. do 17. Vpisovanje bo pri redni telovadbi posameznega oddelka in bo zaključeno 31. oktobra.

e— **Vsi zainteresirani,** ki se nameravajo prijaviti k tečajem Društva absolventov drž. trgovskih šol v Celju, naj se takoj, najpozneje pa do srede 20. t. m. prijavijo v podružnici »Jutra« v Celju. V interesu samih zainteresiranih je, da se prijavijo takoj, ker posameznik tečajev ne bo če se ne bo za nje prijavilo dovolj zainteresiranih.

e— **Dva usodna padca.** V petek je padel 17-letni dinarjec sin Alojz Leskavar v Konjicah s hruške in si zlomil levo roko v ramenu. V Braslovcah je padel petletni pesecnikov sinček Josip Vodlak doma z voza in si nalomil desno roko v komolcu. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

e— **Srečke za novo kolo drž.** razredne loterije so prispile. Nabavite si jih čimprej v podružnici »Jutra« v Celju!

Iz Maribora

a— **Uvedba povratnega nočnega vlaka Maribor-Celje** nudi tudi okoliščinam priliko, da postanejo deležni ugodnosti gledališkega abonmaja. Do 23. t. m. je še čas za prijave, pismene ali osebne pri gledališki blaginji. Priporoča se tudi abonma z bloki, ki bi bil za marsikoga morda še ugodnejši.

a— **Izpopolnitev obrambnih vaj pred napadom iz zraka.** Na podlagi nedostatkov, ki so se opazili pri četrtkovih opoldanskih vajih pred napadom iz zraka, se je odločil odbor za obrambo mesta Maribora pred napadi iz zraka za izpopolnitev in bo v to svrhu posebna seja pododbora za propagando jutri v ponedeljek ob 17. uri v prostorih plinske sobe na Rotovškem trgu 9.

EM. KLINISKA ASISTENTKA

dr. Stana Leban-Klemenc

specialistka za otroške bolezni

ordinira od 9. do 12. in od 2. do 4. pop.

MELJSKA CESTA 1-I.

a— **Hišni posestniki v Mariboru** naj v smislu zadevnega razglašene mestnega poglavarstva v Mariboru in v smislu predpisov požarnog policijskega reda ter gradbenega zakona uredijo podstrešja svojih hiš, odstranijo vse hitro vnetljive in gorljive predmete s podstrešij, hodnikov, dvorišč itd. Delo je treba opraviti do 25. t. m., ko bodo posebne komisije pregledovale zgradbe v mestu. Proti onim, ki bi tega ne storili, se bo postopalo po zakonitih predpisih ter se hodo odpravili nedostatkam na njihove stroške.

a— **Lekarniška in zdravniška dežurna služba.** Nočno lekarniško službo ima tek. teden Albaneževja lekarna pri sv. Antonu, Frankopanova 18, telef. 27-01, in Königova lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova cesta 1. Zdravniška dežurna služba za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičnim svojem ima danes v nedeljo zdravnik dr. Ivan Turin, Linhartova 12.

a— **Tovorni avto in osebni avto** sta trčila skupaj na banovinski cesti pri Zgornji Bistrici. K sreči ni bilo usodnih posledic, pač pa ima osebni avto, ki je last J. F. Cvahteta iz Slovenske Bistrice, precejšnje poškodbe.

a— **Vsak dan nezgode.** Na Meljski cesti se je splašal konj, ki je zdiral naprej proti sv. Petru. Pri tem je podrl na tla 43 letno vinčarko Hedviko Juhart iz Dupleke. Juhartova ima poškodbe na rokah. Na Tržaški cesti je padel z zidarskega odra 32 letni kleparski pomočnik Franc Korban, ki si je pri padcu zlomil levo nogo. 18 letni posestnik sin Josip Segula iz Zgorjnjega Dupleke pa je padel pri obratni sadi z drevesa in si zlomil desnico. Kobana in Segula so prepeljali v bolnišnico.

Dolenjske Toplice

Radio tema 38° C.

Vsi, ki trpijo na revmatizmu vseh vrst, nevarljajih, išiasu, posledicah zlomljenin, rekonvalescenti itd., obiščite že iz starega veka poznano kopališče, katero je povrnilo izgnano zdravje že tisočim bolnikom. — Znižane cene. Penzija z vso oskrbo in kopalni od din 45.— do din 65.—. Zahtevajte prospekt!

UPRAVA,

NAJCENEJŠE IN
KVALITATIVNO
NAJBOLJŠE
HRASTOVE
IN BUKOVE

PARKETE

STOLE, VRTNO IN PISARNIŠKO
POHIŠTVO VAM NAJCENEJE NUDI

REMEC-Co.

DUPLICA PRI KAMNIKU
LJUBLJANA, KERSNIKOVA UL., POLEG SLAMIČA

Iz Ptuja

j— **Glasbena Matica v Ptuju** vabi v pevski zbor vse dosedanje sodelujoče članke in vse pevke in pevce, ki so že kdaj v zboru sodelovali, naj se zagotovo udeležijo prvega sestanka in pevske vaje, ki bo v torek 19. t. m. v društvenih prostorih. Vodstvo zbora se je odločilo, da bo letos prevladovala naša narodna pesem in da bo priredil zbor svoj samostojni koncert že pred koncem tekočega leta. V zboru se sicer bridko občuti, da je odšlo iz Ptuja mnogo izvrstnih pevskih moči, ne sme pa to biti vzrok, da zbor zadnje čase nekako hira. Namesto odseljenih pevcev so se gotovo nekateri priselili in najbrž se bo kateri med njimi našel, ki ima za našo pesem nekaj smisla, veselja in volje. Vse take sprejema zbor z odprtimi rokami. Zadeva Glasbene Matice je zadeva vse naše nacionalne javnosti. Na glasbeni šoli se vrši reden pouk že od 4. t. m., je pa še vedno čas, da se vpišejo gojenci v to šolo, kjer se jim nudi v vseh ozirih prvovrstna glasbena izobrazba v najrazličnejših instrumentih. Novinci se lahko vpišejo v šolski pisarni dnevno ob 11. do 12. ure ali se pa javijo naravnost pri g. predmetnih učiteljih, ki so jim z vsemi informacijami na razpolago tudi dnevno ob 14. dalje v šolskih učilnicah. Dne 22. t. m. ob 19. v društveni dvorani redni letni občni zbor Glasbene Matice, na katero vabimo vljudo vse člane in prijatelje društva. Morebitne samostojne predloge je treba poslati društveni upravi vsaj do torka 19. t. m. Dolžnost ptujskega narodnega prebivalstva je, da kulturno ustanovo Glasbene Matice podpre v vseh ozirih!

j— **Uradni dan Zbornice za TOI** bo za Ptuj in okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dolnjo Lendavo v četrtek 21. t. m. v trgovski pisarni v Narodnem domu.

Iz Novega mesta

Specialist za ženske bolezni in porodništvo
Dr. SLAVKO PERKO
ordinira na Florjanskem trgu 9.

Iz Krškega
kr— **Opozorilo lastnikom šadnega drevja.** Obilna letina sadja v našem srezu je napolnila sresko načelstvo na odredbo, s katero se odločajo za posamezne vrste sadja roki, v katerih se sme sadje obratiti, da bomo imeli čim več in za izvoz kakor za domačo rabo čim sposobnejše sadje. Ista odredba svetuje, naj lastniki, ki ne morejo vsega sadja prodati, sadje rajši posuše, kakor pa da ga uporabljajo za razne alkoholne pijače. Podrobnejši predpisi so razvidni na vseh občinskih deskah našega sresa. Sadjarji naj se teh rokov natančno držijo, ker bodo sicer občutno kaznovani.

kr— **Nad življenjem je obupal.** V vasi Gornjih Madetih je izginil 35-letni posestnik Umek Jožef. Sestra je zato poslala svojega sina iskat strica. Ta ga je res našel na sklednj mrtvega. Nesrečnik si je bil pognal kroglo iz samokresa naravnost v srce. Kaj ga je napadlo do tega strašnega dejanja, je skrivnost, ki jo je odnesel s seboj v grob.

Iz Trbovelj
t— **Teden Rdečega križa** bo tudi v Trbovljah ob 17. do 23. t. m. v tem tednu bodo nabirali samaritani (-nke) in bolničarji (-nke) RK članarino za leto 1939 od tistih, ki je še niso poravnali, in darove za Rdeči križ. Nabirale pole bodo zigosane in podpisane od predsednika, tajnika in blaginjara. Zaradi večjega gnetnega uspeha se bodo ta teden vršile vse kinematografske predstave v Delavskem in Društvenem domu v prid Rdečega križa. Ta akcija je nujno potrebna, da bo mogel Rdeči križ nabaviti najnujnejšo opremo za primer vojne, odnose pa prvo pomoč ranjenec in oškodovancev po strupenih plinih pri napadih iz zraka. V teh resnih časih. poziva trboveljski RK vse prebivalstvo, da s številnimi darovi pomaga tej pomembni človekoljubni ustanovi ter ji omogoči nabavo mask, zaščitnih oblek, nosil in drugega materiala za zaščito občanov ter izkazovanje prve pomoči pri napadih iz zraka. RK bo s svojim strokovnim osebjem pohitel vsakemu na pomoč brez razlike, zato tudi pričakuje, da bo vsakdo storil svojo človekoljubno dolžnost. Vabijo se tudi vsi samaritani (-nke) in bolničarji (-rke), da se zanesljivo udeležijo sestanka RK, ki bo v nedeljo 17. t. m. ob 9. v VII. oddelku višje deške ljudske šole v Trbovljah, kjer bodo dobili razna navodila.

Iz Kamnika
ka— **Novi kamniški zakoni.** Zadnje čase je precej kamničarjev skočilo v zakon. Naj jarem. Vzeli so se: Cuderman Stane, naš znani akademski slikar, in Berta Prusnikova, Rudolf Hlebec in Ela Ponikvarjeva, Zoran Cunder in Franciška Drečnikova, tiskar Ludvik Vodnik in Ela Proharnjeva. Bilo srečno.

Iz Litije
l— **Zastoj v poštni dostavi.** Zadnji čas smo zaradi odsotnosti pismonoše deležni počasne poštne dostave. Interesenti so pokrenili akcijo, da dobimo še enega pismonošo. Oblastva naj vendar enkrat že uredi poštno dostavo in nam dajo dovolj poštne moči.

l— **Žalosten pokop.** Iz mrtvašnice so pokopali Oskarja Puncerja, ki so ga našli mrtvega ob Savi. 39letni mladi mož si je končal življenje sam zaradi neozdravljive bolezni. Uro pred smrtjo ga je arealna skupina otrok. Prav tedaj so pokopavali na litjskem pokopališču go. Kinkovo z Grbi-na. Puncer je navezal z deco razgovor in vprašal čemu tako zvone. Ko mu je deca pojasnila, je mož zamisljen dejal: »Tudi meni bo skoraj zvonilo!« Pa se siromaku, ki ga je bolezen pognala v smrt, ni uresničila zadnja želja. Pokopan je bil tiho in brez spremstva. Šele po pokopu so se oglasili pokojnikov brat in dva svačka, ki so prepreno prešli sporočilo o Oskarjevi smrti. Pred smrtjo je napisal Puncer dvoje poslovnih pism, eno na domačo, eno

Iz Ptuja

j— **Glasbena Matica v Ptuju** vabi v pevski zbor vse dosedanje sodelujoče članke in vse pevke in pevce, ki so že kdaj v zboru sodelovali, naj se zagotovo udeležijo prvega sestanka in pevske vaje, ki bo v torek 19. t. m. v društvenih prostorih. Vodstvo zbora se je odločilo, da bo letos prevladovala naša narodna pesem in da bo priredil zbor svoj samostojni koncert že pred koncem tekočega leta. V zboru se sicer bridko občuti, da je odšlo iz Ptuja mnogo izvrstnih pevskih moči, ne sme pa to biti vzrok, da zbor zadnje čase nekako hira. Namesto odseljenih pevcev so se gotovo nekateri priselili in najbrž se bo kateri med njimi našel, ki ima za našo pesem nekaj smisla, veselja in volje. Vse take sprejema zbor z odprtimi rokami. Zadeva Glasbene Matice je zadeva vse naše nacionalne javnosti. Na glasbeni šoli se vrši reden pouk že od 4. t. m., je pa še vedno čas, da se vpišejo gojenci v to šolo, kjer se jim nudi v vseh ozirih prvovrstna glasbena izobrazba v najrazličnejših instrumentih. Novinci se lahko vpišejo v šolski pisarni dnevno ob 11. do 12. ure ali se pa javijo naravnost pri g. predmetnih učiteljih, ki so jim z vsemi informacijami na razpolago tudi dnevno ob 14. dalje v šolskih učilnicah. Dne 22. t. m. ob 19. v društveni dvorani redni letni občni zbor Glasbene Matice, na katero vabimo vljudo vse člane in prijatelje društva. Morebitne samostojne predloge je treba poslati društveni upravi vsaj do torka 19. t. m. Dolžnost ptujskega narodnega prebivalstva je, da kulturno ustanovo Glasbene Matice podpre v vseh ozirih!

j— **Uradni dan Zbornice za TOI** bo za Ptuj in okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dolnjo Lendavo v četrtek 21. t. m. v trgovski pisarni v Narodnem domu.

Iz Novega mesta

Specialist za ženske bolezni in porodništvo
Dr. SLAVKO PERKO
ordinira na Florjanskem trgu 9.

Iz Krškega

kr— **Opozorilo lastnikom šadnega drevja.** Obilna letina sadja v našem srezu je napolnila sresko načelstvo na odredbo, s katero se odločajo za posamezne vrste sadja roki, v katerih se sme sadje obratiti, da bomo imeli čim več in za izvoz kakor za domačo rabo čim sposobnejše sadje. Ista odredba svetuje, naj lastniki, ki ne morejo vsega sadja prodati, sadje rajši posuše, kakor pa da ga uporabljajo za razne alkoholne pijače. Podrobnejši predpisi so razvidni na vseh občinskih deskah našega sresa. Sadjarji naj se teh rokov natančno držijo, ker bodo sicer občutno kaznovani.

kr— **Nad življenjem je obupal.** V vasi Gornjih Madetih je izginil 35-letni posestnik Umek Jožef. Sestra je zato poslala svojega sina iskat strica. Ta ga je res našel na sklednj mrtvega. Nesrečnik si je bil pognal kroglo iz samokresa naravnost v srce. Kaj ga je napadlo do tega strašnega dejanja, je skrivnost, ki jo je odnesel s seboj v grob.

Iz Trbovelj

t— **Teden Rdečega križa** bo tudi v Trbovljah ob 17. do 23. t. m. v tem tednu bodo nabirali samaritani (-nke) in bolničarji (-nke) RK članarino za leto 1939 od tistih, ki je še niso poravnali, in darove za Rdeči križ. Nabirale pole bodo zigosane in podpisane od predsednika, tajnika in blaginjara. Zaradi večjega gnetnega uspeha se bodo ta teden vršile vse kinematografske predstave v Delavskem in Društvenem domu v prid Rdečega križa. Ta akcija je nujno potrebna, da bo mogel Rdeči križ nabaviti najnujnejšo opremo za primer vojne, odnose pa prvo pomoč ranjenec in oškodovancev po strupenih plinih pri napadih iz zraka. V teh resnih časih. poziva trboveljski RK vse prebivalstvo, da s številnimi darovi pomaga tej pomembni človekoljubni ustanovi ter ji omogoči nabavo mask, zaščitnih oblek, nosil in drugega materiala za zaščito občanov ter izkazovanje prve pomoči pri napadih iz zraka. RK bo s svojim strokovnim osebjem pohitel vsakemu na pomoč brez razlike, zato tudi pričakuje, da bo vsakdo storil svojo človekoljubno dolžnost. Vabijo se tudi vsi samaritani (-nke) in bolničarji (-rke), da se zanesljivo udeležijo sestanka RK, ki bo v nedeljo 17. t. m. ob 9. v VII. oddelku višje deške ljudske šole v Trbovljah, kjer bodo dobili razna navodila.

Iz Kamnika

ka— **Novi kamniški zakoni.** Zadnje čase je precej kamničarjev skočilo v zakon. Naj jarem. Vzeli so se: Cuderman Stane, naš znani akademski slikar, in Berta Prusnikova, Rudolf Hlebec in Ela Ponikvarjeva, Zoran Cunder in Franciška Drečnikova, tiskar Ludvik Vodnik in Ela Proharnjeva. Bilo srečno.

Iz Litije

l— **Zastoj v poštni dostavi.** Zadnji čas smo zaradi odsotnosti pismonoše deležni počasne poštne dostave. Interesenti so pokrenili akcijo, da dobimo še enega pismonošo. Oblastva naj vendar enkrat že uredi poštno dostavo in nam dajo dovolj poštne moči.

l— **Žalosten pokop.** Iz mrtvašnice so pokopali Oskarja Puncerja, ki so ga našli mrtvega ob Savi. 39letni mladi mož si je končal življenje sam zaradi neozdravljive bolezni. Uro pred smrtjo ga je arealna skupina otrok. Prav tedaj so pokopavali na litjskem pokopališču go. Kinkovo z Grbi-na. Puncer je navezal z deco razgovor in vprašal čemu tako zvone. Ko mu je deca pojasnila, je mož zamisljen dejal: »Tudi meni bo skoraj zvonilo!« Pa se siromaku, ki ga je bolezen pognala v smrt, ni uresničila zadnja želja. Pokopan je bil tiho in brez spremstva. Šele po pokopu so se oglasili pokojnikov brat in dva svačka, ki so prepreno prešli sporočilo o Oskarjevi smrti. Pred smrtjo je napisal Puncer dvoje poslovnih pism, eno na domačo, eno

pa na oblastva, kjer javlja, da ni treba nikogar kriviti za njegovo smrt. Mladi mož je bil svoje čase pri mornarici in je bil doma iz ugledne družine. Bodi mu lahka litjska zemlja!

Stiplovšek razstavlja

Danes dopoldne je odprl v Jakopičevem paviljonu kolektivno razstavo svojih del slikar Franjo Stiplovšek. Ko stopa skozi vse tri sobe paviljona, koder je po stenah viselo že kdo ve koliko tisoč del naših in tujih umetnikov, ter gleda njegove slike in lesoreze, se zastrmi nehoti v čas nazaj: od leta ko je sezidal mojster Jakopič ta hram umetnosti pa vse do danes, se je rodil, živel in razstavljal že premmog slovenski umetnik. Dela, ki so tiho in potrpeljivo visela na teh stenah so razstila

F. S. Stiplovšek: Železniški prelaz, lesorez

mnoge duhove, bilo je priznanja in hvale ter poveljevanja, bilo je tudi mnogo razočaranja, grenkosti in obupa. Nekateri so razstavlili enkrat samkrat in so potem sramežljivo odstopili, drugi so vztrajali in bodo še in še razstavljal. Iz tihih predvojnih dob je zorela bojovita struja mladega umetniškega pokolenja povojne razzanosti, umetnost je preživljala nova odkritja, mladi so neusmiljeno podirali malike starih, nekaterih so se v neugnani vihuri po iskarnju novih vzorov proglašali za »vodilce« slovenske umetnike, mnogi so bili »najboljši«, drugi »najmočnejši«, pa spet »najrazvitejši«. Pa se je spet ta povojni rod postal, mlajši je na pohodu, ta zopet neusmiljeno tolče po starih in spet so »najboljši«, »najslabši«, »najrazvitejši« ... Ekspresionizem je pokopal veterane impresionizma ter obsodil naturaliste na smrt, nova stvarnost je zaprla ekspresionizem v muzeje, najnovejše dete umetnosti-surrealizma osvaja nevidljivo ... Kako in kje pa se ti obrača, mojster Stiplovšek?

Slikar Stiplovšek je razobesil vsa svoja dela tiho in skromno kakor je sam vedno vse skromen. In se zadovoljno smehlja. Dolgo vrsto let ga že nismo videli. Odmaknjen od vsega vrenja vročih in razboritih duhov v them zatiji spodaj ob Savi živi in dela. Pokazal nam je sedaj plod tega svojega tihega dela in se mi zdi, da je nekako takole modroval vsa ta leta: Kar prikaže se okoli Jakopičevega paviljona kolikor vam duša da. Jaz nečem biti ne vodilni, ne najboljši, ne največji. Hočem biti le slikar kakor sam hočem, vem in znam.

In mislim, da je pravilno uporabil to svojo modrost. Te dni je ozračje v Jakopičevem paviljonu mirno, skromno in nekako novo. Kakor da je paviljon temeljito prezračen. In če človek pravilno presodi vse te stvari na stenah, občuti kakor nekakšno olajšanje, kajti iz vseh teh del ne veje ne drznost, ne kakršna koli bolesta notranja borba, ne posmeh, ne ničesar takšnega, kar človeka neprijetno vznemirja, pač pa diha z vseh teh slik neka prikrita, v barve, v oblike in v les stisnjena življenska modrost. Vseposvdo vidiš sicer, da je Stiplovšek sledil vsakemu razdobju povojne umetnosti, toda nobenemu se ni ves predal. Prisvojil si je, kar je bilo dobrega in nasproti starim, preizkušenim umetniškim resnicam pravičnega in je počasi rasel v delo samo tako, kakor je sam najbolj občutil. Tako si je počasi in dosledno klesal sam svojo lastno umetniško osebnost. Resen, stvaren in nad vse prepričan umetnik je postal. Njegove dolenjske pokrajine, zlasti kostanjeviške in krške v lesorezu in v olju, ki jih najrajši upodablja, so mirne, pretehtane in preizkušene. To niso bežni slikarski zapiski, to so resna dela in temeljito premišljene ure, v katerih je gradil te svoje podobe.

Zanimivo je opaziti njegovo veliko ljubezen do lesoreza. Že znani motivi starega Maribora ter novejši dolenjski lesorezi dovolj prepričljivo govorijo, s kakšno poživalno doslednostjo do snovi in motiva reže mojster v les. Menda so to sploh največji slovenski lesorezi, po tehniki pa silno dovršeni. Vpliv črno-belih črt občutljiva starejših njegovih oljij, v oljih poslednjih let pa že opušta to pripravljenost risbe in prehaja v tiho borbo barv, ki so včasih zajete v temno, skoraj romantično vzdušje motiva in ozadja, drugi spet vsa blesteča v sončnem bleisku ali pa lirčno nastrojena v prelivanju nežnih barvnih nadihov. No, pa to je stvar strokovnjakov! Lajk govoriti le po čustvu. Tudi čustvo je merilo, včasih celo povsem pravilno ker je nagonsko in primerno.

Slikarja Stiplovška sem prvič srečal leta 1921. v štajerskih hribih pri slikarju Nandetu Vidmarju. Sedeli smo v jenskem soncu na hribu in pod nami so bili razdeli gozdovi. Z Vidmarjem sva vneto razpravljala o umetnosti, kaj je in kaj ni. Stiplovšek pa se je nama nasmešnil, vzel svoje platno in dejal:

»Slikar grem!«
Stiplovšek slika. Malo govori. Zato pa tem več govore njegova dela in govore neprestano, kako so vsa njegova.

Nekje divja vojna ... Svet tone v neznatnost. Kaj je vse to prav za prav proti strašno kruti žalosti na zahodu in vzhodu? Pa tudi to! In je prav tako, da je navzlic vsemu hudemu tudi še to!

Brat Viljem Tomic

Trebnje, 16. septembra
Omahnil je sivi Sokol. Hitro, nepričakovano je za večno zapustil sokolske vrste 86 letnik, starosta Sokolskega društva Trebnje in podstarosta novomeške sokolske župe brat Viljem Tomic, posestnik in trgovec v Trebnju. Kakor v gori hrast je kljuboval viharjem življenja, da je morala priti pozna jesen življenja, ki je odprla vrata v večni mir.

Bilo je 9. maja 1873, ko je pokojnik stopil pri Južnem Sokolu v Ljubljani v sokolske vrste. Od tedaj pa do svoje smrti, v dolgi vrsti 66 let, ni več zapustil sokol-

skega življenja. Kamorkoli ga je privedla pot življenja, je bil glasnik velike sokolske ideje, ki ni klonil ne sili ne ceni. Tako ga štejejo novomeško sokolsko društvo, novomeška sokolska župa in Sokolsko društvo Trebnje med svoje ustanovnike. Njegova silna vera v bodočnost naroda in veličino slovanstva ter njegovo idealno sokolsko življenje sta vedno in povsod zbirala poštene in plemenite rodoljube na pot v novi svet in novo življenje.

Od ustanovitve Sokolskega društva Trebnje v letu 1908. pa do smrti je bil pokojnik vedno na čelu društva. Z zgledom in besedo je koval sokolske značaje ter jih bodril vedno novemu delu za resnico in pravico. Trajna in neprecenljiva ostane njegova zasluga za Sokola v Trebnju in za razvoj naprednega in narodno zavednega Trebnjega sploh. Njegova delavnost se ni omejlja samo na sokolsko delovanje, bil je med ustanovniki tudi pri vseh ostalih naprednih, dobrodušnih in gospodarskih društvi. Naj omenimo samo gasilsko četo, Bralno društvo, Ciril-Metodovo podružnico, Posojilnico v Trebnju — vseposvdo je vtisnil neizbrisni pečat svoje osebnosti.

Brat Tomic! Danes ko Te gledamo na mrtvaškem odru obločenega v sokolski kroj ter pokritega s sokolskim praporom, verujemo resnično pesnikove besede:

»V svojih delih sam boš živel večno!«

80 letnica ge Raznožnikove

Včeraj je v Ljubljani praznovala ga. Ljudmila Raznožnikova lep življenjski praznik: 80-letnico rojstva. Pri teh visokih letih je še tako pokončne hoje, čilnega duha in vedrega spomina, da ji nihče ne

bi prisodil osmih krčev. Živahno se zana za vse dnevne dogodke in je 20 let naraščala »Slovenskega Naroda«, poleg katerega pa seveda redno prebiva tudi »Jutro«. Ugledni gospod sporočajo iskrene čestitke z željo, da dočaka še mnogo let v zdravju in zadovoljstvu!

Gledališkemu občinstvu

Pod tem naslovom nam je poslalo Združenje gledal. igralcev v Ljubljani na ljubljansko in slovensko javnost naslovljen poziv, ki pravi med drugimi:

Pred pričetkom redne gledališke sezone smatramo za svojo dolžnost, da obvestimo javnost o stanju v narodnem gledališču. To tem bolj, ker se zlasti po Ljubljani razširjajo neutemeljene vesti, ki bi mogle škodovati našemu umetniškemu zavodu. Ugotavljamo, da so v obeh hišah priprave za sezono v polnem teku. Članstvo spremlja to delo z zaupanjem in se je z vso ljubeznijo oprilelo študija. Stalne obiskovalce in vse, ki jim je slovensko gledališče pri srcu, prosimo, da mu ohranijo zlasti v sedanjih težkih časih isto naklonenost in pozornost kot doslej. Slovensko gledališče je kulturna ustanova vsakega naroda, zato bomo vselej branili samo njegovo intereso, ki so istovetna z interesom članstva.

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

»Zagreb« — Imate hišo s tremi sobami, ki jih uporabljate izključno zase in svojo družino. Kot kmetovalec uživajte davčno olajšavo. Do lanskega leta vam je bil dohodek (pravilneje najemna vrednost) Vaše hiše ugotovljen z zneskom 1.400 din, letos pa ste prejeli plačilni nalog z najemno vrednostjo, ocenjeno z 2.000 din. Ali je davčna uprava upravičena zvišati vam najemno vrednost za 600 din vključno temu, da niste oddajali nobene sobe? Kako visoko sme davčna uprava oceniti kmetško sobo in ali obstoji kakšna razlika med kmetom in drugimi posestniki glede ocenitve in plačila? Vaša hiša stoji izven vasi na polju. Ali vpliva ta okolnost na ocenitev najemne vrednosti? Ali je davčna uprava upravičena po svoji volji izpreminjati najemno vrednost, čeprav je smerom enaka, ker ne oddajate nobene sobe, marveč uporabljate vse prostore kot kmetovalec samo zase in svojo družino? Ali bi uspeli z morebitno pritožbo? (Pritožbeni rok poteče 19. t. m.) — Precej pozno se oglašate s svojimi vprašanji! Iz Vašega obsežnega pisma povzemamo, da uživa Vaša hiša davčno olajšavo v smislu odst. III. čl. 37. zak. o neposr. davkih. Ta čl. predvideva na kmetih za zgradbe zunaj mestnih, kopaliških in letoviških okolišev, ki niso opremljene zgradbarine ter se ne oddajajo v najem in služijo zgolj za prebivanje poljedelcev in malih obrtnikov, posebno razpredelnico, po kateri se odmerja osnovna in dopolnilna zgradarina po številu stanovanjskih prostorov in na osnovi kosmate najemnine (najemne vrednosti). Za odmero osnovno določa zakon pri treh sobah v vaseh, ne glede na število prebivalcev kosmato najemno vrednost v znesku 750.- din, v vaseh s sedežem sreza in zunaj okolišev mest, kopališč in letovišč pa za isto število sob 950 din na leto. Davčna uprava pod nobenim pogojem ni bila upravičena, zvišati vam najemno vrednost od 1.400 na 2.000 din, če za to zvišanje ni imela posebno tehtnih razlogov. Zato bi bilo seveda priporočati, da bi se pri davčni upravi v R. pravočasno informirali, kakšni razlogi so bili za zvišanje najemne vrednosti merodajni. Vložite potem davčne uprave s 30 din taksirano pritožbo ter jo utemeljite v smislu naših pojasnil!

F. L. — Lj. — Ali morate za razpečevanje srečk drž. razredne loterije plačevati kakšen davek? — Po posebni priložbi III. čl. 59. zak. o neposr. davkih plačujejo prodajalci srečk drž. razredne loterije namesto osnovnega in dopolnilnega davka (pridobitine) 3.50 din od 1.000 din vrednosti prevzetih srečk vsakega kola. Ta določba se nanaša samo na one prodajalce, ki so zavezani plačilu pridobitine, ne velja pa za one prodajalce, ki plačujejo družbeni davek od dobička, izkazane v bilanci.

A. B. — N. m. — Na prigovarjanje lastnika hišne stene v zgradbeni prijavi potrdili plačevanje nižje najemnine, kakor jo hišnemu lastniku v resnici odračajete. Davčna uprava je za to dejstvo zvedela in je uvedla tako proti vam kakor proti lastniku hiše, ki v njej stanujete, davčno kazensko postopanje. Vprašujete nas, kaj vam je ukrenili, da Vas ne zadene preobčutna kazen. — Na Vaše vprašanje vam odgovorjamo z določbo čl. 41. zakona o neposr. davkih, ki pravi: »Najemniki, ki podajo v davčni prijavi ali v svojih navedbah na vprašanja davčnih oblastev navedene izjave ali netočna potrdila ali z nezadovoljnim postopanjem ovro ugotovitev pravega dejanskega stanja, se kaznujejo po določbah čl. 138. tega zakona.« Čl. 138. zak. pa predvideva za takšne prekrške denarno kazen od 50 do 500 din.

M. G. — B. Davčna uprava zahteva od Vas doplačilo izrednega 1%nega prispevka k uslužbenemu davku za zadnja dva meseca, česar doslej je nikdar ni storila. Tedensko prejemate 163.- din mezde. Ali je zahtevek davčne uprave upravičen? — Ako ocenimo Vaše vprašanje tako, kakor ste ga postavili, potem je davčna uprava v neprijetni zmoti. Izrednemu 1%nemu prispevku namreč niso zavezani tisti ponavljajoči se prejemniki, ki se ne izplačujejo mesečno, marveč v krajših rokih, n. pr.: dnevno, tedensko, na pol meseca; prav tako tudi ne tisti ponavljajoči se prejemniki, ki se pač izplačujejo mesečno, toda določeno službeno razmerje ni osnovano na odpovednem roku. Najbolje je, ako stvar z davčno upravo osebno uredite.

I. H. — L. — Ker davčnih zastopnikov ne morete poravnati, je pristopila davčna uprava k izvršilnemu postopku. Rubljivih predmetov pri Vas ni našla, ker je dokazano, da so vse premičnine last Vaše žene. Zato je zasegla del Vaše pokojnine, ki jo prejimate iz drž. blagajne. Vprašujete nas, ali je to smela storiti. — Na žalost je bila davčna uprava v pravici. Po čl. 34. t. 2. izvršilne uredbe se sme aktivnim in upokojevim državnim uslužbencem kakor tudi njihovim rodbinam, ki uživajo rodbinske pokojnine, postaviti za dolžni davek, prepovedi tudi administrativno do 50% plače, odnosno do 30% pokojnine.

A. Z. — C. — Radi davčne utaje je proti vam uvedena kazenska preiskava. Znan vam je zakonska določba, po kateri bi morali plačati poleg rednega davka še dvakrat do štirikrat toliko vsoto kot kazen. Ali vplivajo na določitev kazni kakšne olajševalne okoliščine? — Po čl. 144. zak. o neposr. davkih je treba pri določitvi kazni upoštevati poleg značajne storjenega kaznivga dejanja in višine utajenega davka tudi vse okoliščine, ki dejanje olajšujejo ali obtežujejo. Za okolnosti, ki dejanje olajšujejo, se smatra zlasti: 1. če krivce prizna dejanje med kazensko preiskavo; 2. če v davčnih stvareh še ni bil sojen; 3. če je ravnal pod pritiskom ali po nagovarjanju drugih; 4. nižja stopnja izobrazbe, nedostatek inteligence ali duševna omejenost; in 5. posebne okoliščine, kakor rodbinske in imovinske razmere, ki zaslužijo, da se upoštevajo ob določanju kazni. Iz povedanega boste lahko sami povzeli, da-li imate pričakovati najnižjo, srednjo ali najvišjo davčno kazen.

A. T. — K. — Za svoje uslužbenec plačujete uslužbeni davek s predpisanimi davčnimi znamkami, ki jih nalepljate in uničujete v knjižicah za odpremo uslužbenega davka, ni pa vam znano, do kolikšnega števila uslužbenec se sme uslužbeni davek plačevati v davčnih znamkah. — Pojasnilo na Vaše vprašanje nudim razpis min. fin. z dne 10. IX. 1929 št. 83.390, ki velja, da plačujejo delodajalci, zaposlujoči povprečno največ do 20 mesečencev, uslužbeni davek izza 1. okto-

bra 1929 dalje v davčnih znamkah. Če imate torej v svojem podjetju zaposlenih nad 20 uslužbenecv, morate odvajati zanje uslužbeni davek s posebnim seznamom in v gotovini.

Pravna

Vpraševalcem, ki ne pošljejo točnega naslova, ne odgovorjamo. Nestalni naročniki in čitatelji lista naj prilože vprašanje iz zadnje številke izreznat datum našega lista, pa jim bomo odgovorili.

T. M. P. Vaš sosed na vzhodni strani zaheta od Vas, da postavite namesto stare nove ograje in menite, da bo od Vas terjal odškodnino, ker so mu tuji ljudje napravili škodo na sadju. — Ker ste lastnik zemljišča, smete z njim prosto razpolagati in ga po svoji volji rabiti in tudi drugim pripustiti izrabo in hojo po njem. Sosed Vas ne more prisiliti, da napravite na svojem svetu novo ali celo betonsko ograjo, če sami ne smatrate, da je taka ograja potrebna predvsem za zaščito Vaših interesov. Za škodo, katero so sosedu napravili tuji ljudje na njegovem sadju, nikakor ne odgovarjate, četudi so mogli priti oškodovalci na njegov vrh preko Vašega zemljišča. Za škodo odgovarja dotičnik, kateremu se more pripisati v krivdo. Sosed ne more zahtevati, da zaprete pot preko svojega lastnega zemljišča. — Radi ograje, ki bi služila vama obema, bi bilo najbolje, da se sporazumeta in jo postavita na skupne stroške.

P. S. T. Pred več leti ste kupili posestvo z dosmrtnim gospodarstvom v prid preužitkarju in se je preužitkar obvezal, da preužitne zemlje ne bo daljal v najem. — S tem, da je preužitkar po smrti svoje žene najel služkinjo in ker obdeluje posestvo s tuji močmi, še ne morete smatrati, da je dal zemljišče v najem, ker sam pobira plodove in delavce plačuje. Preužitkar se torej drži sklenjene pogodbe in ne boste mogli zahtevati, da bi odpustil služkinjo, ali pa mu očitali, da je pogodbo že prekršil.

»Polnoletni dedič.« Ali je potrebno, da napravi oče-vdovec, ki ima le malo premoženja in pet otrok, oporoko. — Ako oče ne bi napravil oporoke, bo pripadla njegova zapuščina njegovim zakonitim otrokom po enakih delih v smislu zakona. Bratje in sestre zapuščina nimajo nikake pravice do njegove zapuščine, če so ob njegovi smrti živi njegovi otroci ali pa njih potomci. V slučaju smrti je treba javiti smrtni slučaj sodišču, kjer sestavijo smrtno listino in popišejo vse, kar je potrebno za pripravo zapuščinske razprave. Ako bi hotel oče napraviti oporoko, zadostuje pisan in od njega lastnoroko podpisan testament brez prič, izjave njegova pa mora biti določna, pisana v stanju polne zavesti, premišljeno in resno, brez siljenja, prevare ali bistvene zmoti. Pripis dneva, leta in kraja, kjer je pisan, ni sicer potreben, pač pa priporočljivo.

K. A. D. R. S. svojim vozilom ste se ponekod na cesti, preko katere so bile položene tračnice nepravilno in visoko nad cestnišcem. — Družbi, ki obratuje z vozili po dotičnih tračnicah, pošiljate točen opis Vaše nesreče in jo pozovite k plačilu Vaše škode, ki vam je nastala. V primeru, da ne plača zlepa, vložite tožbo na plačilo odškodnine in vam bo primerna odškodnina prisojena v primeru, da boste dokazali družbi krivdo radi nepravilno položnih tračnic in Vašo dejansko škodo. Stopite k odvorniku, ki bo mesto Vas ukrenil vse potrebno.

K. P. M. Vdova, ki prejema rodbinsko pokojnino po železniškem zvanilniku, se proti višini pokojnine ni pritožila, menila pa, da bi ji prišla višja, ker je mož umrl radi bolezni, dobljene v službi. — Državnemu uslužbenku, ki se brez svoje krivde v državnem poslu ali o priliki takega posla tako poškoduje, da postane zbog dobljenih ran ali poškodb nesposoben za nadaljnjo službo, za katero bi se mogel uporabljati po svoji kvalifikaciji in svojem dohodnem položaju, se sme pripoznati za pokojnino preko časa, ki ga je dotlej prebil v svoji službi, še 10 let. Za odločbo o tem je treba pristanka Ministra za finance in soglasnosti predsednika ministrskega sveta. Ker se poškodovanec ni ob življenju pobrigal za tako svojo pravico, menimo, da ne boste mogli doseči zvišanja pokojnine, ki vam je odmerjena po pokojninski osnovi, določeni ob smrti Vašega moža. Prošnjo pa seveda smete vložiti na urad, ki vam izplačuje pokojnino, morda bi vam jo pa vsaj delno mogli rešiti ugodno.

M. Z. 19. Ali ima obrtni vajenec oz. trgovski učence pravico na letni dopust po obrtnem zakonu iz l. 1931. — Določbe prvega poglavja Obrtnega zakona veljajo v celoti tudi za pomožne osebe v smislu Obrtnega zakona, med katero se štejejo tudi vajenci. Pravica do letnega dopusta, ki pripada službojemnikom, je v Obrtnem zakonu normirana v četrtem poglavju, ki začne s § 324. Obrtnega zakona. V tem določilu je odredeno, da ne veljajo določbe o letnem dopustu za vajence, ki so zaposleni v trgovskih obratih in tudi ne za osebe, ki vrše v obrtnih in trgovskih obratih pretežno pomožne posle. Takemu pomožnemu osebu pritiče dopust samo, če mu gre na podstavi posamezne ali kolektivne pogodbe ali poslovnega reda.

A. L. C. Stanovanje ste v redu plačevali. Sedaj vam je pa hišni lastnik nepravično odpovedal najemno pogodbo, glasom katere ste smeli uporabljati tudi del vrta. — Ob izselitvi prvega oktobra smete z vrta odnesti vse, kar je možno odstraniti brez pokvare, predvsem pa vse to, kar ste sami zasadili. Ako vam je lastnik o priliki odpovedi zagotovil, da smete hoditi na vrt nabirati, dokler je tam še kaj Vaših sadežev, vam tega ne bo mogel enostransko odrediti in bi ga mogli prisiliti, če bi vam to branili.

L. I. C. Sostanovalki ste posodili din 130.-, pa je že pred leti odšla neznanu kam. Ker ima v vaši hrambi nekaj perla, menite, da si smete sami poplačati dolg z njenim perlom. — Terjatev boste morali najprej iztožiti proti dolžnici. Ker je neznanega bivališča, predlagajte ob vložitvi tožbe, da naj se dolžnici postavi za pravdo skrbnik, ki jo bo zastopal v pravdi. Šele na podstavi pravomočne sodbe boste mogli predlagati ružbe in prodajo njenih premičnin, katere boste smeli tudi vi kupiti na dražbi in poračunati svojo terjatev do višine iz dražbenega izkupila. Zgleda se na uradni dan pri sodišču, kjer je dolžnica nazadnje bivala, pa vam bodo vse potrebno sestavili na zapisnik. Če ste ubožni, si poskrbite ubožni list, da boste oproščeni take.

Zdravniška

Kopalec. Pri kopanju v mrzli vodi se vam pojavi v območju nog vse polno rdečih trdih tvor, kar se vam tekom 15—20 min. porazgubi. — Sodim, da je to reakcija krvnih žil na dražljaj, ki ga povzroči dotik telesa z mrzlo vodo. Pod tem vplivom se namreč žile stisnejo, kasneje pa zopet razširijo. Koža je zato najprej bleda, pozneje pa rdeča. Pojav je torej normalen. V vašem primeru gre očitno za abnormno močno reakcijo. Ker nimate nobenih večjih težav je jasno, da je vaško zdravljenje odvisno in nepotrebno.

Vipota: Ako gre v vašem primeru za kapavico, je okužba na opisani način nemogoča. Možna pa je okužba s sifilisom, dasi je malo verjetno. To zavisi predvsem od štadija bolezni dotične osebe. Plašite ponovno, ali pa se obrnite na vašega zdravnika v svrhu pooblaščenih informacij.

Doris: 43 let ste stari. Sicer ste zdravi. Povprečno spite 8 ur dnevno. Kljub zadostnemu počitku kmalu zadremljete pri čitanju, pa tudi v družbi. — Silnice pojave, kot pri vas opažamo pogosto pri osebah, ki so prebolele težjo influenco, škrlatinko in slično. Tudi malokrvni in slabokrvni se hitro utrudijo. Važna je tudi telesna konstitucija. Debeluši se običajno duševno leni. V vašem primeru ne najdem nobenih tozadevnih podatkov. Zato si morate stvoriti zaključek sami!

Ista: Glede nastanka in zdravljenja bradavic ne vlada še popolna jasnost. V vašem primeru bi svetoval ponovno operacijo.

Ne kupujte mačka v vreči!
Ne pijte kisle vode, ne da bi pazili, katero pijete!

Vaše zdravje je toliko vredno — da zahtevate

Radensko
tisto z rdečimi srci,
našo najboljšo mineralno vodo.
izrecno
v originalnih steklenicah!

Ista: Vaša 10-letna hčerka je zelo podvržena anginam. Zdravnik, ki ste jih vprašali za svet, so proti operaciji. Vprašujete, kako bi zaščitili otroka pred angino med šolskim letom? — V prvi vrsti se je treba čuvati vsakega prehlada. Skrbeti je tedaj treba za primerno obutev in obleko. Dnevno izpiranje ust s kakim antiseptičnim sredstvom n. pr.: vodikovim peroksidom bi bilo zelo na mestu. Mazanje z jodovo tinkturo pride povšeč le tedaj, ko opazite, da se je angina začela. Skoraj isti uspeh dosežete, ako grgrate 10—20% alkohol.

Palma: 51 let ste stari. Imate sladkorno bolezen. Zdravnik, ki vas zdravi, je odredil samo dieto. Precej ste sluhljali in vedno ste lačni. — Kot razvidim iz vašega pisma, se vam je stanje pri sedanjem načinu zdravljenja precej izboljšalo. Ne vidim torej nobenega razloga, da bi se uvedel kak drug način zdravljenja n. pr. z injekcijami. Zaupajte tedaj vašemu zdravniku, ki bo že spremenil način zdravljenja, ako bo potrebno in za vas koristno.

Vida 20: Razvoj prsi je v več ali manj tesni zvezi z razvojem jajčnikov. Pomanjkljiv razvoj prsi tedaj ni bolezen svoje vrste, temveč je v zvezi z drugimi nedostatkami. Iz pisma si ne morem ustvariti popolnoma jasne slike. Potrebno je, da peljete hčerko k zdravniku, ki bo odredil potrebno.

Kmetijska

Pazi — Lj.

R. L. Lj.: Imate 10 let starega, precej rejnega psa. Proti večeru začne močno kašljati in težko sopsti. Mislite, da ima pes nadubo, ali pa nekaj v grlu in se zato ne more izkašljati. Kako bi mu pomagali.

Pri pseh dostikrat nastopajo bolezni, ki so v zvezi s posebnimi bronhialnim katarjem in ki nastopajo kot sekundarni pojav v obliki tako zvane bronhialne astme. Domnevamo, da je to slučaj pri vašem psu. Za zdravljenje uporabljamo sredstva, ki iz bronhijev odstranijo eksudat. Nekatera učinkovitejša sredstva lahko dobite samo z receptom veterinarja, kar vas bi seveda precej stalo. Priporočamo, da kupite v lekarni koren senega (1 dkg) in ga poparite z četrt litra vrele vode. Temu dodajte še 1 dkg amonijum klorat. Dobite tekočino, ki je dajajte psu 3—4 krat na dan po eno žlico. Ne dajajte mu piti vode, pač pa kolikor mogoče vročega mleka v R. d. v. vodo. Dobro bo tudi, da mu dajete vidihavati terpentini. Za krutek čas zaprite psa v majhen prostor. Tu dajte terpentina v vročo vodo, da bo izhlapeval pare, ki jih bo pes vdihaval. Sprememba zraka de psu zelo dobro, zato ga večkrat vodite na sprehod.

Pripuščanje krave.

I. K. M. Imam krave, ki se pojajo zelo neredno. Eno n. pr. vodimo na plemenjenje v par tednih po kotitvi, drugo pa moramo čakati celo deset tednov. Ali se lahko doseže pojanje v krajšem času?

V vašem primeru ni potrebno ničesar spreminjati. Nekatere krave se gonijo v prvem mesecu po otelitvi, kar je za pripuščanje vsekakor prezgodaj. Če je krava dovolj močna, dobro razvita, jo pripustimo šele v šestem tednu prvega in šibkejša krave pa je pripuščajo šele po 10 in celo 12 tednih po telitvi. Prezgodnje pripuščanje kravo preveč izčrpa in vpliva zelo slabo na mlečnost.

Mešanje brusnic.

M. Š. P. Slišali ste, da se brusnicam lahko primeša tudi drugo sadje, ki ostane brez vsakih kemičnih primeskov vse leto nepokvarjeno. Pravite, da imate brusnice še shranjene in ne veste, če se dajo sedaj mešati med češplje in breskve.

Brusnice primešate lahko vsak čas med drugo sadje. Breskve in slive skuhajte nekako na pol, da ne bodo premehe. Ko odcedite preodvisno vodo, pustite, da se popolnoma ohladijo in nato jih primešajte med pripravljeno sadje. Na dno vaze naložite par cm debelo plast brusnic, nato sadje in opet brusnice. Na vrh pa ravno tako kot spodaj naložite debelo plast brusnic. Posodo pokrijte s pergamentnim papirjem in jo postavite na hladno mesto. Če bi začela mešanica med letom kpeti, ali se kako drugače kvariti, jo še enkrat prekuhajte in odcedite še nekoliko vode.

ŠAH

»Hrvatski dnevnik« poroča, da bo v kratkem ustanovljen samostojen »Hrvatski šahovski savez«. List nadalje podaja osnutek pravil za novo organizacijo našega šahovskega življenja. Po tem osnutku bi obstajali trije samostojni savezi, srbski, hrvatski in slovenski, poleg njih pa še »Vrhovni šahovski savez«, ki pa bi imel samo nalogo, da ureja spore med savezi in reprezentanc naših naprav inozemstvu. Beograjska »Politika« registrira vest o ustanovitvi Hrvatskega š. s. in omenja, da že obstaja tudi Slovenska šahovska zveza. Glede ustanovitve Srbskega š. s. pa še ni podatkov. »Politika« izraža prepričanje, da bo tudi nova ureditev dosežena sporazumno, kakor doslej politična vprašanja sploh niso vplivala na naše šahovsko življenje.

Na olimpiadi v Buenos Airesu je bilo po 8. kolu stanje v vodstvu: Nemčija in Poljska po 21½, Argentina, Švedska 20½, Češka 18, Estonika 16½, Francija 16.

Turnir za prvenstvo USA je bil poleti odigran v New Yorku. Bil je razmeroma slab zasled. Edino na prvih treh mestih najdemo znane mojstre. Zmagal je Fine z 10½ (iz 11). Remiziral je samo z Reshewskim. Remis več je napravil Reshewski ter tako z 10 točkami zaostal na drugem mestu. Tretji je bil Horowitz z 8. — S turnirja je naslednja partija.

Damski gambit

Beli: Fine	Črni: Horowitz
1. Sg1—f3	d7—d5
2. d2—d4	c7—c5
3. g2—g3	

Tako naj bi prav za prav nastala indijska partija z zamenjanimi barvami, pa z nenavadno potezo d4.

3.	Sg8—f6
4. Lf1—g2	e7—e6
Črni se odloči za zelo skromen sistem. Verjetno je, da je možno energičnejše cd4.	
5. Sd4!; e5.	
6. c2—c4!	Sb8—c6

Zelo podjetno forsira beli borbo v sredšču, da pripomore lovcu g2 do večje veljave.

6.	Lf8—e7?
8. tem dopušta črni prehod v varianto Tarrascheve obrambe damskega gambita.	
— Poskusiti je bilo treba cd4; 7. Da4, Ld7, 8. dc5; Lc5; ali celo Sa5.	
7. c4 : d5	e6 : d5

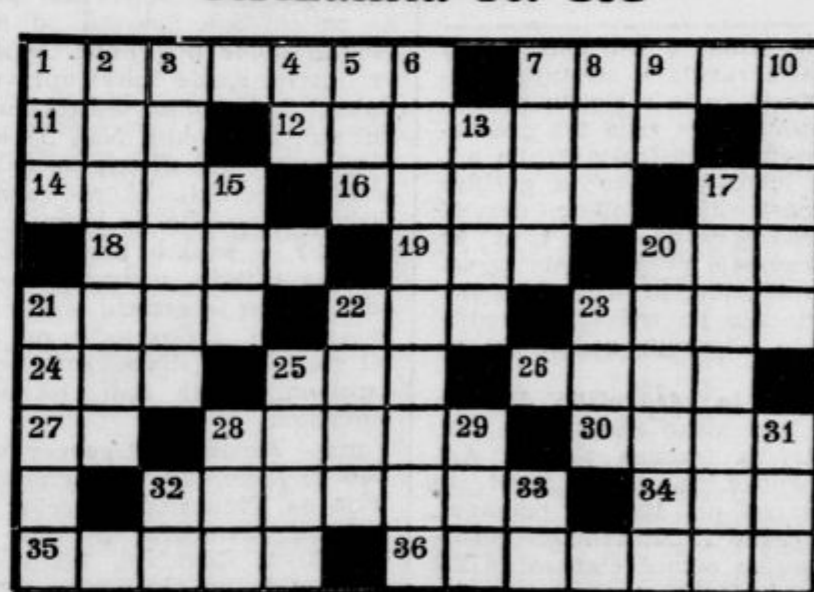
Ta pozicija nastane navadno po drugem vrstnem redu potez: 1. d4, d5. 2. Sf3, c5, 3. c4, e6, 4. cd5!, e5!; 5. g3, Sf6, 6. Lg2, Sc6, 7. o—o, Le7.

8. Sb1—c3	o—o
9. d4 : c5	d5—d4!
Znani riskantni gambit, ki pa ga beli tu zelo precizno ovreže. Solidneje je Lc5!.	
10. Sc3—a4!	Lc8—f5
11. Lc1—f4!	

Mnogo močnejše nego preje običajno 11. Sf4. Fine se v naslednjem točno drži sistema, ki ga je nedavno sam priporočil v British Chess Magazine in ki menda predstavlja ovrenje gambita z 9. d4. Njegov nasprotnik najbrž ni čital Fineovih analiz.

11.	Sf6—e4
12. b2—b4!	Le7—f6
Ne gre Sb4; 13. Sd4!; Dd7, 14. Sf5!; Df5!; 15. Db1. — Tako pa beli kmetje na damskem krilu kmalu odločilno posežejo v borbo.	

Križanka št. 101

Vodoravno: 1. skupina dreves, tudi kraj z železniško postajo na progi Jesenice—Bohinjska Bistrica; 7. ptica; 11. reka v Rusiji, desni pritok Volge; 12. član sveta starčev v starem Rimu, tudi član dela narodnega predstavništva; 14. kraj z železniško postajo na progi Ljubljana—Zidani most; 16. mlevski izdelek; 17. iracionalno število; 18. srdit spoprijet; 19. pluzna rez; 20. obdelan kos lesa; 21. delovna moč; 22. določeno razdobje; 23. glasbena značka; 24. pripadnik izumrlega slovankega plemena; 25. riba; 26. izumljena osnova gibanja, tudi prometilo; 27. pritrilnica; 28. krajevni bližnjak; 30. morska žival, tudi oblika sladkorja; 32. hrošč; 34. reka v Afriki; 35. družabna ugajenost; 36. stopica.

Navpično: 1. nizka krajina, tudi kraj pri Hrastniku; 2. lončena piščal; 3. eruptivna kamnina, pomemben gradbeni in tlakovalni material; 4. rimska mera in bakren novic, igralna karta, enka na igralni kocki, tudi kemični znak za prvinio; 5. odnosnica, spojnica; 6. bajeslovna etiopika kraljična, tudi ozvezdje na severnem nebu; 7. kos pohištva, tudi vrh v Karavankah; 8. tvorba dveh plošev, oblačilni okrajnik, tudi travestit »Dezete« brata; 9. ploskovna mera, tudi kemični znak za žlahtni plin; 10. hunski kralj (434. — t. 453.); 13. riževo žganje; 15. pramat, Försterjeva opera, tudi Léharjeva opereta; 17. knjižna zvrst; 20.

13. b4—b5	Sc6—e7
14. Lf4—e5	Lf6 : e5
15. Sf3 : e5	Dd8—d5
16. Se5—d3	Ta8—d8
17. Dd1—c1	Dd5—e6
18. Tf1—e1	Tf8—e8
19. Dc1—b2	Se7—d5
20. Ta1—c1	

Seveda ne 20. Dd4!; Sdc3, 21. Db4!; Sc3 itd.

20. Lf5—h3
Črni ima kmeta manj, pa poskusi še z zadnjim sredstvom: direktnim napadom na kralja. Akcija belega na drugem krilu pa je hitrejša.

21. Lg2—h1	De6—f5
22. c5—c6!	b7 : c6
23. b5 : c6	Se4—c3
24. Sa4 : c3	Sd5 : c3
Na dc3 bi odločilo 25. Db3, z napadom na d5 in c3.	
25. Sd3—f4	Lh3—g4
26. e2—e3!	

Odločilna poteza, ki pa jo je bilo treba zelo natančno preračunati. C-kmet seveda dokočno prodre.

26. g7—g5
Ne gre namreč d3, radi 27. Sd3!; Se2+, 28. Te2!; Le2!; 29. De2!; Td3!; 30. c7 ter event. Lb7 in beli dobi.

27. e3 : d4!	Sc3—d1
28. Db2—d2	Te8 : e1+
29. Dd2 : e1	g5 : f4
30. c6—c7	Td8—c8
31. Lg2—b7	f4 : g3
32. h2 : g3	Lg4—f3
33. Lb7 : c8	Df5 : c8
34. Del—e7	črni se vda.

Ni parade proti grožnji 35. Dd8.

Vasja Piro

Novi orehi

Obratnica

VISLA SITAR RUMA SELO ARON
VAJA NOGE ZORAN NAROK NORA.
Obrni črte teh besed tako, da dobiš nove besede. Njih začetnice ti dajo ime in priimek slovenskega pesnika.

Posetnica

O. Gril
Stična

Kaj je ta gospod po poklicu?

Skrivalnica

OSTANEK KRANJSKE MORAVA DA-
ZDOMIR ELEKTRIKA POZNANJ SRA-
MOTA KRAJCAR

Iz vsake besede vzemi tri zaporedne črke in sestavi iz njih pregovor.

Dopolnilnica

E S E P U R A I D O E D O
A N A D A S A O B A A R O
V srednjo vrsto vstavi črke tako, da dobiš v navpičnih vrstah besede, v sred

Naša ženska stran

Skrbi staršev ob začetku šolskega leta

Mnogim tegobam, ki tarejo danes očeta in mater, se pridružijo ob začetku šolskega leta še skrbi, ki jih imajo s svojimi šolobveznimi otroki. O teh skrbih se na koncu in v začetku šolskega leta mnogo napiše. S prošnjami in nasveti se obračajo starši na šolske oblasti in na šolnike, pa tudi na druge činitele, ki bi morali skrbeti za blaginjo otrok in s tem za dvig naše družine. Toda treba je priznati, da je vse to pisanje navadno glas vpijočega v puščavi, da ostanejo vse lepe besede le na papirju, v dejanjih pa ostaja vse pri starem ali pa se celo slabša. In vendar se toliko govori o propadanju družine, razmotriva se o tolikih vzrokih — nikdar ali pa le redkokdaj pa o pravem viru zla. Kajti vzrok propadanja družin je isti, ki dela zlasti sedaj ob začetku šolskega leta staršem s številnimi otroki toliko preglavice — to je gmotno pomanjkanje.

A prav tega vzroka noče nihče videti. Kakor mačka okrog vrele kaše stikajo za moralno pokvarjenostjo, brezvestnostjo itd., da bi se pa lotili reform, ki bi resnično zalegle, na to nihče ne misli. Res je, da imajo najboljše situirani ljudje, visoki uradniki in bogataši najmanj otrok, toda letem pridigovanje o njihovi moralni in narodni dolžnosti malo zaleže; oni se drže svojih »načel« in grede svojo pot po sistemu ne dveh, marveč enega otroka. Najbrže je povsod tako kakor v neki sosednji državi, kjer je statistika pokazala, da pride na 100 višjih vladnih svetnikov in načelnikov samo 110 otrok. Kakor povsod, imajo tudi pri nas največ otrok nameščenci, delavci in kmetje. Zato bi pa bilo treba vse vestransko podpreti, kar se je v mnogih državah že storilo. Ne samo velike in bogate države so nudile najbolj vestransko pomoč družinam s številnimi otroki, marveč tudi manjše države, kakor Belgija in Danska, bi nam bile lahko dober zgled, kako se skrbi za otroke tudi v dejanju, ne samo v besedah. Znano je, da se zavzamejo za otroke že takoj, ko pride na svet, da je res »dobrododol gost ob mizi življenja«, kakor je rekel neki velik državnik. Mati dobi podporo za novorojenca, posebno nagrado, otroško opremo itd. V šoli se posebej ozirajo na otroke, ki prihajajo iz številno močnih družin; šolske potrebščine dobivajo brezplačno, mnogokrat tudi obleko in opoldansko hrano. Logično je, da take družine plačujejo tudi manj davkov in sicer se jim znižajo davke po številu otrok. Šele če je za družine tako poskrbljeno, se lahko zahteva od zakoncev, da store v tem pogledu svojo državljansko dolžnost.

Pri nas pa takih ugodnosti starši s številnimi otroki pogrešajo na vsej črti, zato ni čudno, če zlasti ob začetku leta, ko je treba otroke obleči in obuti ter jim nakupiti šolskih potrebščin, občutijo ta svoj blagoslov kot veliko breme. Velik izdelek so te same knjige, ki se ne menjajo samo z režimi, ampak mnogo pogostejše, vsaj nekatere. In bog varuj, če ima kak učencev staro izdajo: čemu pa hodi v šolo, če ne more kupiti nove? Najhuje je v srednjih šolah, a slede jim tudi osnovne. Včasih je mati kupila čitanko enemu, pa jo je rabilo lahko še pet otrok za njim. Sedaj je kaj takega kar nemogoče. Kako preživljata in šolata nameščence in delavce pri današnjih dohodkih po pet ali celo več otrok, je prava uganka. Nekdo je zapisal, da so to plače, s katerimi bi morali biti ljudje pri živem telesu duhovi, za katere ni treba ne prostora, ne hrane, ne obleke itd. Pri zadnjem znižanju plač leta 1935, je bila uradniška družina mnogo bolj prizadeta kakor na pr. samski uradnik. Dočim je izgubila družina 10 do 16 odstotkov, so odrgali samskemu uradniku le 5%. Poleg tega je pa izgubila slabše situirana družina več kot pa družina z višjimi prejemki. (Uradniška družina z enim otrokom v deveti skupini je izgubila 16%, v peti skupini pa le 10%). Ko so v novembru leta 1937, deloma vrnilo dragi drage doklade, je dobilo neporočeno uradništvo vrnen ves odtegljaj, družine pa le polovico tega, kar so izgubile.

Kar pa najbolj bje v obraz vsej skrbi za družino in njeno blaginjo je pa dejstvo, da so rodbinske doklade tudi obdavčene, kakor kateri koli drugi dohodek, ali celo bolj. Saj so na pr. dohodki od delnic le minimalno obdavčeni (10%). Ker so torej obdavčeni tudi prejemki za otroke, plača oče, ki ima več otrok, tudi več davka. Ker pa se po davku zaračunavajo tudi šolnine, doklade itd., plača družinski oče z več otroki tudi več posrednega davka.

Namesto da bi očeta, ki ima več otrok, razbremenili ter ga oprostili vsaj šolnine in davkov za šolske potrebščine, ki so že same na sebi velik davek zlasti za številno družino, pa mu nalože tako rekoč še

Gospa Maeterlinckova ženam

Zena slavnega pesnika Maeterlincka je napisala ženam deset zapovedi, ki so sicer nekoliko staromodne, a prav zanimive in poučne. Te zapovedi so:

1. Ne pozabi, da je prava žena nedeljiva polovica enote, v katero sta se spojili dve nepopolni bitji.
2. Vsaka polovica zakonske enote ima svojo vlogo: tvoja je, da paziš na vse, vse oskrbuješ, odpuščaš, razveseljuješ, potolažiš in tako dvigaš delovno silo svojega moža.
3. Skrbi za najvažnejše pogoje moževega zdravja: ne prepuščaj nikoli uslužbenecem; hrano zanj izbiraš in pripraviš vsak dan sama.
4. Vsako jutro se prepričaj, ali je moževa obleka čista in ali odgovarja letni dobi.
5. Bodi zanesljiv barometer, po katerem se lahko vnaprej ugotovijo električni

davek na otroke. To gotovo ni propaganda za dvig rojstev in utrjevanje družine. Sprito dejstvo, da so se življenjske potrebe podražile gotovo za polovico in da se v današnji situaciji gotovo ne obeta padec cen v doglednem času, bi bilo nujno treba tudi po srednjih šolah priskočiti na pomoč revnejšim učencem.

izbruhi, ki spadajo v zakonsko življenje, da se jim pravočasno izogneš in jih napraviš neškodljive.

6. Smatraj se za streljivo moževe slabe volje; v veselih trenutkih mu bodi ljubezniva družica.
7. Kadar nisi prepričana, da je kosilo, ki si ga postavila na mizo, brezhibno, se vzdržiš nežnosti; lačnemu možu so poljubni kakor pena na izsušenem jeziku.
8. Svojega jezika se poslužuj le za izražanje soglasja, za izražanje odpora pa le svojih oči.
9. Mož, ki trpi na revmatizmu, nikar ne pripoveduj o plesu.
10. Če hočeš svojega moža prepričati, da si boljša igralka kakor Sara Bernhardova in boljša pisalka kakor Ana Pavlovna, mu to dokažeš najlažje s tem, da znaš bolje kuhati kakor kuhar najboljše restavracije.

Za naše žene

Kaj boš ponudila popoldanskim gostom

Povabila si goste za kakšen popoldan in zdaj ne veš, s čim naj bi jim postregla. Predvsem bo to odvisno od letnega časa. Poletna popoldanska malica bo drugačna od zimske. Poleti se hočejo gostje z jedjo in pijačo osvežiti, pozimi pogreji.

Poleti boš ponudila gostom kislega mleka, svežega mleka ali malinovca. H kisle mleku se jim bo prilegel dober domač kruh, morda z maslom; tudi skleda sadja, ki naj bo lepo oprano in čisto, ne bo odveč. Moška družba bo vesela kozarca vina, sadnega mošta, hruševke. Z dobrim domačim žganjem postrežeš gostom takoj ob

prihodu. Če so gostje lačni, jim lahko ponudiš dobre domače šunkice ali suhe klobase. Gostje, ki pridejo iz mesta na deželo, bodo teh domačih posebnosti še najbolj veselili.

Pozimi se družba rada pogreje. Zato ji boš ponudila dobre tople kave, ali čaja. Kot prigrizek ponudi gostom peciva, potice, ali pa dobrega domačega kruha z maslom in medom, ki ga moraš imeti itak zmeraj v zalogi. Če vse to lično in čisto ti. Seveda ne sme manjkati niti tvoje preproste ljubeznivosti in priščne domačnosti, ki bo še največ doprinesla k dobremu razpoloženju tvojih gostov. Pripraviš, se bo družba še najboljše poču-

Tedenski jedilni list

Kako bi kuhala, če ...

PONEDELJEK. Obed: Grahova juha. Pečenice z ohrvotom. Jabolka v snegu. — Večerja: Biftteki. Solata.

TOREK. Obed: Juha iz tikvic s paradižnikom in rižem. Goveji piščki. Pražen krompir. Kompot. — Večerja: Pofeze nadevane s praženimi možgani. Solata.

SREDA. Obed: Na goveji juhi jetrni cmoki. Govedina in kuhana telečja noga granirani z hrenom, posiljenim zeljem in krompirjevo kašo. Palačinka. — Večerja: Preslanjeno telečje srce na žaru. Krompirjeva in zelena solata.

ČETRTEK. Obed: Na juhi drobnjakove fritate. Telečji karmenatelnji garnirani s špinačo in ocvrtim krompirjem. Biškotne kocke z vanilijno kremo. — Večerja: Telečji rižoto garniran z nadevanimi paradižniki. Kompot.

PETEK. Obed: Ribja juha z opečenimi žemljicami. Špinačni narastek z belo omako. Jabolčni zavitek. — Večerja: Ocvrti ali pečene ribe. Solata. Ali: Vrvice (spageti) z paradižnikovo omako s sardelami. Češpljev kompot.

SOBOTA. Obed: Na goveji juhi mozgovci. Govedina garnirana z dušenim korenjem, rumeno kolerabo, praženim krompirjem. Kakavova torta. — Večerja: Zajčja drobnjav v omaki. Ajdova polenta.

NEDELJA. Obed: Ragujeva juha (od telečje glave). Pečen zajec garniran z maslenim krompirjem, različnimi solatami (zeljnat, indijeva, pesa). Biškotni narastek z marelično peno. — Večerja: Mrzli narezek. Čaj. Drobnjo pecivo.

Kako moram kuhati, ker ...

PONEDELJEK. Obed: Grahova juha z rižem. Zdrobov praženec. Češpljev kompot. — Večerja: Dušene gobice. Polenta.

TOREK. Obed: Kislo zelje s svežimi svinjskimi parklji. Ajdova polenta. Jabolčni kompot. — Večerja: Krompirjev praženec. Solata.

SREDA. Obed: Na goveji juhi jajčna

kaša. Z govedino novi fižol v prežganju. Krompir v kosih. — Večerja: Idrijski žlikrofi.

ČETRTEK. Obed: Na juhi krpice. Polpetice v omaki. Parjen riž. — Večerja: Testene vrvice (spageti) s paradižnikovo omako in parmezanom.

PETEK. Obed: Prežganka s zdrobom. Kuhan sirov štrukelj. — Večerja: Špinačni rižoto.

SOBOTA. Obed: Na juhi zdrobovi žlikrofi. Govedina s praženim krompirjem in dušenimi jabolki. — Večerja: Telečji golaš. Vodeni svačljki.

NEDELJA. Obed: Na juhi drobnjakove fritate. Sočna pečena. Makaroni. Pečena jabolka. — Večerja: Prešičeve ledvice. Krompirjeva polenta.

Recepti

Recepti za dietetičnemu jedilniku

(Zabela: olje in presno maslo)

Špinačna juha. Polno perišče izbrane in oprane špinače prevri v nekoliko osoljenem krompirju v mali količini vode in jo z vodo vred pretlači. V kozici naredi iz 2 žlic olja ali 3-5 dkg presnega masla in žlice moke svetlo prežganje, dodaj pretlačeno špinačo, prav malo soli in kuhaj počasi kakor pol ure. Dva ali več dni staro žemljico obrabij in sreži na rezance, jih svetlo rumeno opeci in daj v juho tik pred serviranjem.

Prepražena zdrobova juha. ¼ l pšenice zdroba prepraži na presnem maslu svetlo rumeno, nato pa zalij s primerno količino precejene zeliščne juhe.

Nadevane kolerabice. Srednje debele gladke kolerabice olup, operi in izdolbi nato pa kuhaj do mehkega vpramah osoljeni vodi. Kar si izdolbila sesekljaj in duši na presnem maslu ali olju z drobnjo sesekljano čebulo. Ko je mehko, potresi nekoliko z moko, ko porumeni, zalij z vodo, od kolerabice. S tem napolni kuhane kolerabice, jih postavi drugo k drugemu v kozico, poškrpi

misliti, ali bom jaz smerom vse samudil?... Ali se mi bo spet nasmejala sreča? Vsekakor bom moral jaz prevzeti vlogo režiserja, mesto usode, ki naju je prvič pripeljala skupaj. ... Kdo ste prav za prav vi? Ali bi hoteli, da se zopet vidva, ne enkrat, temveč dvakrat in da se nikoli več ne ločiva? Vi, majhna, napol bohemska deklica in jaz, človek, ki niti več ne ve, kam spada, ki je toliko vsega videl in preživel, prebдел toliko noči v mislih na začarani grad, v katerega bo nekoč spel plod svojih misli. ...

Nisem mu odgovorila, iz preproste razloga, ker nisem imela časa. Okoli mene je šumelo mesto; predala sem se veletoku, ki me je nosil naprej in le za bežen trenutek sem se včasih spomnila, da neznani potnik čaka mojega odgovora. Čez nekaj dni je prišlo njegovo drugo in tretje pismo. Prosil me je odgovora in mi zatrjeval, da sem vzbudila v njem čustva, o katerih je bil že zdavnaj prepričan, da jih ne bo nikoli več doživel. Urar, o katerem mi je pripovedoval v vlakcu, je glavni junak njegovega novega romana. ...

Njegova pisma sem spravila v predal in preden sem mu odgovorila, je minilo nekaj tednov.

Bil je pust jesenski dan; na okna je škropil dež in zasedlo se mi je, da sem v tem tujem mestu povsem sama. Takrat sem odgovorila svojemu neznanemu sopotniku, da bom vesela, če mi bo še pisal. Moje pismo se je čez dober teden vrnilo. Nekdo je s svinčnikom prečrtal njegov naslov na kovrti in na desnem oglišču zgornj pripisal eno samo, kratko, suhoparno besedico: Odpotoval.

Vrgla sem zaprto pismo v koš in zmignila z rameni, kakor človek, ki mu je zdrnila iz rok majhna, lepa vaza in se razbila. Katarina Špur

jih s oljem ali rastopljenim maslom in postavi še za četrte ure v pečico.

Zdrobovi krapki s sirom. ¼ l mleka prevri, prav malo soli in dodaj 3-4 dkg presnega masla. Ko prevre, vsuj notri 7-8 dkg pšenice zdroba in kuhaj med trajnim mešanjem 15 minut, da se zgosti in loči od posode, potem pa razmaži na vlažno desko za prst debelo. Ko se popolnoma ohladi, izkroži s krapovim obodcem krapke in jih polagaj v s presnim maslom namazano pekačo ali plitvo skledo, potresi z naribanim sirom in poškrpi s smetano in postavi za četrte ure v pečico.

Ocvrte melancane. Melancane olup, zreži na pol cm široke rezine, z malo osoljenim krompom popari in dobro ocedi, potem jih polagaj v moki in na olju ocvri.

Glazirano korenje. Korenje ostrgaj, operi in zreži na lističe, popari in ocedi. V kozico daj žlico presnega masla, žlico sladkorja, ko sladkor porumeni, daj zraven korenje in pokrito duši do mehkega. Po potrebi pomalem zalivaj z vodo. Osoli prav malo ali nič.

Krompirjev sneg. Kuhan in olupljen krompir hitro pretlači na pogret krožnik, ga oblij z rastopljenim presnim maslom in potresi nekoliko z zdrobljenim, posušenim majaronom.

Sadne rezine (marelične). Iz 20 dkg moke, 10 dkg presnega masla in žlice sme-

tane naredi krhko testo. Pusti pokritega počivati na hladnem eno uro. 30 dkg marelic olup, razpoloviči in jih naloži v ogjavno posodo, ki jo namažeš nekoliko s presnim maslom, potresi jih z sladkorjem in s tanko razvaljanim testom pokrij. Povrhu pomaži namesto z jajcem testo s sladkorjenim mlekom in peci približno 30 min.

Madeže od krvi na tleh očistiš, če vzameš štiri dele vode in en del žveplene kisline ter jih s to tekočino izpiriš. Milo ni priporočljivo, ker je masno in bo pustilo na tleh masne madeže. Kisline, ki bi ostala še na tleh, izpiraj z lugom ali s pepelom.

Kožuhovino lahko prav lepo očistiš na tale način: Nareži v vodo navadnega in kuhaj toliko časa, da se raztopi. Raztopino precedi skozi prt. Ko je napol ohlajena, pomakaj vanjo kožuhovino in jo vslej prav narahlo ožmi. Prav tako jo izper v kaptici ali deževnici, potem pa posuši na zraku, potresi jo z zdrobljenim škrobom in izkrtači.

Ali veš, da se vse vrste bliskvite pečejo v prav zmerni vročini, sicer se ne dvignejo enakomerno in postanejo »špehate« ter se pri vrhu vdrejo.

Če imaš presuho kožo na glavi, si jo otiraj s mandljevim oljem in nato čez nekaj dni umij. Tako bo postala koža voljna in prožna in se ne bo luskala.

Na vrsti so kostumi

Jesen prinaša več miru v modo — barve in oblike novih oblačil še kažejo mnogo tiste resnobne, ki vselej naznanja prihod dolgotrajne in mračne zime. Vse je temnejše, manj veselo, kakor da hoče moda s svojimi stvaritvami pokazati, kolikanj se sklada z naravo.

enakega blaga obrobjenega krila. Tudi mala jopica je tako obrobljena, razlikuje pa se od drugih modelov v tem, da nekoliko štrli od bokov. Ob pasu je prerezana in ima ljubke male žepke na vsaki strani reverjev (2. skica).

Eleganten videz vzbuja sivkasto zelen, dokaj svetel kostum, ki ga opremimo s temnorjavim krznom. Zanimivi, nekoliko nabrani in okroglo krojeni žepi se skladata z enakim krznenim ovratnikom (3. skica).

Kostum pa lahko okrasimo tudi s preprostim, ozkim obrobkom iz krzna. Tako obrobimo zvončasto krojeno krilo in malo, tesno jopico. Krzneni obrobek prehaja zgoraj v visok krznen ovratniček. Zaradi celotnega učinka lahko obrobimo še žepi in manšete ozkih rokavov (4. skica).

Originalno učinkuje, če okrasimo spodnji del jopice z našlivi, ki jih lahko izrežemo iz blaga, iz zameta ali pa jih sestavimo iz lepih vrvic v enaki barvi. Zadnja jopica na naši skici je tako izdelana — tu so našlivi iz zameta ali iz blaga. Mali ovratnik si zamisljamo iz lepega krzna, morda iz astrahana, ki je letos zopet jako moderen (zadnja skica).

Novo krzno je prispelo!

Naročajte že sedaj v predsezoni

L. ROT

Ljubljana — Mestni trg 5.

Posebna izložba krzna tudi v pasaži Nebotičnika

Tudi novi kostumi so dosti bolj mirni in solidni od poletnih. Krila so manj široka, jopice daljše in resnejše. Sicer pa se jopice v kroju niso dosti izpremenile, temveč pokrivajo boke prav tako tesno, kakor lani in imajo prav tako široka in povdžena ramena in gladke, normalne rokave, ki jih še poznamo. Sportne jopice so kar se da preproste, navadne, male reverje imajo in štirikotne, velike žepi. Zato pa najdemo pri jopkah popoldanskih in promenačnih kostumov več zanimivih podrobnosti, ki zaslužijo vso našo pažnjo. Na vsaki teh elegantnih jopci opazimo kakšno posebno okrasje: pri mnogih se nas dojmijo v lepih ornamentih izpeljani našlivi na žepih in na ovratniku, pri drugih zopet s svilnimi vrvicami podčrtani šivi ali elegantno vezenje iz sutaša. Moda tudi čista izrezane in skrbno vžite ornamente iz lepega zameta in izrezane in progasto okrasje iz mehkega, kratkodlakega krzna.

O krilih lahko povemo, da so letos prav vse oblike moderne. Moda dopušča ozka krila, prav kakor bogato krojena, zvončasta krila in solidna, srednje široka krila. Nostile bomo še vedno tudi nagubana krila, vendar pa so po novem gube širše od drobnih gub na pomladanskih in poletnih kostumih — kar je povsem razumljivo, saj moramo ob tem času računati z debelejšim, težjim blagom. Krila ostanejo še vedno precej kratka.

Nove barve so temne, tople in laiskave. Posebno so modri pri arcu razne vinske rdeče barve, ki se v priljubljenosti kosajo z mnogimi sivkasto zelenimi barvnimi odtenki in s lepimi sivo modrimi, in selenkasto ali vijoličasto modrimi toni. Kakor vsako jesen so sveda v modi tudi solidno rjava in črna barvana blaga.

Sportni kostum, ki pa je tako eleganten, da ga lahko nosimo tudi popoldne v mestu, je izdelan iz mehkega tweeda. Precej dolgo jopico zapnemo s dvema akupinamata gumbom. Vrezani žepki in mali dečji ovratnik dajejo tej jopici nekaj mladostnega. Krilo je spredaj in zadaj poločeno v dokaj široke gube, ob straneh pa je gladko (1. skica).

Naslednji kostum učinkuje posebno ljubezno zaradi širokega, s ozko progo iz-

Neznani sopotnik

Bog ve, čemu sem pred mnogimi leti spravila troje pisem v ovitek, kjer hranim svoja šolska spričevala.

Včasih te zamika, da odpreš predal, v katerem hraniš drobne spomine, ki so ti jih v teku let zapustili dogodki in brskajo po njih, kakor bi brskala po svojem življenju. Marsikaj se je izgubilo, izgubilo brez sledu, marsikaj je ostalo. ... Tako sem nekega dne zagledala ta pisma, napisana s čedno, drobno pisavo in podpisana z »Vaš Maks«. Nasmehnila sem se, kakor bi mi nepričakovano prišel naproti star znanec, s katerim se že leta nisva videla. Iz drobno popisanih strani se je izoblikoval obraz, ki sem ga že zdavnaj pozabila.

Maksim ...

Kdo je bil prav za prav ta človek? Še preden sva se mogla pobliže spoznati, sta se najini življenjski poti razšli v istem širokem kotu, v katerem sta se nekega jesenskega dne križali.

Vozila sem se v šolo. Bila sem mlada in srečna; za seboj sem imela šele prvo leto univerze. Siromahna očetova hišica je ostala mnogo kilometrov za menoj, pred mano pa je ležal velik svet, ki sem ga ljubila z vso dušo.

Celo večnost smo stali na neki večji postaji. Sedela sem v kotu ob oknu in zdolgočasno gledala na potnike, ki so se prevrivali na peronu. V oddelku sta dremala še dva potnika. S stropa je medlo svetila rumenkasta luč. Čakala me je še vsa noč vožnje in nameravala sem čim prej zaspati. Končno je vlak le zapiskal in njegovo železno ogrodje se je premaknilo. Tedaj so se vrata oddelka naglo odprla in vstopil je nov potnik.

»Toliko da sem ga še ujel!« je dejal smeje se in sedel na najbližji prostor, nasproti mene.

In nič več nisem mislila na spanje. Vlak je ropotal in nas pozibaval. Sopotnik je pripovedoval, da je urar, ki je prekržal ves svet, noseč s sabo svojo čudovito žepno uro, ki se nikoli ne ustavi in nikoli ne pokvari. Kamorkoli je prišel povsod je popravil ur. Bile so to zavestne žepne in stenske ure, ki merijo čas prav tako v Ameriki ali Avstraliji kakor v ničvredni Evropi. Bile so to ure neprecenljive vrednosti, stare mojstrovine, v mehanizmu, ki mu nihče ni vedel zakonov.

Kakor njegova majhna žepna ura, prav tako tudi sam nikoli ni počival, nikoli ni poznal miru. Nekaj ga je gnalo iz kraja v kraj; strašen nemir mu je razjedal telo in dušo. ... Zdaj je prišel v Evropo, in že ga žene nemir naprej, preko velikega morja. ...

Naglo je minila noč in ko je moral izstopiti in mi je ponudil roko, je zamisljeno vprašal: »Kaj mislite, ali se bova še kdaj videla?«

»Najbrže ne,« sem odvrnila ravnodušno in sedla v svoj kot ob oknu. Še malo in neznani popotnik je ostal daleč za nami. ...

Ko sem prišla prvič na univerzo, me je tam že čakalo pismo. Bilo je napisano z drobno, čedno pisavo in podpisano z »Vaš Maks«. Nasmehnila sem se prav tako kakor zdaj, ko sem zopet našla ta stara pisma. Odprla sem ga in čitala: »Šele zdaj, ko Vas usoda nocoj daleč proč, mi prihaja marsikaj na misel. Ne morem verjeti, da je bilo najino srečanje samo »une čudne avanture« — in nič več. Maks

Iz starih časov

Bolj kakor vse druge letošnje modne podrobnosti nas spominja na stare slike zadaj nabrana oblika kostumov, plaščev in nekaterih oblek. Takšen zadaj drapirani in nagubani kraj je verna podoba modnih vzorov iz leta 1880, in ga bomo videli na mnogih popoldanskih kostumih. Novi, modernizirani »cul de Paris« se sklada s ogromnim, krznenim muflom, ki je prav tako starinskega izvora in ki daje modni silueti neko posebno, romantično obelje.

Odpornost trdnjav

Maginotova linija in Siegfriedova črta — Trdnjave iz svetovne vojne Donaumont pri Verdunu — Teško topništvo in probojnost izstrelkov

Po vstopu Francije in Anglije v vojno so se upanja obeh strani osredotočila na mogočne utrjene črte, ki so jih bili zgradili na obeh straneh. Francija ima svojo Maginotovo linijo, Nemčija svoj Zapadni nasip ali Siegfriedovo črto. Na obeh straneh se vprašujejo, kako je z odpornostjo teh trdnjavskih zgradb, obenem izjavljajo na obeh straneh, da so

nezavzetne.

V tem oziru je vredno pomisliti se pri izkušnjah, ki jih je omogočila prejšnja svetovna vojna.

Tisti čas so imele večji pomen samo štiri res moderne trdnjavske naprave, če se ne oziramo na zastarele ruske trdnjave. To

2138 kalibra 38 cm, 305 kalibra 28 cm, 5038 kalibra 21 ali 15 cm, ostanek so bile granate iz manjših topov. 1900 ton železa in jekla, 160 ton razstreliva je padlo na napravo, na 3 štirjaške metre površine sta padli povprečno dve granati. Naprava pa je vzdržala. Fort Moulainville je zadelo 8500 granat, med temi 330 kalibra 42 cm, 770 kalibra 30,5, 28 in 21 cm — a utrdba ni postala neuporabna. Na utrdbo Souville, Tannes in La Lauffe je treščilo

30.000 do 40.000 granat.

Natančen pregled slovitega Forta Douaumont, ki so ga Nemci zavzeli, pa so si ga potem Francozi spet osvojili, je pokazal po generalu de Grandprey sledeča dejstva:

1. Ozidje utrdbe, ki je bilo iz l. 1885, ni držalo, nasprotno pa niso mogle niti najtežje granate prebiti kritja iz 2,5 m betona ali 1,75 m železobetona. 42 centimetrski strel, ki je treščil v

masiven betonski strop,

je napravil 80 cm globoko luknjo, drug strel, ki je zadel skoraj na isto mesto, je napravil 1 m globoko luknjo. Ko so Francozi Douaumont spet osvojili, so ugotovili, da je bilo samo pet izmed kazemat, ki so bile pokrite z betonom, neuporabnih, ostale v zgornjem delu in vse podzemeljske kazemate so bile nepoškodovane. Vse te kazemate so imele površinsko kritje iz 2,5 m debelega betona v dolžini 170 m in širini 30 m. Zgodilo se je, da so udarile 3 ali 4 granate na isto mesto te strehe, pa se na njeni spodnji strani

niso pokazale niti razpoke.

Beton se je torej dobro obnesel.

2. Oklopni stolpi so se vsi dobro držali in poškodbe na njih je bilo mogoče popraviti v razmeroma kratkem času. Edini

oklopni stolp, ki se je zrušil, je bil na Fortu Vaux, a razdejal ga ni zadetek, temveč notranja eksplozija 875 kg smodnika, ki so ga hranili v njem. Manjše, z oklopi zavarovane

naprave za strojnice,

opazovalnice itd. pa so izstrelki precej lahko razdrili. — 3. Učinek težkih izstrelkov se je v tleh kazal še v globini 14 m. Če hočemo imeti torej varne zveze med notranjostjo kakšne utrdbe in zunanjimi napravami, je treba te hodnike preloži vsaj v globino 15 do 20 m.

General de Grandprey sklepa iz vsega, da so se stalne utrdbene naprave

zelo dobro obnesle

in da bi se obnesle še bolje, če bi jih ne postavljali na višini mesta, kakor je bila navada, temveč v nižini, ki dajejo dobra kritja. Te izkušnje so uporabili pri gradnji Maginotove črte in bržkone so tudi nemške utrdbe zgrajene po tem načelu. Odpornost trdnjavskih črt je odvisna torej v prvi vrsti od tega, kako daleč se je razvilo teško topništvo od svetovne vojne sem in tja probojnost imajo

današnji težki izstrelki.

Maginotova črta, ki so jo gradili dolga leta, je gotovo zavarovana tudi proti najtežjemu modernemu topništvu, njene oklopne naprave so zelo močno zgrajene, zveze med njimi pa so popolnoma podzemeljske. Nemško črto so zgradili v dosti krajšem času, delali pa so jo dosti intenzivneje. Ostaja še vprašanje, da-li ne razpolaga ta ali druga stran

s kakšnim artiljerijskim presenečenjem,

kakršna so v letih 1914. do 1918. imela veliko ulogo.

Nemške zaloge bencina

Umetni bencin je mnogo dražji od navadnega

Havasova agentura sporoča:

Nemčija stoji iz gospodarskih razlogov pred vprašanjem kratke ali pa silno dolge vojne. Motorizirana divizija porabi na vsak kilometer 1000 l bencina. Svetovna proizvodnja bencina znaša okrog 290 milijonov ton. Od tega proizvajajo v Zedinjenih državah 182 milijonov ton, v Rusiji 28 milijonov, v Venezueli 26 milijonov, in Iranu 10 milijonov, v Rumuniji 7 milijonov in v Iraku 4 milijone ton.

Odkar je vojna, so vse te države razen dveh Nemčiji zapre. Izjemo bi delali le Rusija in Rumunija. Če bi bila rumunska proizvodnja bencina Nemčiji vsa na razpolago, bi pa Nemčija s tem lahko krila samo neznaten del svoje potrebe v vojnem času. Kar se tiče ruske proizvodnje, jo Rusija skoraj vsi porabi sama, tako da ostaja za izvoz samo 2 milijona ton.

Nemški in poljski proizvodnja skupaj znašata okrog poldrug milijon ton. Navzlic vsem naporom je nemški tehniki uspelo dobiti letno le 1,2 do 1,7 milijona ton umetno izdelanega bencina, in sicer po štirikrat višji ceni, nego je cena navadnega bencina na svetovnem trgu. Če bi se Nemčija borila samo na 1000 km dolgi fronti,

bi rabila vsako vojno leto več nego 30 milijonov ton. Iz tega je sklepati, da bo Nemčija po porabi svojih omenjenih bencinskih rezerv prav kmalu doživela pomanjkanje bencina.

K opremljenosti zaklonišča zoper zračne napade spada primarna razsvetljava. Nič ne vpliva na živce v primeru nevarnosti hujše nego daljše bivanje v popolnoma temnem ali nezadostno razsvetljenem prostoru. Slaba je vsaka razsvetljava s plameni, ki požirajo kisik in kvarijo s svojimi plini zrak. Električne žepne svetilke in celo žarnice na akumulatorje prihajajo kot zasilna svetila sicer v poštev, a le za kratek čas.

Zato je potrebno v vsako klet, v vsak prostor, ki naj rabi kot zaklonišče, uvesti električno napeljavo. Dovod v večini primerov ni težak, kajti razdelilnica za hišo je običajno v kleti. Vsekakor pa je potrebno, da opravi vsa dela, ki so s tem v

Anglija je dobro pripravljena

Varnostna zaklonišča na 120 tonski ladji na Temzi pri Londonu

Šole in otroci osebja vojaškega arzenala v Woolwichu prejemajo navodila glede razpisa s plinjskimi maskami

Varnost in luksus

Londoni hoteli so se popolnoma prilagodili nevarnostim vojne

Kleti velikih londonskih hotelov so v zadnjih dneh spremenili v zaklonišča zoper zračne napade. Ti kletni prostori, ki jih ne morejo nobene bombe razdejati, so opremljeni z vsemi mogočimi udobnostmi. Londonski hoteli se niso ustrašili nobenih izdatkov, da se prilagodijo zahtevam današnjega časa. Jedilni prostori, zlasti pa bari velikih razkošnih hotelov so sedaj globoko pod zemljo.

Hotel Ritz v Piccadillyju si je dal po oblasteh potrditi, da je njegov bar v kletnih prostorih popolnoma varen pred bombnimi napadi. V hotel Grosvenor so vdelali v mrzličnem delu podnevi in ponoči 20.000 vreč peska, to je 850 ton peska, in za ta namen so morali zgraditi velikanske železne in jeklene konstrukcije. Samo v tem hotelu je bilo 750 delavcev na delu. Podjetje je za ta dela potrosilo 6000 funtov.

V hotelu Dorchesteru, najnovejšem raz-

košnem hotelu v HydeParku, so zgradili v globini osem nadstropij zaklonišča, ki je zavarovano s 3 in pol pediti debelim jeklenim stropom. Ta prostor bo rabil odselek kot obednica in bar. Enako so zavarovali prostor za prtljago v hotelu Claridgeu z jekleno konstrukcijo. V ta prostor ne more prodreti noben strupeni plin. Vodstvo hotela je izjavilo, da bi mogli njegovi gostje v tem prostoru mirno nadaljevati svoje obede celo tedaj, če bi se vse štirinadstropno poslopje nad njimi zrušilo.

Na isti način so ostali veliki londonski hoteli preložili svoje jedilne, barske in plesne prostore pod zemljo. Nobenih stroškov se niso bali, samo da bi gornjim desetim tisočim tudi v vojnem času omogočili običajno luksuzno življenje. Vse osebe je presmerjeno na zračne napade. Od trenutka, ko se oglasi prvi svarični znak, prevzame vsak liftboy svoj poseben posel. Svetlobna znamenja sporočajo gostom začetek in konec zračnega napada.

Zračni velikani

Načrti za nove polete čez Ocean

V zavodu za aeronavtične vede v San Franciscu je imel znani ameriški letalski graditelj Kleinhaus predavanje, v katerem je izjavil, da današnji »clipperji«, čeprav prevažajo po več nego tri tucate ljudi zanesljivo in hitro čez ocean (ali so jih vsaj do najnovejših vojnih napovedi prevažali), v kratkem za prekoatlantski zračni promet ne bodo več zadostovali. V enem ali dveh letih bomo imeli poleg ladijskih velikank na Atlantiku tudi zračne velikane, ki bodo obratovali med Ameriko in Evropo.

Načrti za takšna letala so že izdelani. Inž. Kleinhaus je o njih povedal nekoliko podrobnosti. Prvo letalo te vrste bo še razmeroma »majhno«, imelo bo prostora »samo« za kakšni 100 potnikov in 40 moških posadke. Potnikom bo na razpolago 20 razkosnih kabin z eno posteljo in 40 kabin z dvema posteljama. V jedilni dvorani bo prostora za vse. Letalo bo imelo tri krove, zgornji poveljski krov, v sredi potniški krov, spodaj tovorni krov. Dolgo bo 70 m, motorji pa bodo razvijali 48.000 k. s., tako da bo normalna brzina 500 km na uro.

Polet čez ocean bo trajal s takšnim letalom komaj 15 ur. To letalo bodo zgradili po vsej priliki že prihodnje leto. Potem pa pridejo na vrsto prave veliki. Takšno letalo in pel bo imelo motorje za 200.000 k. s., torej enako močne stroje ka-

kor »Normandija«. Dolgo bo 125 m, čez krila pa široko 180 m. Njegova teža bo znašala 1500 ton. Prostora bo tu za 500 potnikov in 100 mož, posadke, a polet iz Amerike v Evropo bo znašal samo 10 ur!

Smrt najstarejšega konja

V bližini danskega mesta Haderleva je živel še pred nekoliko dnevi konj, ki je uškal polnih 60 let in so ga smatrali za najstarejšega konja na svetu. Končal je svoje življenje na nenavaden način. Po vsej priliki se mu ni zdelo več vredno naporov, kajti kmetje so opazili, kako se je te dni nenadno z vsi silo večkrat pognal proti ograji iz bodice žice, ki mu je bila znana že več konjskih pokolenj. Zgrudil se je ves oblit s krvjo. Ranil se je bil tako, da ga je bilo treba takoj zaklati.

Nič pouka, dokler ne bodo zgrajena zaklonišča

»Daily Herald« poroča, da ne bo v tekočem šolskem letu na Angleškem odprta nobena šola, dokler ne bodo dogotovljena pri vsakem šolskem poslopu zaklonišča proti bombnim napadom. Zaklonišča bodo zelo prostrana in bodo imela električno razsvetlavo. Njih zidove bodo silno ojačili.

Usoda berlinskih šol

V nekaterih okrajih Berlina so po dva šolska zavoda strnili v eno šolo, drugo šolo pa so spremenili v lazaret za vojne ranjenke.

„Prosim, izvolite!“

Kolesarjem na Danskem zastoj nudijo slive

Številni kolesarji, ki vozijo vsak dan skozi mestce Bregneröds na Danskem, se že nekoliko dni čudijo nečemu, kar bolj malo spada v današnji čas materializma in skrajnega egoizma. Pred nekim vrhom ob cesti stoji velika košara, napolnjena s krasnimi zreliimi slivami. Pogled ti obstane na listku, ki nosi napis: »Prosim, postrezite si, če bi vam teknilo. Ne stane nič.«

Samo ob sebi umevno, da si ljudje radi postrežejo, toda koš je vsako jutro spet

Zadoščeno častihlepje

Mnoga mlada dekleta sanjajo o sijajni karieri pri filmu. Tudi Lucille Swopesova iz Nebraske je bila prepričana, da jo v Hollywoodu čaka sreča z odprtimi rokami. Odsila je na pot in je tam dobila posel kot statistka.

Ker je pa pri tem le tu pa tam kaj zaslužila in za njeno častihlepje ni bilo pravega dela, je sklenila, da bo naredila nekaj, kar ji bo donosalo več denarja in tudi nekaj slave. Z originalno mislijo je postala res kmalu »zvezdnica«.

Nekega dne se je začela namreč udeleževati kot snažilka čevljev in je s tem zbudila ogromno pozornost, kajti dotlej so bili v Hollywoodu navajeni samo črnih, moških snažilcev čevljev. Moški svet je nad mično snažilko navdušen, vsekakor ji daje mnogo dela in zaslužka. Swopesova pa je dosegla s tem tudi to, da so mnogi časniki objavili njeno sliko.

Težja kokošja jajca

S primerno izbranimi petelinimi se da težja kokošja jajca povečati kakor so pokazali poskusi. V splošnem pričnejo kokoši leči manjša jajca. Vzroki pa so bele legoromke, ki pričnejo tako zgodaj leči velika jajca, da prekosijo povprečno težo jajce že v decembru za 12,6 odstotka. Pri poskusih je bilo povprečje že v prvem letu za 7 odstotkov večje.

Posledice vojne na Angleškem

Velik londonski dnevnik piše o doseganih učinkih vojne v življenju angleškega ljudstva in priložuje tudi nekoliko števil. Po njegovih navedbah je od sedaj 10.000 angleških poklicnih nogometnikov brez nogometnih tekem, 2000 poklicnih boksačev brez bokarskih nastopov, 4300 je zaprtih kinematografov, 50 gledališč je zaprtih v Londonu, trije milijoni otrok žive ločeno od svojih staršev, klubi so zapuščeni, konjskih dirk ni več, tisoči samcev morajo opravljati gospodinjstva dela.

Nemški vojaški časopis

Nemški vojakji smejo čitati poseben časopis, ki ga tiskajo nalašč zanje. Imenuje se »FFF«, ali: Flieger, Funker, Flack. Kaj stoji v tem listu, pove že naslov: poročila o letalcih, radci in protiletalski obrambi.

A NEKDOTE

Odlični angleški kirurg dr. Bruce-Porter je zdravil mlado dekle, ki je venelo za težko, na videz neozdravljivo boleznijo. Nekega dne je našel pacientko, ko je bila v časniku roman v nadaljevanjih, ki mu je bila junakinja enako bolna, kakor je bila sama. Zdravnik je stopil takoj k pisatelju romana, tam je zvedel, da je morala junakinja v zadnjem poglavju umreti, toda na zdravnikovo prošnjo se je dal avtor pogovoriti, da je ta konec izpremenil. Junakinja je ozdravela. Srečni konec je imel, kakor je bil Bruce-Porter domneval, res ta učinek, da se je stanje njegove pacientke odločno izboljšalo.

Pred pol stoletja je imel naravoslovec prof. Leiper kot osemdesetletni starih na vseučilišču v Zenevi svoje poslovilno predavanje. Dal je svojim slušateljem pregled o svojih znanstvenih prizadevanjih, ki so bila posvečena pred vsem malemu živalstvu, in je zaključil z besedami:

»Če potegnem črto pod svoje življenje, lahko z zadoščenjem ugotovim: Sen moje mladosti so bili črvi v drobovju, večer mojega življenja pa so mi olepšale vodne bolhe...«

VSAK DAN ENA

»Hej, ali ne bi mu povedali, da so takini prijemci pri nas prepovedani?«

(Rita ali Baco)

Dežnikar: »Zdaj bom pa videl, če bodo ti postopaci pri meni kupili dežnike ali ne!«

(Collicia)

Devetdeset let naše železnice

Drobni spomini na zidavo proge od Celja do Ljubljane

18. september 1849 je postal važen mejnik v zgodovini krajev med Celjem, Zidanim mostom, Zasavjem in Ljubljano. Tisti dan je bila otvorena redna železniška vožnja od Dunaja do Ljubljane. Vse te kraje je močno povezala in jih med seboj približala.

Železna cesta skozi navedene predele je spremenila tudi življenjski način prebivalstva naših krajev.

Naši kraji pred prihodom prvega vlaka

Dotlej je šel ves promet po cestah, skozi Zasavje pa po reki Savi. Številni stan brodnikov, ki so tovorili prideleke s Hrvaškega in na Hrvaško, je imel ob vsej poti obilo zasluzka. Eni so spremljali čolne prav doli do Siska ali še naprej, kmetje pa so imeli ob vsej progi do Zaloge, kjer je bilo glavno pristanišče za Ljubljano, zasluzek s tem, da so dajali ladjam pripravo. Pred posamezne ladje so morali vpreči, kadar so bile namenjene po toku navzgor, tudi do 10 ali večih ob visoki vodi se več parov volov. Ladje so se le počasi pomikale po toku navzgor, za uro hoje so potrebovali okrog 6 ur vlake. Potem je bila živina še tako izmučena — prav tako tudi poganjaji — da so morali oskrbeti svežo splošno živino. Za vole niso bili ladjarji v zadregi, kmetje so imeli ob vsej progi številno in lepo živino. Težka vlaka pa je živino tako izdelala, da že po nekaj letih ni bila več za vprego. Hudo trpljenje je še danes v pregovoru naših krajev: »Tak je kakor bi ga vprepel pred ladje...« ali pa: »Zdelan je kakor brodniki vol.«

Čeprav je bilo pri ladjah dovolj trdega dela in tudi nesreč, so imeli zasavski kmetje dovolj zasužka. Radi so čuli kile: »Pejto vozit.« Brodniki so pripeljali v deželo žita, vina in drugih pridelkov, ki jih naša rečna, v stisnjen in siromah svet položena dolina ni imela za vse leto. Zlasti na pomlad, ko je bil domoljub pridelek že porabljen, so trpeli naši kraji pomanjkanje, če niso mogli brodniki zaradi nizke ali previsoke vode na pot. Tedaj je zavlada v naših krajih lakota in ljudje so hodili na breg oprezat, če se že bližajo ladjarji. Ko so prišli čolnarji, so se na svojih postajah ustavljali in prodajali žito, a naši ljudje so ga željno kupovali.

Pomanjkanje zaradi prometnih ovir

Vsak veslač, ki je šel z gospodarjem na pot, je imel pravico, da je vzel s seboj tudi nekaj žita, ki ga je v hrvaških krajih kupil poceni in ga je potem brez tovarnine privlekel s seboj. Na Bregu pri Litiji še danes vedo povedati o stari Korajžkovici, ki je imela sina ladjarja. Podal se je bil na pot, da bi pripeljal s seboj tudi žita za domače. V hiši je že vladalo pomanjkanje, čolnarjev pa le ni bilo nazaj. Brežani so hodili stalno na prežo, pa zaman. Ko je bila na Bregu že lakota, pride sporočilo, da brežanski ladjarjev ne bo, ker se jim je primerila po poti nesreča: čolne je razbilo, Korajžkov pa je našel smrt v savskih vrtincih. Tedaj je dobila stara Korajžkova živčni napad, vila je roke in tuhila: »Kaj zdaj, ko Franceta ne bo... to še ni tako hudo, ampak tudi kruha ne bo in brodnikiškega hleba tudi ne!«

Le pobarjate stare zasavske oči, še danes vedo povedati po ustnih izročilih, kako je bilo ob času lakote hudo. Kdor je imel žita še v zalogi, je delal lepe kupče. Neki njivi še danes pravijo Mernik. Kmet, ki je imel pri hiši nekaj lačnih kljunov, moke pa niti za šteepec je zamenjal njivo za vrečo žita. Odtlej je dobila parcela ime Mernik. V Završniški dolini pa je ob času lakote, ko le ni bilo ladjarjev s Hrvaškega, prodal neki kmet cel grunt za dva hleba kruha... Tako je bilo življenje v naših krajih takrat, ko so po savski tesni udarjala vesla na tombah, kakor so imenovale večje ladje.

Ko je bilo napovedano, da bodo zgradili skozi naše kraje železno cesto, je ljudstvo postalo nerazpoloženo napram novotariji.

V pomenku z Zabretovo mambo, ki ji je zdaj preko 90 let in domuje na sončnem, planinskem Polniku, sem zvedel, da so stariši plašili takrat poredno mladež: »Le čakaj, te bo pa železni hlapci!« Tako so matere in očete strašili razuzdano deco z novo železnico.

Na Polniku še danes vedo za nekaj imen starih očancev, ki so lovili po Zambuhu, po Preski in drugih gozdnih hlevih, kune in drugo divjačino, pa so prodajali kože v Ljubljano. Ker je njim in domačim požrla železnica vprego pri ladjah, so ji ostali stari očanci, znani pod imeni Kodupec, stari Grčar in Andrej s Tep in še mnogi drugi, smrtni sovražniki in so rajši kokljali s kosmatim tovorom deset in še več ur v Ljubljano, le da niso imeli opravka z »Luko-Matijem«.

Kdo je spremenil prvotno traso?

Vso progo od Dunaja do Trsta je dunajska gradbeno društvo razdelila v 6 gradbenih odsekov. Proga Celje—Ljubljana je bila etapa zase. Po prvotni trasi vitez Ghege, ki je dokazal za gradnjo proge vse graditeljske sposobnosti, bi morala teči proga od Zidanega mosta do Ljubljane levo savsko bregu. Od Zidanega mosta do Litije odnosa do Poganika vodi proga res po levem bregu, tam pa preide po mostu — danes je železen, ob začetku leta 1849 je bil lesen — na desno savsko stran. Inž. Ghege je bil že takrat dalekoviden. Ljubljana bi ne bila stisnjena po njegovem načrtu v železniški oklep, ker bi pritekla proga v mesto s severa. Po graditeljevem načrtu bi vozila železnica ves čas po prisojni strani, ne pod senčnimi potboji. Bog ved, kdo je imel svoje prste vmes, da so prvotni načrt spremenili. Značilo je bilo tudi pri železnici tako, kakor pri cesti iz Zasavja na Dolenjsko. Trasirali so jo iz Litije po mnogo bolj obljubljenih krajih, kakor je zdaj izpeljana. Ko je posegel vmes grof Pačec, ki je imel svojo graščino v Turnu pri Sv. Križu (kjer je bil svoje čase France Levstik za učitelja Pačetovih sinov), so morali graditelji prvotni načrt zavreči in zgraditi cesto po osebni želji avstrijskega cesarja tam, kjer je hotel tudi grof Pačec: po mnogih ovinkih in v hude klance naravnost mimo Pačetovega gradu. Dobro bi bilo za letošnji jubilej poiskati vzrok, čemu so prvotni Ghegov načrt zavrgli in nato prenesli železnico na kresniško stran.

Delavci — huda nadlega naših kmetov

Pri gradnji nove železnice, ki je trajala več let, je bilo zaposlenih na stotine delavcev. Mnogo je bilo domačinov, a v večini so bili Italijani. Na hude ovire so našli delavci v zasavski soteski. Tam ni bilo ne vasi ne naselij in za delavce so morali postaviti posebna bivališča. Še danes vedo povedati naši kmetje na Polniku, v St. Lambertu in v drugih zasavskih vaseh, kakšna nadlega so bili železniški delavci. V dolino so prinesli banditske manire. V prostem času, posebno ob jesenskih nedeljah, so se odpravili tropi delavcev s praznimi vrečami v naše hribe in so se zapodili na njive in izkopali krompir, včasih do poslednjega sadeža. Nobena bramba ni pomagala. Tuji delavci so bili v večini, gledali so jezo pred se in tudi grozili, da je morala naša uboga kmečka para molčati in mirno gledati, kako so jim oropali trud celega leta.

Prav taki požuruhi so bili delavci tudi na sadije. Jeseni so se pripodili do sadovnjakov in otresli drevesa do golega. Noben protest, nobena solza nista pomagala. Zato so naši kmetje že ob gradnji proge tako zasovražili železnico.

Spomini na nesreče ob gradnji

Nesreče pri gradnji proge in tudi kužne bolezni so se zdale našemu kmetu kakor prst božji za vse tatvine po dolini in hribovskih vaseh. Po letu 1847. se je pojavila v dolni kolera, ki je zahtevala med

delavstvom mnogo žrtv. Fantje in moške doma iz daljnih krajev, so prišli k nam, da bi zaslužili novce, pa jih je pobrala nagla smrt. Delo samo je zahtevalo precej žrtv. Zlasti pri razstreljevanju skal. Ko pride dandanes na progo nov železniški uslužbenec, mu starejši tovariši povedo vsa mesta, kjer so pokopane žrtve, iz časa gradnje naše železnice. Tako sporočila gredo od ust do ust in so jih povedali tudi sedanjemu progovnemu nadzorniku v Zagorju g. Spindlerju, ko je pred leti nastopil službo. V bližini zagorskih železniških delavnic, nedaleč od postaje, je še zdaj na skalah znamenje nesreče. V skali je letnica 1848 in začetnice treh Italijanov, ki so jih podsule skale. Podobno mesto je nasproti vasi Renke. Tam je prehitro počil strel in pokopal več delavcev. Pravijo, da ob temnih nočeh še danes ječe duše onih ponesrečenec.

Mnogo naših in tujih delavcev je bilo seveda tudi poštenih in so razumeli težave našega poštenega, skromnega prebivalstva. Ob progi nahajamo danes več družin, ki imajo italijanska imena. To so potomci nekdanjih železniških delavcev, ki so jim bili naši kraji tako všeč, da so poiskali pri nas življenjske družice in ostali po končanem delu stalno pri nas. V Zasavju samem pa takih priseljencev ni, ker je naš svet trd, skromen, slab. Treba je dosti poguma, da ostaneš tu in začneš obračati zemljo.

Strah pred hudičevimi iznajdbami

Dela na progi Celje — Ljubljana so zahtevala mnogo več napora in časa, kakor so prvotno menili. Saj takih skal in ovinkov, ter strmih nad ozko strugo tudi drugod ni bilo. Delo je zastajalo, zato je dal dunajski minister nalog, naj z deli pohite. Dunajska vlada je hotela otvoriti progo za rojstni dan mladega avstrijskega cesarja Franca Jožefa. Graditelji in delavci so napeli mišice in res jim je uspelo, da je bila proga za 18. september 1849 gotova. Po prvotnih napovedih bi moral otvoriti peti del železniške sekcije do Ljubljane sam mladi cesar Franc Jožef. Toda časi so bili burni pa menda kar ni kadaloz spustili mladega cesarja med Slovence, zato so ga izgovorili z boleznijo, namesto njega pa je prišel nadvojvoda Albreht.

Ko je vozil skozi naše kraje prvi vlak, so se ljudje močno bali hudičevih iznajdb. Saj so nastajale govorice, da se bo živina pašila in bodo zato nesreče na dnevnem redu. Kmetice pa so bile prepričane, da ne bo nobena kokoš znesla nobenega jajca več. Slikar Seeland je v »Novicah« že leto prej preden je stekla železnica do Ljubljane, načrtal prizor, kaj se je pri merilo kmetu, ki je oral na njivi s svojima konjicema. Sliko je že nekajkrat objavilo »Jutro«.

Zadnje leto sem večkrat obšel Zasavsko dolino, da bi zbral spomine na one čase, ko so gradili železnico in ko je stekla prva železnica. Največ spominkov sem ote v Renkah. Renkova domačija je poseben tip zasavske hiše. Le nekaj korakov je oddaljena od cerkve, ki je posvečena staremu brodnikemu patronu sv. Miklavžu. Pri Renkovih imajo še danes v veliki časti staro majoliko s kranjskim grbom. Oni dan, ko je pihal skozi dolino prvi hlap, so imeli v hiši poroko. Nalivali so si majolike in so jo potem shranili za dvojen spomin. Ne dajo je za noben denar iz hiše in je tako tudi prav! Spominja jih na poroko babice in na prvi železniški dim, ki je puhnil po nasprotnem bregu mimo Renkove hiše.

Prvi vlak pripelje v Ljubljano

Vlak, ki je otvoril novo progo do Ljubljane je krenil z Dunaja že dva dni prej, 16. septembra 1849. Otvorjenemu vlaku se je peljalo kakih 50 ljubljanskih oddelčnikov že do Celja naproti. Vao pot je množica pozdravljala vlak in odlične goste. Obe lokomotivi — tedaj so imele lokomo-

tive posebna imena in ne številke kakor danes — »Ljubljana« in »Triglava« sta okiti zapeljali okrog 15. ure na ljubljanski postajo. V spremstvu nadvojvode Albrehta je bil tudi minister Bruck in drugi oddelčniki. Vlak je vozil iz Celja do Ljubljane 4 in pol ure.

Množice na ljubljanskem kolodvoru so vzklikale »Živio!« Vmes so grmeli topovi in v vseh cerkvah je zvonilo. Odlične goste sta sprejela deželni poglavar grof Wersersheimb ter predsednik ljubljanskega srebrnega Gutman z vsem odborom. Po govoru nadvojvode Albrehta je blagoslovil železnico tedanji knezoškof. Nato se je začela veselica, ki je trajala vso noč. Čisti dobiček je bil namenjen za one vojake iz kranjske dežele, ki so prišli kot invalidi iz vojne. Naslednji dan se je cesarjev zastopnik z ministrom Bruckom vrnil na Dunaj. Z istim vlakom se je vračal na Dunaj tudi Radecki.

General Radecki in Slovenci na Zidanem mostu

Vlak je imel na večjih postajah daljše postanke kakor dandanes. Prve lokomotive so kurili z drvmi, ne s premogom. Že leto pred otvoritvijo je bil objavljen poziv za nakup bukovih, hrastovih, smrekovih in drugih polen. Zaloge drv so imeli v Celju, v Zidanem mostu, v Zagorju, v Litiji, na Lazah in v Ljubljani.

Daljši postanek je bil na Zidanem mostu. Na postaji je bilo še precej delavcev, ki so dokončavali poslednja dela. General Radecki je izstopil in odšel proti delavcem. Kranjci, stajerci in Hrvatje so odličnega vojskovodjo spoznali in so se strumno postavili v vrsto. General je pristopil bliže in navezal z njimi razgovor kar po

Brakada kar sredi Radovljice Nesrečen zajčji izlet po starinskem mestu

Radovljica, 16. septembra. Radovljica je staro mesto, toda kaj takega, da bi prišel zajec pozdravljati prav vse radovljiske lovce pred njih hiše, se še ni zgodilo kar stoji Radovljica. Vsaj najstarejši ljudje ne pomnijo kaj takega.

Prijatelj Jože je pretekli ponedeljek dopoldne žalostno gledal skozi okno prodajalne. Pogled in njegov duh sta plaval po smiljnih pečnatah Zelenici in zelenih tratah mogočnega Stola, kjer ima Jože zelo negovano lovišče. Jože bi bil pač rajši v planini pri gamzih in srnjakih kakor pa med železjem v prodajalni.

Kar pa ga prebudi jo iz sanjarjenja prijatelj zvoki: »Kif kif, kif kif...« Jože se je zdrnil in stopil pred prodajalno. In že je opazil dolgočasa, ki jo je mahal po ulici iz Predtrga proti njegovi prodajalni; za njim pa zbirka psov iz okolice. Iz Ivškove brvnice je puhnil v tistem trenutku Nero, ki ima ta prilike kljub temu, da je stvarjave barve in da pravijo, da je ovčarske pasme, čeprav je bil v sorodu s to pasmo v devetem kolenu le njegov oče.

Zajec se je bil menda spomnil tudi lovca Jožeta. Hotel si je ogledati njegovo dom. Hitel je mimo njegove mesarije. Jože mu je grozil z nožem v roki, toda bile so samo grožnje. Hujši kakor gospodar je bil brak Barčo. Barčo se je bil pogal za drznim zajcem tako, da je do malega premnil otroški voziček. Dete je plakalo, mati je vzdihovala, divja gonja pa je šla proti Grajskemu dvorcu, kjer vedri in oblačni lovec Milan, dober strelec in še boljši mojster v pripravljanju zajcev. Ni vedel, kaj bi bil naredil, ali bi pograbil puško ali kaj.

Zajec pa si je zaželel ogledati vso Radovljico. Od Grajskega dvora, kjer je imel priliko zaviti na polje in se oprostiti mestnih nevarnosti, jo je mahnil v park vzdihov, ki bi bil zajcu, če bi ga ne bila podila divja gonja, zaupal marsikaj lepega iz poletnih noči. In že sta bila zajec in pasja družba spet pred hišo železnarja Jožeta. Jože se je zajčku smejal in gledal, kaj bo zdaj. Zajec jo je zavil skozi naj-

domače, po slovensko: »Nu, kako je kaj, otroci moji?«

Eden izmed naših slovenskih delavcev mu je zadovoljivo odgovoril. Radecki je brž segel v žep in mu izročil 6 cekinov: »Tu imate, da se malo okrepčate!« Slovenci in ostali so nato veselo zavpili »Živio!« in so šli pit.

Tragedija zasavskega veljaka

Obilo storij vedo v hiši pri Baronu, kakor se je reklo svoje čase, ko so služili novce še brodniki, pri najbogatejši hiši v Renkah. Zdalj so tam šuštarjevi. Baron je bil veljak. Imel je sam tri ladje in se je z njimi vozil na Hrvaško. Doma je imel tudi gostilno. Dokler je vozil z ladjami, je bilo pri hiši dovolj denarja, da ni jedel drugega mesa, kakor kurjega. Če mu kurnar ni bil dovolj dobro pečena, jo je vpril, če vse hiše zagnal za vrata... Ko pa je začela voziti železnica, je Baronov zasluček plahnel. Tedaj je tudi spoznal, da mu je žena spravila vse na kant. Kadar se je on mudil na Hrvaškem, je imela mlada žena polno hišo mladih gostov, ki so radi pili, peli, plesali in dobro živeli, čeprav niso imeli belica v žepu. To je spravilo Barona na beraško palico. Na stara leta je beračil in se potikal iz kraja v kraj. Toda bahač je ostal. Prva leta je vlak vozil hudo počasi in so se ljudje iz njega norčevali. V Renkah vedo še danes povedati, da se Baron tudi berač ni hotel nikoli voziti z vlakom. Prezirljivo je hodil svojo pot. Ko je umrl pozabljen in zapuščen, je z njim odšel v večnost zadnji zastopnik starega, dolga stoletja veljavnega rodu zasavskih ladjarjev.

Jože Župančič (Litija)

Čudeži sveta bodočnosti

New York, konec avgusta.

Če prestopite prag svetovne razstave, ste zares v novem svetu, v svetu čudežev bodočnosti. Prvi vtis, ki ga dobite, je že izreden: čutite, da ste zašli v nenavadno deželo. Razstava je predvsem »visoka pesem« ameriške industrije in napredka, in šele v drugi vrsti razstava različnih drugih držav, tretji del pa, zabavišče, Amusement Park, je — hoče, ne hoče — sestavljen del vsake razstave in vsakega sejma. Tu pride razpoloženje šele do prave veljave.

Pet, šest paviljonov je, o katerih govorijo vsa Amerika, da ves svet. Največ se piše o razstavi družbe General Motors. To seveda ni paviljon, temveč ogromna palača, ali pravzaprav poslopje, ki sestoji iz štirih, stolpov podobnih zgradb, visokih štiri do šest nadstropij. Postavljene so na zamašljenem cestnem križišču velemešta leta 1960. ter zgoraj zvezane s superstrukturno, katera vsebuje ob strani široke pločnike za pešce, ki se nadaljujejo v dveh smereh v dolžini celega mestnega bloka.

Ta čudovita zgradba, ki se imenuje The Highways and Horizont Exhibit ali Razstava avtostrad in obzorij, vsebuje takšne privlačnosti, da bi mogli že njo samo smatrati za svetovno razstavo. Predvsem se tu nahaja čudežna »futura« (Amerikanci seveda pravijo »fjučer«), o kateri se je tudi že pri nas po časih toliko pisalo, da jo lahko mirno preskočimo. V rešnici tega seveda ne bi mogli storiti, kajti dolga je na pol kilometra.

Zgradba vsebuje med drugim tudi veliko gledališko dvorano, ki ima čudno ime Casino of Science, Kazina znanosti (v Evropi sta to dva pojma, ki se pač ne ujemata). Tu je 650 udobnih, mehkih, širokih naslonjač pred katerimi kažejo na vrteci se pozornici neprestano najrazličnejše stvari, predvsem nove izume, ki še niso industrijsko izkoriščeni, ki jih pa družba General Motors skuša industrializirati, pred vsem, da potom novo nastalih industrijskih zmanjša število brezposelnih. To je zares ameriška ideja. Kažejo tudi barvane žive slike iz dežel, kjer družba deluje.

Noben razstavljeni predmet pa morda toliko ne privlači obiskovalcev kakor avtomobilski motor v raziskovalnem laboratoriju General Motors, ki ima v cilindru vdoljena okna iz prozorne kremenine (kvarca) tako da je videti, kako se gorivo vžiga v delujočem motorju. Da je frižderjem, ki jih izljuduje družba, odkazano prav posebno mesto, se samo po sebi razume. Pred palačo pa stoji od družbe zgrajena ogromna Dieslova lokomotiva (4000 k. s.) aerodinamske konstrukcije, pleskana svetlo rumeno.

Fordova družba kaže v svoji razstavi, ki nič ne zaostaja za konkurenčno General Motors, simbolizacijo svoje 35 letne delavnosti v ameriškem industrijskem življenju. Preko vsega poslopja in okoli krasnih nasadov pa vodi »cesta bodočnosti«, ki se začena dvigati v spiralni rampi in v vodi skoraj kilometer daleč. Fordovo razstavo nadkrijuje heroičen kip Merkurijskega »skrilatega« slaga bogov, iz blestečega se brezmadežnega jekla. Visok je nad osem metrov in tehta tri tone, stoji pa na skoraj nemadežnega jekla. Visok je nad osem m, da lebdi v zraku. V razstavi v notranjosti palače seveda vidite prvi avto, ki ga je Henry Ford sestavil, kakor tudi najnovejše modele, kakor na pr. Lincoln Zephyr, Mercury ali pa Ford V-8. V sosednji Industrijski dvorani je znani Fordov »Krog produkcije«. Tu vidite na vrteci se pozornici, ki ima 35 m v premeru, 87 postopkov od pridobivanja sirovine iz zemlje do dovršitve avtomobila. V Fordovem parku si pa morete odpočiti od napornega ogledovanja in tu čujete edinstveno godbeno organizacijo, ki igra najnovejši instrument, novakord. Ferde Grofé, slavni glasbenik in muzik, vodi ta orkester.

Če takole hodite od palače do palače, šele spoznate čez nekaj časa, da na svojo veliko žalost nikoli ne boste mogli videti vse razstave, da tudi polovico ne: vsega je preveč, in tako lepih in zanimivih stvari! Jaz sem hodil šest dni od jutra do večera po razstavišču, pa sem slednjic sam sebi priznal, da je zaman vsa moja sistematika in umetnost: videti sem mogel le dobro tretjino, seveda najzanimivejšo, osta-

lo sem moral pustiti, sicer bi moral hoditi še 14 dni vsak dan na ogledovanje, in to pa le ni bilo mogoče. Saj je nemoralska razstava največja razstava, ki se je sploh kdaj vršila. Kar se tiče prostora in investiranega kapitala, je nekako trikrat večja kakor razstava »Stoletje napredka« v Chicagu leta 1933. Zabavišče letošnje newyorške razstave samo zase je večje nego vsa pariška svetovna razstava leta 1937. Računajo, da je bilo za newyorško razstavo izdanih 150 do 160 milijonov dolarjev, od teh je prispevalo mesto New York 27 milijonov, predvsem za mestni paviljon in ureditev zemljišča.

Da predočim čitateljem razstavo, moram pred vsem tudi nekaj povedati o njeni arhitekturi. Ker leži razstava v neposredni bližini New Yorka in njegovih nebotičnikov, so smatrali za nezmišelnost, če bi zgradili razstavo v slogu nebotičnikov. Nasprotno, sezidali so plosko razstavo, ki sestoji iz poslopij, katera imajo največ eno nadstropje. Izredno učinkuje tudi dejstvo, da skoraj nobeno poslopje nima oken, razen nekatera redka v vzhodiščih. To pa zato, ker bi okna jemala prostor razstavljenim predmetom. Zato vse to izgleda nekako skrivnostno: od zunaj se nič ne vidi na teh pošastnih strukturah. Jaz sem večkrat imel vtis, da se nahajam med najmodernejšimi utridami, neke tam na Maginotovi liniji. Pa še drug razlog je bil, da ni delali oken: pri silni poletni vročini v New Yorku bi okna preveč prepuščala sonce in toploto. Tako bi se pri obisku velikih množic temperatura dvignila nezno visoko, kar opažamo pri vseh konstrukcijah z velikimi okni na razstavah in veselejših. Zgradbe na newyorški razstavi imajo debele izolirane zidove, skozi katere tudi najhujša vročina ne more prodreti, hlajenje so s frižiderskimi napravami, tako da je kar prijetno stopiti vanje v poletni vročini, a razsvetljenje so noč in dan z umetno lučjo, ki je najbližja sončni svetlobi, tako da niti ne zapazite, da ste v prostoru brez oken, ki je električno razsvetljen.

Mesto, na katerem so zgradili razstavo, je bilo nekoč močvirje, v katero so nalagali smeti in pepel velemešta. 29. junija 1936. so začeli z delom. To ozemlje je takrat bilo videti tako strašno, da so novinarji, ki so prišli pogledat začetek kolo-

salnega dela, kar zmajevali z glavami. Pogled je bil obupen: ogromne mlake umazane, motne vode, močvirje in blato, nesnaga in odpadki velemešta. Vse to je razširjalo neznošen smrad kilometre daleč. Mestoma so bile cele gore pepela, najvišja je imela kakih trideset metrov višine. Rečica, imenovana Flushing River, se je v številnih vijugah rinila skozi ta obupni svet proti morju. Ureditve tega ozemlja je eno največjih del na vzhodu Zedinjenih držav.

Najprej so zgradili dovodne ceste, po katerih so spravili potrebne stroje na lice mesta. Nato so začeli zasipavati kotanje, mlake in močvirja s pepelom, ki je bil tam nasipan. Reki so dali novo strugo in uredili dve umetni jezeri. Konec marca 1937 je bilo to delo dovršeno: Izvršili so pravi čudež. Nihče tega poprej ni mogel verjeti: ogromna ravnina s položnim gričevjem je bila pripravljena, da sprejme razstavna poslopja.

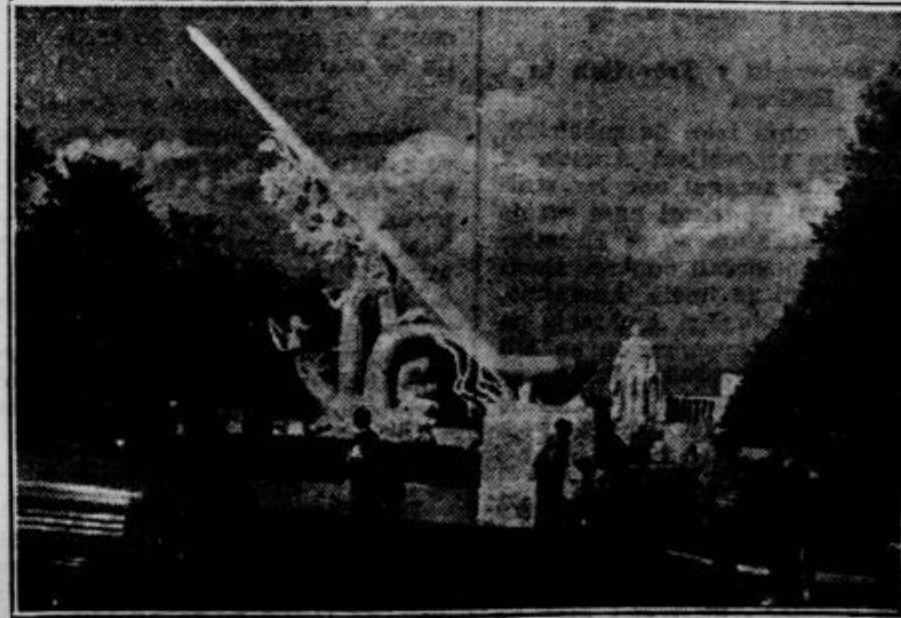
Ko bodo zaprli razstavo, prihodne leto na jesen, bodo spremenili celo razstavno levo v enega največjih občinskih parkov na svetu. Za polovico večji bo kakor slavni Centralni park v osrčju Manhattan. Zgodovina zgradbe te razstave je romantična epopeja modernega inženjstva.

Preden so začeli graditi, so seveda mo-

raji preizkusili nosilnost tal, sestavljenih večinoma iz pepela in odpadkov. Gradili so različne vrste poskusnih temeljev, preden so se odločili za zidanje. Takoj pa so začeli na nekatere dele dovažati zemljo in saditi dreve, polagati vodovodne cevi in električne kablje ter tlakovati ceste. Kmalu nato so začeli zidati prvi dvajset velikih razstavnih poslopij. Konstrukcije so vse jeklene, izpolnjene so pa s sadro in raznimi ameriškim gradbenimi snovmi. Za paviljone tujih držav je bilo seveda dosti gradbenega materiala pripeljana iz inozemstva.

Ob enem je bilo seveda treba misliti na splošni vtis, na celotno perspektivo razstavišča, in tudi to vprašanje je bilo slajno rešeno. Kakor v vseh potankostih, tako je tudi v splošnih linijah razstava točno premišljena in harmonično izvedena: ceste na razstavišču, konstrukcije mostov, parki, dreve, jezera, vodometi... vse daje dokaz, da je bil ta zelo zamotan problem slajno rešen. Inženjerji so dali na stotine novih tolin dober odgovor na stotine težkih in zvitih vprašanj ter ustvarili dela, o katerih so mnogi rekli, da so nemogoča. Spet se je tu pokazalo, da nič ne more zadržati kombinacije izkušnje in poguma.

Dr. Pavel Brežnik

Spomenik trah bogatstva, svetovna razstava leta 1939

SPORT

Tekme za pokal LNP

Trojni spored na Tyrševi cesti v začetku ob 13.30
Še osem drugih tekem v tej konkurenci

Lani je podsavez uvedel pokalno prvenstvo tekmovanje, največ iz razloga, da s tem tekmovanjem zamaši nekaj lukenj, ki jih pušča prvenstveno tekmovanje zlasti v manjših skupinah; te tekmovale skupine so s svojim sporedom kmalu pri kraju, pa imajo potem kup terminov, s katerimi ne vedo prav kaj početi. Drug namen je bil ta, da se izločijo tako zvani podsavezni dnevi, ki niso skoraj nikoli dali niti sportnih niti gmotnih dobrih rezultatov. V lanskim prvi sezoni pokalnih tekem si je podsavez nabral nekajkušenj, zlasti glede izvedbe, ki jih bo letos skušal s pridom uporabiti.

Razvrstitev parov je po propozicijah tako urejena, da se vsaj v začetku kar se da malo potuje. S tem odpadejo stroški, obenem se poveča že v samem začetku zanimanje za prireditve, ker se v prvem kolu spopadejo po največ lokalni rivali. Zanimivost teborb je še večja zaradi okolnosti, da kdor zgubi — izpade in grede v drugo kolo sami zmagovalci v prvem kolu.

Današnji spored obsega naslednje prireditve:

V Ljubljani bodo igrali trije pari — Moste—Grafika, Svoboda—Jadrans, Reka—Mars — vsi trije od 13.30 dalje na igrišču Ljubljane. Oba prvorazredna para se bosta spoprijela v znamenju revanše za letos že odigrane prvenstvene tekme, v katerih sta zmagala Jadran in Mars.

Od 14.30 dalje bo v Mariboru obsegal spored tekmi dveh parov: najprej Železnica—Slavija, potem Rapid—Maribor.

Ostale prireditve so še: Olimp—Jugoslavija in Celje—Atletik od 15. dalje na igrišču Celja. — Disk—Hermes ob 16.30. — Kranj—Bratstvo ob 16. (gorenjski derby!) — Amater—Hrastnik ob 16.

Po lanskim skušnjah jemljejo klubi do tekmovanje prav resno in se vsako moštvo

skuša prebiti v naslednje kolo. Najbolj zaradi tega so pokalne tekme še bolj privlačne od prvenstvenih.

10 ligaških tekem

SK Ljubljana v Splitu

Glavna pozornost nogometnih prijateljev bo danes veljala ligaškemu sporedu, ki je danes kombiniran in obsega kar 10 takih srečanj. Zai ne bo nobenega v Ljubljani. Današnja nedelja prinaša dve popolni koli v hrv.-slovenski in JNS ligi, in sicer v »naši« četrti, v JNS-ovi pa prvo popolno, če ne štejemo treh tekem, ki jih je dozdaj v njej odigrala sarajevska Slavija.

Nam je kajpada bolj pri srcu hrv.-slovenska liga in v njej naša Ljubljana, ki igra danes v Splitu. Njena pozicija po dozdaj odigranih treh tekmah ni posebno vidna niti zavidanja vredna in bojimo se, da se njen položaj tudi po današnji tekmi ne bo dal mnogo izboljšati. Pravijo sicer — to je ona stara fraza — da presenečenja niso izključena, toda Ljubljana glede tega — posebno na tujih igriščih — vsaj dozdaj ni bila radodarna. V ostalem pa potrpi — do drevi!

Spored je v »naši« ligi razdeljen takole: v Splitu: Hajduk—Ljubljana, v Subotici: Bačka—Slavija (V), v Sarajevu: Saški—Haški, v Osijeku: Slavija (O)—Gradjanski in v Zagrebu: Concordia—Split.

V JNS-ligi pa bodo igrali:

v Beogradu: BSK—Gradjanski (Skoplje), in Bask—Slavija (S), v Novem Sadu: Vojvodina—Bata, v Subotici: ŽAK—Jugoslavija in v Zemunu: Zemun—Jedinstvo.

Spored je torej več kakor bogat in prav nič v znamenju hudih časov, ki so vse naokoli nas...

Borbe z motorji na Rašici

Če ne bo dežja, bo ta dirka zelo privlačna

Danes se bodo na Rašici pri Ljubljani borili motociklisti. Vsak bo hotel zmagati in doseči najhitrejši čas.

Ob 14.30 se bo pričela ta velika dirka, za katero vlada že ves mesec veliko zanimanje. Start bo v Srednjih Gameljnah, cilj pa na Rašici. To je krasna izletna točka v bližini Ljubljane. Naj ne bo Ljubljancana, ki se zaveda, kakšnega pomena je motorizem za državo in narod, da ne bi posetil te prireditve. Vremenske napovedi obetajo za danes lepo vreme. Če pa bi vendar deževalo, se bo dirka prelazila na pozneje.

Cuje se, da bo ta dirka velik sportni dogodek. Prijavljenih je že 45 dirkačev, med njimi 6 dam, ki bodo startale v posebni kategoriji. Užitek bo občudovati najdrzejše in najmožnejše naše motoriste. Startal bo najboljši jugoslovanski dirka-

lišni vozač Starič Ludvik. Ne bo se mu dal ugnati eden najboljših cestnih vozačev Šiška Janez. Tudi drzni Lapajne Julij se je prijavil. Baje bo vozil tudi renomirani svetovni dirkač Januška. Na Jap-stroju bo vozil priljubljeni Djordjevič. Hrabri Kaučič bo vozil na svojem težkem Super X-stroju. Prav nič ni mogoče prorokovati, kdo bo najhitrejši.

Hermesani, ki prireajo to dirko, so se že dolgo sistematično pripravljali na to borbo. Toda člani drugih klubov bodo hoteli pokazati, da so zmoini dirkači tudi drugod in so se zato tudi priglasili.

Po dirki bo razdeljeni nagradni zmagovalcem v restavraciji Maček v Gameljnah. Svirali bo Magistrov ansambel in tudi plesa bo dovolj.

Vsi naši motoristi bodo jutri v Gameljnah! A. L.

Velik uspeh telesnovzgojnega dela

I. sportne igre KID na Jesenicah so pokazale sadove dolgoletnega smotrnega dela v telovadnicah in na sportnih igriščih

Minulo soboto in nedeljo so bile na Jesenicah I. sportne igre Kranjske industrijske družbe, katerih se je udeležilo 176 članov velike delavske družine. V vseh panogah je nastopilo 478 tekmovalcev in tekmovalk.

Spričo velikih mednarodnih dogodkov je naša širša javnost skoraj molče šla preko te velike, morda največje jugoslovanske lahkotletske prireditve tega leta. Prireditelj sicer ni dala bleščečih rezultatov, pač pa je imela namen, da pritegne velik krog nameščenecv in delavcev KID in njih svojcev k telesnim vajam, posebno one panog, ki so za krepitev telesnih sil in zdravje človeka najbolj primerne in koristne.

Prireditelj je v veliki meri dosegla svoj namen. Že vzorno urejeno igrišče je pričalo o temeljitim delu, ki se do potankosti že nekaj let izvaja na vsem področju podjetja. Skrbno izvršene priprave, točno izvajanje velikega tekmovalnega sporeda, vzorno izvedena rediteljska služba — vse to je funkcioniralo kakor ura. Vse to bi lahko služilo kot vzor prireditvam mnogo večjega imena.

Ze uro pred pričetkom tekem so začeli prihajati na igrišče lepo razviti in visokorazli mladeniči in tudi že zreli, od 40 do 50 let stari moške, med njimi pravi orjaki, ki so se krepko uveljavili pri vlečenju vrvi. Med tekmovalci je vzbujal največjo pozornost 19letni enoroki mladenič, ki je bil med najboljšimi v skokih in v metanju kopja. Jedro tekmovalcev so tvorili Sokoli, člani S. K. »Bratstva«, A. S. K. »Gorenjca«, T. K. »Skale« in S. K. »Kovinarja«, ki so pobrali vsa prva mesta.

Te sportne igre — prve v tako velikem obsegu na Jesenicah — so pokazale sadove večletnega vztrajnega in sistematičnega dela v telovadnicah in na sportnih igriščih. Te igre so bile velika revija mladih sil, njih moči, volje, vztrajnosti in lepote. Ti uspehi niso od včeraj, niti od lanskega leta, ampak segajo daleč nazaj v predvojna leta, ko so naši Sokoli ponesli

ime naše male, do tedaj še skoraj nepoznane ožje domovine v širni svet.

Te uspehe je rodilo dolgoletno trenje med posameznimi telovadnimi in sportnimi organizacijami in poedinci. Silno razgibanost in živahno trenje je dvigalo raven telovadnih in sportnih sposobnosti in dajalo močno zasebno vzpodbudo do skrajnih možnosti vsem, ki so pri tem sodelovali.

To trenje je posebno v zadnjem desetletju prihajalo najmočnejše do izraza. Bilo pa je zmerom na dostojni višini, tako da nikoli ni trpel čas nasprotnika, niti oseba niti imovinska varnost. Pač pa so pri tem rasli uspehi skoraj v vseh panogah sodobne telesne vzgoje. Uspehi jeseniških telovadcev, smučarjev in alpinistov so znani širom naše države in še daleč preko njenih meja.

Največji uspehi so bili doseženi v telovadbi. Na Jesenicah je možno sestaviti vrsto telovadcev, ki bi se pri mednarodni telovadni tekmi lahko merila z marsikatero državno reprezentanco.

Sportne igre Kranjske industrijske družbe so podale bežno silko prizadevanja društev in klubov za čim večji uspeh, napredek in razvoj sodobne telesne vzgoje. Pokazale so, da za sedanjimi v borbah preizkušeni tekmovalci stopa na plan številna mlada garda, ki je zrasla med železom in jeklom. Dolge vrste lepo razvitih mladeničev bodo kmalu stopile v prve vrste preizkušenih borcev in jim sledile od uspeha do uspeha.

Upajmo, da bo Kranjska industrijska družba tudi v bodoče podpirala telesno vzgojo delavske mladine in prireditelj sportne igre in ji bodo pri tem s'edila tuji druga velika podjetja v državi.

Želja nas vseh, ki smo sodelovali pri prvih početkih telesno-vzgojnega dela, da društva in klubi ostanejo v svoji dosedanj samoniklosti in rasti, ker jim bo le medsebojna viteška borba pripomogla do nadaljnjih uspehov.

M. S.

za olimpijske priprave nadaljuje, ker more formalni sklep o odgovitvi sprejeti samo mednarodni olimpijski odbor, ki se bo sestel šele januarja 1940. Seveda je veliko vprašanje, kako se bo ta odbor sploh sestel, če bo stanje v Evropi ostalo kakor je danes. V ostalem pa je prirediteljski odbor prejel tudi predloge, po katerih naj bi spored te olimpiade omejili samo na udeležbo nevtralnih držav, za kar pa na Finskem niso nič kaj navdušeni. Usoda prihodnje olimpiade je vse bolj dvomljiva, najbolj razočarani zaradi nje pa so Finci, ki so se s tolikimi žrtvami in takim navdušenjem lotili velikih priprav za njo.

Kakor piše »Politika«, je igralec Baska Lah zapustil svoj dosednji klub, čeprav je bil pogodbeno vezan nanj, in se prijavil za Ljubljano. Če je res, bi utegnilo biti koristno...

Table-teniški turnir na Kodeljevem

Preteklo nedeljo so imeli na Kodeljevem turnir za prvenstvo Most in Kodeljevega. Čeprav se ni sezona za ta sport, se je vendar prijavilo veliko število klubov in igralcev, med njimi: Korotan, Celje, Bratstvo, ASK, Hermes in drugi. Turnir je pokazal dostojno višino. V skupini novincev je nastopilo kar 28 tekmovalcev, med katerimi so se razvile ogorčene borbe za vstop v finale. Proti večeru se je to posrečilo po težki borbi Poženelu z zmago nad Reckom in Bogataju z zmago nad Vrečičem (St. Peter), ker mu je Bogataj prepustil prvo mesto. V skupini novincev smo videli nekaj prav dobrih, ki še mnogo obetajo. Posebno velja to za prvaka Poženela, Rečka, Bogataja, Vrečiča in Tršinarja. Upamo, da bomo z njimi pridobili zopet nekaj novih igralcev, ki bodo častno zastopali slovenske klube.

Pri seniorjih pa so tekmovali naši znani igralci iz Ljubljane in Celja ter Jesenice. Tu je bilo kot običajno zopet nekaj presenečenj, ker nihče ni mislil na Rebevska, ki je zasedel nepričakovano 2. mesto. Vstop v finale sta si priborila Belak in Rebevske. Vse je kazalo, da bo prvenstvo dobil odlično razpoloženi Celjan, saj je zadnji set vodil z 20:18, vendar je Belak z odličnimi servisi odločil zmago v svojo korist.

V tretji disciplini je nastopilo 12 moštev. Že od vsega početka je bilo jasno, da bo moštvo SK Mladike premagalo nadmočno vse nasprotnike. Za častni naslov prvaka moštev sta se spoprijeli Mladika in Celje. Zmagala je Mladika v postavi Krečič-Belak, čeprav sta se Celjana zelo trudila, da bi zmagala. Moštvo Mladike je zdaj skoraj najboljšo moštvo Ljubljane in Slovenije sploh. Končni rezultat je bil 3:1 za Mladiko.

R A D I O

Nedelja, 17. septembra

Ljubljana 8: Cimermanov kvartet. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Cerkevna glasba iz franc. cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. V. Fajdiga). — 10: Radijski orkester. — 11.30: Veseli kvartet in Bežigrjski pevski zbor. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče po željah. — 13.50: Na harmoniko igra Ivan Magister. — 17: Kmet. ura: Kolobarjenje in pridelki (inž. Fr. Mežan). — 17.30: Prešerni fantje igrajo vmes se plošče vrte. — 19: Napovedi, poročila. — 19.40: Nac. ura: Naše rudarstvo in toplištvo v preteklosti in danes. — 20: Pevski in orkestralni koncert. Sodelujejo: g. Miroslav Mesesnel (tenor) in radijski orkester. — 21.30: Smetana »Iz mojega življenja« (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kitarski trio (gg. St. Prek, Jos. Privšek in M. Slovnik).

Beograd 19.10: Orkester in plošče. — 20: Večer narodnih pesmi. — 22.15: Plesna muzika. — Zagreb 16.45: Plošče. — 20: Klavir. — 20.45: Lahka godba in ples. — 22.20: Ples. — Praga 18: Lahka godba in ples. — 19.30: Instrumentalni koncert. — 20: Pesmi. — 21.30: Lahka godba in ples. — Dunaj 15: Komorni koncert. — 16: Orkester. — 20: Operni večer. — 22.30: Nočni koncert. — Berlin 20: Veliki orkester in pevski zbor. — 24: Nočni koncert. — München 20.15: Skrajšana opera »Trubadur«. — 22.30: Lahka glasba. — 24: Nočni koncert. — Pariz 19.50: Plošče. — 20: Zvočna igra. — 20.30: Pester spored.

Ponedeljek, 18. septembra

Ljubljana 12: Češke pesmi in skladbe (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski orkester. — 14: Napovedi. — 18: Zastrupljenja v obratih in obratih (dr. Joža Herfort). — 18.20: Plošče. — 18.40: O namenih društva Rdečega križa (dr. V. Krečič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Zanimivosti. — 19.40: O silkarju Dimitriju Avramoviću. — 20: Domača zabava. Sodelujejo: Kmečki trio, Fantje na vasi in radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Iz slovanskih oper (plošče).

Beograd 18.20: Veliki orkester. — 19.05: Tamburaški zbor. — 20: Narodne pesmi. — 20.40: Harfa. — 21.25: Komorna glasba. — 22.15: Ples. — Zagreb 17.15: Komorni trio. — 20: Zajčjeve pesmi. — 20.30: Klavir. — 21: Zabaven spored. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — Praga 20: Orkester.

Stanovanjsko h šo

na vogalu dveh ulic in bodočega trga, pripravnega za trgovino, obrt ali industrijo, z lepimi kletmi in vrtno, ob tramvajski postaji

ugodno prodam

Del kupnine ostane lahko vknjižen. Ponudbe pod

»Dobra naložba«

na oglašni oddelci »Jutra«.

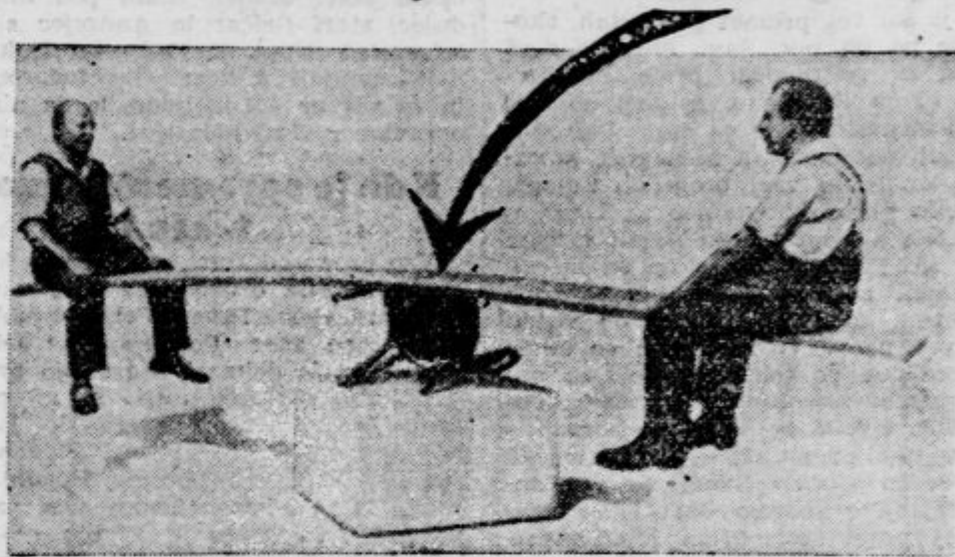
Rabljena železna blagajna

Kupim večjo rabljeno železno blagajno v dobrem stanju proti takojšnji dobavi in plačilu.

LAKOTA ALOJZIJ
Jesenice — Fužine

STOLE

izdržljive takole

in ostalo pohištvo SAMO iz specijalne tovarne upognjenega pohištva

THONET-MUNDUS D.D. Varaždin

Za: kavarne, gostilne, hotele, terase, kinematografe, pisarne, šole in zasebna stanovanja

Zahtevajte v vseh trgovinah s pohištvo izključno

ORIGINAL »THONET« STOLICE

Mestni pogrebni zavod

Občina Ljubljana

Brez posebnega obvestila

V neizmerni žalosti sporočamo, da je preminul danes ob 9. uri zvečer, po kratki in mučni bolezni naš predobri soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

FERJAN KAREL

ŠEF GLAVNE PISARNE KRALJ. BANSKE UPRAVE
DRAVSKE BANOVINE V P., ODLIKOVAN Z REDOM
SV. SAVE V. STOPNJE.

Dragega pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti v nedeljo, dne 17. septembra 1939, ob 5. uri popoldne, izpred mrliske veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu, k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek 18. septembra 1939, ob 7. uri v Stolniici.

LJUBLJANA, dne 15. septembra 1939.

Globoko žalujoči:

TEREZIJA, soproga; KAREL, sod. pristav, ing. MARJAN, sinova ter ostalo sorodstvo.

Uprava sokolske župe Ljubljana

javi vsem svojim edinicam, da je brat

Bogumil Kajzelj

NAMESTNIK ŽUPNEGA STAROSTE IN STAROSTA
LJUBLJANSKEGA SOKOLA

danes umrl po vzornem sokolskem delu in življenju. Naj nam sveti kot zvezda vodnica njegovo sokolsko bratstvo na poti dela in naporov v bodočnosti!

Slava njegovemu spominu!

LJUBLJANA, 16. septembra 1939.

V nekaj vrstah

Še nekaj o nogometu v Trbovljah in Krškem

Kakor smo s samimi izdi že zabeležili, je preteklo nedeljo trboveljski Amater v prvenstvu I. razreda zmagal nad Hrastnikom s 4:1 (1:1). O tej tekmi nam pišejo iz Trbovelj še dodatno, da so se Hrastničani v prvem polčasu držali odlično, zlasti napadalci, s katerimi je imela Amaterjeva obramba precej posla. Pri Amaterju pa haš v napadu ni šlo vse dobro in so bili nekateri igralci prav povprečni. Enako se mora reči o krških vrsti, medtem ko je očja obramba igrala dobro. Sodnik Preisinger je imel zaradi ostre borbe za točke precej težko stališče.

V Krškem je domači klub SK Krško zmagal nad enajstorico SK Radeč s 3:2 (2:1). Ta majhna razlika pa niti najmanj ne ustreza poteku igre, ker so bili domačini stalno v premoči. Najboljši mož na polju je bil Istinič. Občinstva je bilo bolj

malo, ker v Krškem še ni pravega zanimanja za nogomet in bo treba na tem polju še marsikaj dela.

Tretji poraz v Ameriki

Neuspehu Punčeca in Kukuljevića v prvem kolu ameriškega teniškega prvenstva v Forest-Hillu se je zdaj pridružil še tretji poraz, ki ga je moral spraviti naš Mitjić v boju z neznanim Američanom Sabinom. Mitjić je izgubil v treh setih z 1:6, 0:6, 4:6 in tako izpadel že v drugem kolu tega tekmovanja.

Zdaj bo menda res najbolj pametno, da naši beli mušketerji čimprej pospravijo kovčge in se po eni varnih poti vrnejo v Zagreb.

Okoli XII. olimpiade

Nedavnemu oficelnemu sporočilu prirediteljskega odbora v Helsinkih, da hoče za vsako ceno izvesti prihodnjo olimpiado, sledi zdaj vest »United Pressa« iz Helsinkov, po kateri bo ta olimpiada skoraj gotovo odpovedana. Res je sicer, da se delo

Šest zlatih angelov

Roman

M. BRAND

30

»Ali, za Boga, kakšen vzrok naj bi bil imel pri tem?« je ves zbežan vzkliknil Porter Brant. »Fant menda ve, da je bil njegov stric tako neumen in je vtikal denar v tvoje klavne filme. Dolžnik, ki ne more plačati, umoril upnika?« si gotovo že stokrat bral v časnikih, ali mar ne? — Nu, zdrav ostani!«

»Stoj! — Tak počakaj vendar!« je kričnil Porter Brant, a mrtvo brnenje v aparatu mu je povedalo, da je bil Hickey obesil slušalo. Ni mu ostalo drugega kakor storiti takisto.

Opotekel se je v sobo nazaj, se vrgel na zofo in zastokal:

»Sydney, stopi po steklenko šampanjca in jo odpi — ta človek mi je pokvaril vse razpoloženje, treba mi je izpodbude.«

Namesto da bi pokorno ustregla njegovemu ukazu, kakor je bilo sicer njena navada, je stopila predenj in ga zaničljivo premerila z očmi.

»Menda nisi vlekla na uho?« je strahoma vprašal. »Moj Bog, kakšen klavir strahopeteč!« je počasi dejala.

»Jaz strahopeteč?« je kričnil Porter Brant in mahoma planil pokonci.

»Na zofi ostani in leži,« je odvrnila Sydney Gallo-way, »to se ti bolje spodobi. Če seš, si namreč malone podobel možu, in potem je človeku dvakrat mučno, da ne najde v tebi prav nič moza.«

Vstal je, se zaviil v kimono, jo pogledal, kakor da jo hoče z očmi prebosti, in mrko dejal:

»Torej je med nama vse končano?«

»Samo dramatičen nikar ne postani, ga je zavrnilo dekle, »v tem trenutku bi se mi želelec obrnil. Tudi o svoji nežni duši mi ne začni govoriti in zavijanje oči si prihrani za drugič — saj ne stojiš pred kamero.«

»Ali je to zahvala — ?«

» — za to, ker sem ti legla k nogam in mirno trpela, da ti se teptal po meni?« mu je segla v besedo. »Baš dovolj tvojega razgovora sem prejela, da vem, da se Ryderja bojiš; sicer je pa res človek, pred katerim se takšni stari babi lahko hlače treso.«

»Kaj govoriš?« je Brant vzrojil. »Kaj misliš — in pred vsem, kaj se usojas?«

»Zaničujem te iz dna duše,« je polglasno rekla Sydney, »a nikar ne pričakuj nastopa zaradi tega. — Morda se celo še vrnem k tebi, kakor nesrečni kokainisti k svojemu strupu. — Če pomislim na Charlesa Ryderja, se mi celo smiliš, in zato ti dam dober svet: ogiblji se ga, zapusti mesto prej ko moreš, v letalo sedi in beži! — Zda ti pa stopim po šampanjca, da trčiva na srečno pot.«

— — —

Po svojem razgovoru s Hickeyem je krenil Ryder v hotel ob Centralnem parku, kjer sta živila

Claussenova. Tam ju je poklical po hišnem telefonu. Ogledala se je gospa Claussen.

»A, vi ste?« je rekla nekam presenečeno.

»Bi mogel govoriti z vašim možem?«

»Ne verjamem — mnogo dela ima,« je hitro odgovorila.

»Vprašajte ga, prosim, vendarle, ali me ne bi hotel sprejeti.«

Sledil je daljši premolek — Ryder je bil prepričan, da se ta čas ne posvetuje z možem, temveč premišljuje.

»Ste sami?« je vprašala nazadnje.

»Seveda sem.«

»Prav — izvolite priti gor.«

Elizabeth Claussen ga je sprejela že pri vratih — oblečena v jahalni kroj, ki je pa ni delal ozko: prse in širokoboke kakor večino dam, ki jašejo po moško. Skozi okna je plalo v sobo dopoldansko sonce.

»Erik se na žalost ta mah ne more odtrgati od dela,« je rekla, ko ga je ljubeznivo pozdravila; »pravkar izračunava dirkalno formo konj, ki so danes na vrsti, in če ga pri tem kdo zmoti —«

»Tega se na žalost ne bo moči ogniti! Recite, prosim gospodu soprogu, da mu želim poročati o razgovoru, ki sem ga pravkar imel s svojim Martinom.«

Ryder je opazil, kako se je pri teh besedah zdrnila. Kakor da bi se zavedala krivde, je nekaj trenutkov strmela vanj, blesek njenih oči je ugasnil, kar vidno je prebledela v obraz.

»Dobro, povem mu,« je nazadnje zamrmrala in se obrnila proti sosednji sobi.

Ryder je naglo stopil za njo, vrgel klobuk na stol in rekel:

»Ničesar mu ne povejte — samo vrata odprite in ga pokličite.«

Počasi je krenila dalje; ko je že držala za kljuko, je obstala in se ozrla v Ryderja.

»Nobenega orožja nimam pri sebi,« jo je potožila.

Na to opombo ni nič odgovorila, čeprav bi se ji bila morala zdeti zelo nenavadna, le molče ga je merila z očmi. Ryder je uganil, da tehta njegovo telesno moč, in se nasmehnil.

»Erik — govoril je z Martinom in pravi, da ti mora nekaj povedati.«

»Saj ti pravim —« je Claussen srdito vzkričel, a mahoma je obmolknil — nedvomno je bil razumel njen pogled. Nekaj časa je bilo vse tako tiho, da je Ryder slišal, kako mu utriplje srce.

»Mlada žena se je odmaknila od vrat, in Claussen, s temnozelenim senčnikom na čelu, je stopil v sobo. Bil je brez suknjice, in desni žep njegovih jahalnih hlač je bil videti čudno nabuhel — očitno je tičal v njem velik, težak predmet.

»Nu, kaj hočete?« je osorno vprašal.

»Če smem vrniti vprašanje za vprašanje; kaj imate tamle v žepu?« je odvrnil Ryder in ga ostro pogledal.

Claussen se je vzravnil — ker je imel rokave zavahane do komolcev, je bilo videti, kako so mu trzile dobro razvite mišice na spodnjih laktech.

»Kaj pomeni ta nesramnost?« je siknil.

»Erik!« je vzkliknila žena, kakor da ga hoče pomiriti.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni izdatki se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu ob enem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana števil. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoč se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Kampa, kam?

Priznane fine domače kvasice in pečnice nudi danes pri »Panju«

Vegova ul. 10 v bližini Napoleonovega spomenika, tobi se priznane domače dolbenjske čevle, fina šušerska vina, vsak dan sveže prve itd. Danes in vsak večer igranje klavirja, peke, domača zabava, točna in solidna postrežba. Nizke cene. Zato vsi prijatelji domačih kvasic in pečnic ter dobrega čevlja, pridite danes v Vegovo ul. 10 kjer se boste najbolje in najceneje zabavali. Se vrnite priporočila in Vas vabi — Tine Huč goslinar. Navsezadnje! 25755-18

Gostilna Martine,

Zg. Šiška
Danece koncerti Na izbirno oceno pije pečnice in kokiš! Izbrano vino Cene nizke. 25753-18

V gostilni Gutrih

Danece zabava s plesom Izbrana vina. Gorka in mrla jedila. Vljudo dobiti. 25732-18

Do gostilne

»Pod gozdom« (Planar) je najlepši nedeljski izprehod. Danes ples sto dobro. 25691-18

Novo preurejena gostilna »Lloyd«

na Sv. Petra cesti nudi vsakršno toplino in mizila jedila, kakor tudi mizila in daljinska kupa. Krasen senčnat vrt! Velika dvorana za zabavo na razpolago. — Vse nedelje godba za ples. Priporočila se veliki vrh. 25786-18

Službo dobi

Dopisnica, popolnoma samostojno moč, ki jo lahko uporabimo za vsakršno delo, ki jo lahko uporabimo za vsakršno delo, ki jo lahko uporabimo za vsakršno delo. 25641-1

Elektro-mašinstva

za Diesel, večerž vseh popravil in instalacij, potrebujem za veleposredstvo. Ponudbe s prepišanih priročnikov. Čudež Jozo, Topola, Oplenec Dvor. 25738-1

Fanta z malo

maturo (ali tem enako) dobrega šifra, kičmo za trajno zaposlitev v iskarni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stavec«. 25738-1

Inteligentno

gospodično za gospodinjstvo, sprejme samostojno gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Inteligentna gospodinjca«. 25735-1

Dekle

pridno in pošteno sprejme v gostilno. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Pridna 513«. 25513-1

Kuharico

ki zna dobro kuhati, išče tridnevno družino za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25437-1

Perfektno kuharico

ki mal družini v Kranju išče. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kuharica Kranj«. 25538-1

Služkinjo

na vsa hišna dela, kate samostojno kuha, ta-ko sprejme večja družina na delo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »St. 32«. 25541-1

Pisarniško moč

popolnoma samostojno, ver- zano, za knjigovodstvo, korespondenco, sprejem. Pogoj: dolgoletna praksa, znanje slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastop takoj 5514«. 25551-1

Več prodajalk

in prodajalcev za prodajo knjžice, katero potrebuje vsaka gospodinja sprejemno. Vprašati »Moj dom«, Ljubljana Dvorakova 8. 266-1

Mlado postrežnico

pridno sprejemno takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 25548-1

Perfekt. kuharico

in soborico samo prvotne moči išče za 1. oktober. — Plača 700 din, odnosedno za soborico začeta 400 din. Ponudbe s sliko in spričevali na Norveški generalni konzulat, Beograd. 25527-1

Dva mizarja

dobita takoj stalno do- lo za furnirano pohištvo. Stanovanje in hrana 180 do 260 din tedensko. Strojno mizarstvo Škrabl, Krapina. 25545-1

Izvežbano uradnico

sprejme takoj v svojo pi- snarno. Notar A. Mrevlje, Logatec. 25427-1

25 letno dekle

pošteno, za gospodinjstvo 300 ali kuhinjsko pra- kso, sprejem v pomoč gospodinjci na 1. oktob- ro ali pozneje. V gos- tinstvu imajo preglednost. Gostilna »Pri Urški« v Litiji. 25607-1

Kleparskega

pomočnika za mešansko delo, in takojšen nastop spre- jme. Josif Kožar, Dolenja Lendava. 25614-1

Služkinjo

pridno, pošteno in čisto ki zna kuhati sprejemno takoj. Malga, Ljubljana na Knezova 19. 25686-1

Več mizarjskih

pomočnikov dobrih in 1 strojnika tak- o sprejemno. Naslov v vseh posloval. Jutra. 25694-1

Metlarje

iščemo za takoj. To- varna Metla, Ljubljana, Štajmerjeva 1. 25681-1

Vzgojiteljico

s popolnim znanjem nem- ščine išče moč dvema deklicama 8 in 10 let za popoldanske ure. Pred- staviti se v elektronski govorni v pasaji Viktorije. 25675-1

Hlapec h konjem

priden in pošten, dobi takoj mesto v gostilni v Vegovi ulici 10. 25737-1

Postrežnico

za vse sprejemne. Gleda- nika 4. I. nadst., desno. 25750-1

Frizerko

dobro odnosedno spre- jme v stalno službo dam- ski salon »Maras«. Ptuj. 25610-1

Zensko

pisarniško moč mlajšo sprejemno takoj. Prešern Ivan, tovarna s čevlji Kranj. 25539-1

Iščem služkinjo

ki je vajena gospodinj- stva s 1. oktobrom. Na- slov v vseh posl. Jutra. 25447-1

Pošteno služkinjo

veščo kuha, takoj sprej- me v službo mesarja v Linhartovi ul. 4. 25567-1

Mesarskega

pomočnika prekaževalca takoj spre- jem. Jože Musar, me- nar, Ljubljana, Sv. Pe- tra cesta 61. 25583-1

Sluga

Pogoj: samec, absolutno trezen, z znanjem slo- vensčine, nemščine ali italijansčine, z dolgolet- nim spričevali do me- sto. Ponudbe s prepišom spričevali in plačilni zahtevki na Parin, Grad Novikloster, Sv. Peter v Savinjski dolini pri Celju. 25574-1

Čevljarskega

pomočnika mlajšega in vajenca za mešano delo takoj spre- jem v vso okrobo. — Mladšč Janko, Raka pri Krškem. 25602-1

Natakarica

samošojna, delavna moč, z znanjem nemščine, do- stalno mesto v boljši večji gostilni. Kavcija potrebna. Nastop lahko takoj. Po- nudbe na ogl. odd. Jutra pod »Delovna in poštena«. 25603-1

Pletilnica

sprejme takoj izurjeno šiviljo. F. M. Rozman, Gosposka ul. 4. 25660-1

Nedeljsko kuharico

potrebuje gostilna v o- kolici Ljubljane. Naslov v vseh posloval. Jutra. 25663-1

Čevljarskega

pomočnika vzornega, samo za spe- cialno delo, sprejemno takoj. Šušter, Radovčev, Franjo, Maribor, Alek- sandrova 30. 25856-1

Pošten skladiščnik

ki razpolaga s kavcijo, popolnoma samostojen, dobi takoj mesto. Jugo- promet, Celje, Krekova 11. 25860-1

Poročenega hišnika

brez otrok, išče za večjo hišo v centru Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Priden«. 25813-1

Pekovskega

pomočnika poštenega, ter raznašal- ca takoj sprejemno. Po- nudbe na ogl. odd. Ju- tra pod »S koleosom«. 25650-1

Prodajalka

dobi službo v trgovini z mešanim blagom v bli- žini Bleda. Event. spre- jme tudi vajenke, ki ima- je dve leti učne dobe. Prednost imajo z znan- jem šivanja. Naslov v vseh posl. Jutra. 25653-1

Železokrivce

večje število sprejemno. Emil Tomažič, Kersnik- kova ulica. 25835-1

Služkinjo

ki kuha in opravlja vsa hišna dela, čista in po- štena, s daljšimi izpri- čevali, dobi službo pri manjši rodbini. Oglasi- te se med 1 in 3 ure. Naslov v vseh posl. Ju- tra. 25830-1

Klobučarskega

pomočnika ki zna tudi izdelovati počne takoj sprejemno. Ermenec, klobučarstvo v Ljubnem, Savinjska do- lina. 25763-1

Izurjene pletilje

na stroj 5 in 10 sprej- me. Naslov v vseh po- sloval. Jutra. 25630-1

Dva mlinarja

zmožna stráža, samo- boljše moči, išče valje- ni mlina. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sposoben 676«. 25676-1

Dekle

zmožno samostojne kuhe, pošteno in redno sprej- me boljša rodbina 3 oseb v vseh poslovalnicah Jutra. 25763-1

Šiviljo za dečnike

sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25778-1

Milarja

mojstra sprejem. Ponud- be na ogl. odd. Jutra pod »Milarje«. 25752-1

Izurjenega graverja

sprejem. Ponudbe z na- vedbo dosedanjih sprej- m na ogl. odd. Jutra pod »Graverje«. 25780-1

Brivski pomočnik

vojaščin prost, dobi tak- o stalno službo. Franc Boštar, Jesenice, — Go- renjsko. 25617-1

Uradnico

absolutno zdravnega tr- govca akademije sprej- memo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljub- ljanska zadruza«. 25632-1

Kuharica

pridna in vestna išče službo najraje v hotelu. Naslov v vseh posloval- nicah Jutra. 25687-2

Starejša vd

išče službo pri dobrem gospodu ali gre kot hiš- nica v villo. Z vsa de- la, govori nemško do- bra kuharica. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna 540«. 25540-2

Vrtnar

mlad, izvežban v vseh panogah vrtnarstva, išče službo za takoj. Ponud- be na ogl. odd. Jutra pod »Vrtnarje«. 25561-2

Službo skladiščnika

ali kaj primernega, išče. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Jam- stvo«. 25553-2

Trgovski pomočnik

mlad in naobražen, vo- jaščin prost, absolutno male mature, dir. tekst- lica, zmožen samost. pis. in trg. korespon- denca, strojepljiva, izvr- sten risar, aranžer, pro- dajač želj namestitve v galerijski, papirni, ste- kleniški stroki. Vprašati v Ljubljani ali okolici, zaradi nadaljnega aran- žerskega študija. Ponud- be na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen 552«. 25552-2

Absolventka

želj mesta v večji trgovini na delu, po možnosti z okrobo in hišo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožna začetnica«. 25706-2

Sofer

zmožen poravnati išče služ- bo pri osebnem ali tovr- nem avtu. Naslov: Nemec F., Medvedova 7. 25736-2

Mirno solnčno sobo
z dobro domačo hrano
oddam eni ali dvema
gospodinjama. Naslov v
vseh posl. Jutra.
25728-23

Sobo za dve osebi
oddam. Na željo z vso
okirbo, Hrovat, Jurčičev
trg 2-III.
25733-23

Sobo
lepo opremljeno, z dva-
ma posteljama oddam s
1. ali takoj. Gospodet-
ska 13-I, vrata 96.
25714-23

Opremljeno sobo
za dva boljša gospoda, s
posebnim vzhodom s 1.
oktobrom oddam za Be-
žigradom v Hranilniški
ul. 3, vrata 91.
25605-23

Opremljeno sobo
v centru oddam ženski
okirbo, Hrovat, Herber-
steinova 22.
25603-23

Lepo sobo
novo opremljeno od-
dam. Pletersnikova 11
(Sv. Krištof).
25682-23

Dijaka, sostanovalec
k sinu dijaku z vso okir-
bo sprejemam za 400
mesečno takoj. Na-
slov v vseh poslovalni-
cah Jutra.
25667-23

Oddam v Ljubljani
na Aleksandrovi cesti
poslovno ev. stanovanj-
sko sobo, s skuporabo
telefona. Vprašajte pri
sodrugih Neptun, Beetho-
vna 14, mezz.
25672-23

Lepo sončno sobo
z uporabo kopalnice takoj
oddam. Verstovškova
ul. 18, Mirje.
25693-23

Opremljeno sobo
oddam boljši osebi takoj ali
1. oktobra pri Sv. Krištofu
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra.
25781-23

Prazno sobo
sončno in zelo mirno,
vhod s stopnic, za 200
din takoj oddam pri
cerkvi sv. Jožefa, Zarni-
kova ulica 9. Ogled od
pol. 3. dalje.
25622-23

Sončno sobo
z vso okirbo ali zajtrk
oddam dvema gospo-
dinama z 1. septembrom.
Večna pot 31.
25625-23

Sostanovalec
solidno, sprejemam v so-
bo s posebnim vzhodom,
poceni na razpolago plin
ski štedilnik. Kocenova
9.
25627-23

Sobo
oddam enemu ali dve-
ma gospodinjama ali go-
spodinjama z okirbo ali
brez. Cesta 29, oktobra,
št. 9-II, vrata 15.
25631-23

Sostanovalec
na hrano in v vso okir-
bo sprejemam takoj ali
s 1. oktobrom. Sv.
Jakoba trg 5.
25766-23

Opremljeno sobo
oddam v Prisilni ulici
št. 3-II, desno (Tabor).
25641-23

Kabinet
v centru event. z okir-
bo, s uporabo kopalnice
oddam poceni solidni go-
spodini. Naslov v vseh
posloval. Jutra.
25628-23

Komfortno sobo
s tekočo goriko in mrz-
lo vodo, posebnim vho-
dom, kopalnico, oddam
takoj ali pozneje bli-
z banovine. Skrabčeva
ul. 5.
25636-23

Opremljeno sobo
lepo, sončno, s poseb-
nim vzhodom, v centru,
oddam stalni stranki.
Naslov v vseh posloval.
Jutra.
25643-23

Opremljeno sobo
oddam takoj ali pozne-
je, s hrano ali brez.
Jenkova 13-I.
25628-23

Lepo solnčno sobo
odda takoj Turk, Gie-
dališka 7-II.
25840-23

Opremljeno sobo
st. ok. seprirano, za 1
ali 2 osebi oddam za
280 din pri Taboru.
Telefon v hiši. Naslov v
vseh posloval. Jutra.
25636-23

Prijazno sobo
svetlo, s skuporabo ko-
palcice oddam takoj ali
pozneje. Tyrševa 98-I.
25635-23

Zračno sobo
lepo, blizu bežigradske
gimnazije oddam. Na-
slov v vseh posl. Jutra.
25634-23

Sobo za pisarno
ali alično oddam. Cen-
ter mesta, prišleje. Po-
nude na ogl. odd. Jutra.
25625-23

Garsoniero
v palači zavarovalnice
Dunav, Beethovna 14,
oddam s 1. novembrom
v najem. Informacije pri
upravitelju hiše, isto-
tam.
25834-23

Osamljenemu
starejšemu gospodu
oddam sobo pri banovini.
Pismene ponudbe na o-
glasni oddel. Jutra pod
»Državni uradnik 838«.
25838-23

Mesečno sobo
veliko, lepo in opreml-
jeno, oddam. Naslov v
vseh posloval. Jutra.
25797-23

Mesečno sobo
opremljeno, oddam dvema
gospodinjama. — Resljeva
cesta 30.
25807-23

Elegantno sobo
separirano, v moderni
zgradbi v centru, mo-
derno opremljeno, kop-
palcica takoj oddam.
Ponudbe na ogl. Jutra
pod »Solidene«.
25818-23

Sobo
oddam gospodu z vso okir-
bo, s 1. oktobrom. Eins-
pillerjeva 15.
25800-23

Sobo
lepo opremljeno, oddam 1.
X. boljšemu gospodu. Na-
slov v vseh poslovalnih
cah Jutra.
25802-23

Gospodnično
sprejemam na stanovan-
je. Ogljerjeva ul. 14, v
Mostah.
25638-23

Visokoškoli
ali uradnici
oddam sončno, zračno,
opremljeno sobo z zaj-
trkom. Ogled med 2. in
4. uro. Naslov v vseh
posloval. Jutra.
25639-23

Lepo sončno sobo
s skuporabo kopalnice
oddam solidnemu stal-
nemu gospodu. Cesta v
Rožno dolino 36. Isto-
tam prodam poceni ku-
hinjsko kredenco.
25662-23

Sobo s hrano
oddam za 500 din mesečno.
Pozve se v vseh posloval-
nicah Jutra.
25810-23

Sobo
s posebnim vzhodom, opre-
mljeno, v bližini sodišča,
oddam takoj. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
25872-23

Sobe išče
Opremljeno s 1.6
v bližini Kongresnega
trga za takoj ali pozne-
je iščem. Naslov sporo-
čiti na telef. 35.61 ali
ogl. odd. Jutra pod So-
les.
25460-23

Sobo
z vso okirbo iščem v
prijetni vasi na Go-
renjskem. Tratinik, teh-
nična srednja šola, —
Ljubljana.
25503-23

Lokal
(večje sobe) v bližini uni-
verz. išče akademski klub.
Lahko na dvorišču. Po-
nude na ogl. odd. Jutra
pod »735«.
25735-23

Opremljeno sobo
mirno, južna lega, vhod
iz stopnišča, najraje z
vso okirbo pri skrbni
gospodinjki išče učitelj.
Ponudbe na ogl. oddel.
Jutra pod »Učitelj«.
25624-23

Prazen kabinet
v bližini glav. kolodvor-
a iščem za oktober. Po-
nude na ogl. oddel.
Jutra pod »Kabinet«.
25564-23

Krasno sobo
zračno, sončno, mirno,
popolnoma neoviranim
vzhodom, event. s ka-
binetom, v bližini kolo-
dvor. iščem za oktober.
Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Uradnik«.
25557-23

Opremljeno sobo
lepo, po možnosti s po-
sebnim vzhodom in ko-
palcico v centru mesta,
išče za takoj višji urad-
nik. Naslov v vseh posl.
Jutra.
25740-23

Prijazno sobico
s posebnim vzhodom za
1. oktobra iščem. Cena
do 250 din. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šif-
ro »Prijazna«.
25647-23

Profesor
išče opremljeno sobo v
bližini učiteljske ali kla-
sične gimnazije. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra
pod »Bližina«.
25772-23

Gospod
išče sobo z vso okirbo,
stalno. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Eng-
land«.
25849-23

Sobo
iščem za 1. oktobra, po
možnosti s posebnim vho-
dom, snažno, na Tabo-
ru ali v bližini, grem
tudi kot sostanovalec.
Ponudbe na ogl. oddel.
Jutra pod »Sigurne«.
25671-23

Iščem sobo
s tečno domačo hrano v
bližini glavnega kolodvor-
a, oddam. Naslov v vseh
posloval. Jutra pod »Solidene«.
25818-23

Živali
Pes
križan kitajski Chow-Chow
in volčjak, rudič, 2 meseca
star naprodi za samo 120
din loco. Istotam naprodi
lepa volčjinka, 3 leta.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »815«.
25815-23

Prehrana
Dijetično hrano
iščem. Naslov v vseh po-
sloval. Jutra.
25489-14

Otroka
2 meseca starega bi dal
v okirbo čisti in poceni.
ni osebi. Ponudbe na
oglasni odd. Jutra pod
»1. oktobra«.
25604-14

Izgubljeno
Avtomobilsko kolo
z gumo Michelin sem izgubil
od Jesenic do
Ljubljane 4. t. m. Naj-
ditelj se naprodi, da
sporoči svoj naslov. Do-
bra nagrada. Nikelsba-
her, Tyrševa 36, Ljub-
ljana.
25701-28

Informacij
Opozorilo!
Vsem našim cenj. od-
jemalcem javljamo, da
Čeh Konrad ni več naš
zastopnik in svarimo vsa
kogar, da mu ne izročita
na naš račun denarja.
Keindienst in Posch, v
Mariboru.
25596-31

Dražbe
Javna dražba
v ponedeljek dne 18. t. m.
ob 14. popoldne bo v
Sreliški ulici 24 raz-
prodaja raznega gostil-
niškega inventarja, pohi-
štva, raznih drugih u-
porabnih predmetov itd.
Kupci vabjeni.
25853-32

Dopisi
Ljubezen
moša si zagotoviti ako-
mu postrežes z dobro o-
kusno hrano. Zato ku-
haj po preizkušeni re-
ceptih, sbranih v knji-
gi »Kuhinjske kraljice«
Knjigo dobavljajo Mizerit
Deziderij. Zidani most.
Cena v predplačilu 10
din.
264-24

Drž. nameščenec
star 36 let, prijeten, za-
nanjost, gotovine 100
tisoč din, želi dopisova-
ti z lepo žiljo. Dopise
na ogl. odd. Jutra pod
»Zeničev«.
25514-24

Iščem
zakonsko tovar. zvezo
samo s distingv. gospo-
dom 66 do 70 let, mater
samostojen, duševno in
etično visoko stoječ.
25557-23

Nudim
kultivir. domačnost, iz-
vrstno kuhinjo, mater.
samostojnost, ozir. last-
ni dom. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pri premošči-
lu pod »Ne vsakdanji člo-
vek«.
25354-24

Gospod
star 36 let želi znanja
s starejšo gospo ali go-
spodinjico v svrhu razve-
dila. Dopise na oglas-
ni odd. Jutra pod »Bazu-
mevanje 703«.
25703-24

Boljša gospodinja
želi znanja z dobro si-
turalnim gospodom, ki
bi ji pomagal iz zadre-
ge. Pismene ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šif-
ro »Postena 694«.
25684-24

Trgovce
želi znanja z gospod-
nično ali vdovo z nekaj
kapitala ali premoženja
Ponudbe s sliko na ogl.
odd. Jutra v Novem me-
stu pod »Zeničev«.
25689-24

Mesto gospodinjke
išče razočarana, 39 let
stara gospa, pri sam-
skem gospodu, ločencu
ali pri starejšemu vdovu.
Ponudbe na oglas-
ni odd. Jutra pod »Harmo-
nija 815«.
25852-24

Bači
Javi se svojim Jugoagrar.
Novi Sad.
25798-24

Gospodnično
ki je prišla v avgustu ne-
kega dne po Vodnikovem
trgu v sivozelene obleki, —
prosim za cenj. naslov na
ogl. odd. Jutra.
25799-24

Ženitve
Poročil bi
do 25letno čedno gospo-
dinico po možnosti z
imeti, tehnik osigu-
ranje pozicije in voja-
šine prost. Neanonim-
ne dopise na ogl. oddel.
Jutra »Dalmacija«.
25587-25

28 letni Dalmatincec
trgovce in posestnik bi
poročil Slovenko, staro
do 26 let. Le resne po-
nude na ogl. odd. Jutra
pod »Živiljenje, Du-
brovnik«.
25632-25

Boljši obrtnik
star 33 let poroči go-
spodnično ali vdovo z ne-
kaj premoženja. Ponud-
be na podr. Jutra v Ma-
riboru pod »Prijeten
dome«.
25858-25

Vdova
srednjih let, čedne zunaj-
nosti, z nekaj gotovine, bi
poročila boljšega starejšega
gospoda, tudi upokojenca.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Sorodni duše«.
25869-25

Mlad slaščičar
s svojim lokalom v centru
Ljubljane želi spoznati go-
spodnično z nekaj gotovine,
radi ženitve, do 22 let.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Povečanje obrata«.
25358-25

Razno
Avtobus
Ljubljana - Bled
vozi od 18. t. m. do na-
daljšnjega dnevnega en-
kratno z odhodom ob
6.45 iz Bleda in ob 17.10
iz Ljubljane. Hojaki Ra-
fai Domžale.
25790-42

Klišeje
ENO-INEKSEKANE
JUGOGRAFIJA
Vr. (Rus. 1939) 23

Nesporazum v zakonu?
obrnite se na grafolog!

Karmaha,
ki se odlikuje posebno
analizo človeškega značaja,
dela na strogo znanstven-
dan grafologije, in daje
rešene za nastopajoče do-
godke pismene nasvete, ki
vam bodo koristili vse vaše
podoče življenje. Obiske
sprejema v Ljubljani hotel
»OCCA« Sv. Petra cesta,
vsak dan od 9.—12. in od
13.—19. Odgovarja tudi na
dolga korespondenca. V
Ljubljani ostane do 30. sep-
tembra.

Po priznani nizkih
cenah si nabavite
najboljše moške o-
bleke, perilo in vsa
praktična oblačila
pri
Preskerju
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 14

GROZDJE
smederevsko,
sladko in poceni
dobite pri
GOSPODARSKI
ZVEZI,
Ljubljana, Tyrševa 2;
tel. 2770.

2 9 5 1
DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CEITA

Stavbne
parcele
v mestu Maribor levi
breg 2000 kv. metrov
ugodno naprodaj.
Vprašati: Janežičeva
ul. 1, Tomšičev dre-
vored, Maribor.

Od Vas
je odvisno,
da imate
oblike
vedno
kot novo
zato jo pustite redno
kemico čistiti ali
barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
»Razina« — Svezkolitanci

Vata
tablah in za odeje.
vedno na zalogi.
Zahtevajte vzorce in
cenik.
Arbeiter — Maribor

MEINEL-HEROLD
džaz, tal. tvorine glasbi
MARIBOR št. 101

Kupujemo
posušeno cvetje
arnike,
korenine preobjeda,
bezgovo cvetje,
naldrianeve korenine
in sviščave
(encianove) korenine.
Ponudbe naj se poš-
ljejo na APEF, Via
Declani 15 — Udine.

VSERIRAJ
V »JUTRU«!

MOŠKI
Pri spolni nesposobnosti. Pri spolni slabosti poskusite hormonske pilule

»HORMO-SEKS«
Dobivajo se v vseh lekarnah. — 30 pilul
din 84.—, 100 pilul din 217.—, 300 pilul
din 560.—. Po pošti diskretno razpošilja

LEKARNA BAHOVEC
Ljubljana
Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij
»VIS-VIT« — Zagreb — Langov trg 3.
Ogl. reg. S. br. 5846-39.

Reprezentativno
stanovanje
6 velikih sob z vsem komfortom od-
dam s 1. novembrom. Pripravno tudi
za zdravnika. Ogled od 18. dalje od
2. do 4. ure. Novi trg 5-II. levo.

POSJOJILNICA V TREBNJEM
naznanja, da je v visoki starosti 86 let preminul nje ustanovitelj in
predsednik, gospod

Viljem Tomic
posestnik in trgovec v Trebnjem

Pokojnika, ki si je za naš zavod stekel neprecenljivih zaslug
bomo spremili k večnemu počitku danes v nedeljo ob 17. uri na
farno pokopališče v Trebnjem.

Slava njegovemu spominu!

Posojilnica v Trebnjem z. z. n. j.

Po hudih mukah in neizmernem trpljenju je omahnil v večnost
naš dolgoletni starosta, naš vzornik in najvernejši brat

BOGUMIL KAJZELJ

podravnatelj Ljubljanske kreditne banke
v pokoju

Na zadnji poti ga spremimo v torek ob pol 17. uri izpred
Narodnega doma na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 16. septembra 1939.

Jelena Kajzelj, soproga; dr. Vladimir
Kajzelj, dr. Mirko Kajzelj, sinova;
Matilda Kajzelj, snaha; Mirček,
vnuček, in ostalo sorodstvo.

Uprava Ljubljanskega Sokola

Potrjeni neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem tužno vest, da je po dolgem trpljenju danes preminul naš dober in skrbni soprog, oče, stari oče, brat in tast, gospod

BOGUMIL KAJZELJ

podravnatelj Ljubljanske kreditne banke
v pokoju

Na zadnji poti ga spremimo v torek ob pol 17. uri izpred
Narodnega doma na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 16. septembra 1939.

Jelena Kajzelj, soproga; dr. Vladimir
Kajzelj, dr. Mirko Kajzelj, sinova;
Matilda Kajzelj, snaha; Mirček,
vnuček, in ostalo sorodstvo.

Uprava Ljubljanskega Sokola

GRITZNER šivalnih strojev
JE V UPORABI

GRITZNER ŠIVALNI STROJI
SE DOBLJO V VSEH BOLJ-
SIH TRGOVINAH S ŠIVALNI-
MI STROJI

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO
EM. FISCHER, ZAGREB, Palmotičeva 82
Veletrgovina dvokoles, motociklov in šivalnih strojev

NAZNANILO

Cenj. občinstvu vljudo naznanjam, da bom optiko in urarsko
obrt, združeno z nadrobno prodajo zlatnine, srebrnine itd., ki
jo je izvrševal moj pokojni soprog

FR. P. ZAJEC v Stritarjevi ul. 6.

Izvrševala in vodila še nadalje v istem obsegu kot doslej ter
se cenj. občinstvu vljudo priporočam za nadaljno naklonjenost.
Z zagotovilom točne in solidne postrežbe črtam

z odličnim spoštovanjem
MARIJA ZAJEC
vdova po pokojnem FR. P. ZAJCU

ZAHVALA
Za vse dokaze iskrenega sočutja ob priliki prebriske
izgube moje matere

FRIEDL JULIJANE

se vsem znanec in prijatelj, ki so jo spremili na
njeni zadnji poti, najtopleje zahvaljujem. Hvala tudi
vsem darovalcem za prekrasne vence in cvetje.

SV. JERNEJ, dne 14. septembra 1939.

FRANC, sin

POSJOJILNICA V TREBNJEM

naznanja, da je v visoki starosti 86 let preminul nje ustanovitelj in
predsednik, gospod

Viljem Tomic

posestnik in trgovec v Trebnjem

POSOJILA

dajemo na dolgoročne obroke državnim in mestnim uslužbencem, vpokojencem, železničarjem, žandarjem, financarjem, zasebnikom itd. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Dugoručni zajam«.

Državna tovarna avijonov v Kraljevu

sprejme takoj večje število:

strugarjev, rezkarjev (frezerjev), orodničarjev, ključavničarjev, in kleparjev.

Plača in pogoji ugodni; javiti se je osebnemu oddelku tovarne, pisмено ali osebno, z delavsko knjižico.

KOLESA

kupite dobro in poceni tudi na obroke pri

H. SUTTNER, Ljubljana

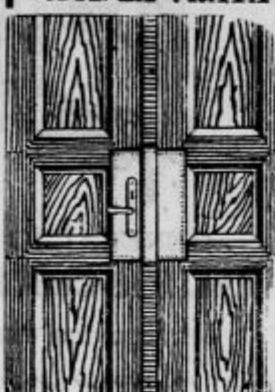
Brezobzezen ogled! Aleksandrova 6.

ŽOLČNI KAMENČKI

Znani SALVAT CAJ proti žolčnim kamnom in boleznim žolčnega mehurja se dobi pri glavnem zastopniku Lekarna pri Sv. Ivanu, Zagreb, Kaptol 17. — Zastoj pošljeno prospekte o zdravljenju.

O. t. št. br. 27870-1936 Rn 3487

CELULOIDNE SCITE ZA VRATA

CELULOID V PLOŠČAH naročate pri **F. Zrnc** Ljubljana, Kopitarjeva ul. 1

OKASA tablete

Pri spolni slabosti lahko poskusite

OKASA TABLETE

za moške

100 komadov din 220.— proti povzetju.

Zastopnik: Lekarna Mr. Rožman Miroslav Beograd — Terazije 8. Ogl. št. št. 3446-35

Klišeje ENO- IN VEČBARVNE **JUGOGRAFIKA** Proštrina nasip 23

INSERIRAJTE V »JUTRO«

PRESKRIBITE SI PRAVOČASNO DOBRO OBUTEV

48321-646 Din 15.—

Otroški čevlji iz lakirane gume s trpežnimi podplati. Ne prepašajo vode.

58072-607 Din 19.—

Lakirane otroške opanke z ojačenimi podplati in lepim okrasom. Za jesen in zimo najboljša obutev za požeželske otroke.

5861-24804 Din 49.—

Srčkani otroški čevlji iz laka, kombinirani s finim okrasom. Priporočamo jih posebno radi njih udobnosti.

6922-44609 Din 59.—

Okusni in močni otroški čevlji iz močnega boksa z usnjenimi podplati in petami.

ZORA Din 9.—
Dolgotrajne in močne bombažne nogavice za delo in dom. Priljubljene so zlasti gospodinjam.

28425-6608 Din 29.—

Ženski lakirani čevlji iz gumijskega zaponka. Varujejo noge pred vlago in mrazom.

7225-44 Din 39.—

Kadar se vrnete domov z dela, se boste najbolje odpočili v teh udobnih copatah iz volnenega dubla z debelimi filcastimi podplati, prevlečenimi z usnjem.

2625-66155 Din 79.—

Lahki usnjeni čevlji iz boksa z usnjenimi podplati in srednjimi petami. Udobni za vsako priliko.

6707-68001 Din 39.—

Močne in udobne opanke z usnjenim jermenom in z gumijastimi podplati, ki so ojačeni z žebji. Lub je napravljen iz enega kosa, zato ni nevarnosti, da bi se razdvojil.

2405-61000 Din 29.—

Posebno lahki, trpežni in praktični usnjeni čevlji za televidbo in sport.

46347-609 Din 29.—

Oglejte si te tople čevlje za mrzle jesenske dneve! Izdelani so iz volnenega sukna s trpežnimi gumijastimi podplati. Otroški Din 19.— ženski Din 25.— in moški Din 29.—

6707-68001 Din 39.—

Močne in udobne opanke z usnjenim jermenom in z gumijastimi podplati, ki so ojačeni z žebji. Lub je napravljen iz enega kosa, zato ni nevarnosti, da bi se razdvojil.

6707-68001 Din 39.—

Tople dolgotrajne in poceni nogavice za štrpce. Neophodno potrebne so za gumijasto obutev.

4767-68802 Din 79.—

Prinašamo bakandže, ki jih nosijo najrajši poljedelci in delavci. Mastna kravina in nepremočljivi gumijasti podplati so najboljša garancija njih trpežnosti.

3967-64941 Din 129.—

Visoki moški čevlji iz boksa z usnjem, podplati in gumijastimi petami. Odlikujejo se posebno s svojo udobno široko obliko.

28997-693 Din 99.—

Moški gumijasti lakirani čevlji, podložni s toplo flanelo. Pozimi jih nosi ves svet, ker so v njih noge vedno tople in suhe.

DERAN Din 5.—

Posebno poceni otroške patent bombažne nogavice. Peta in prsti so še posebno ojačeni.

PRI NAKUPU IZGOTOVLJENIH OBLACIL JE VAŽNO DA VESTE, KATERA TRGOVINA JE NAJBOLJ UGODNA ZA VAS?

Tvrdba F. I. GORIČAR

NA SV. PETRA CESTI je edina konfekcija V LJUBLJANI,

ki ima poleg tudi veliko manufakturno trgovino, založeno z najmodernejšimi blagovi za moške in damske obleke, površnike in kostume. — Trgovini ima priključeno tudi lastno šivalnico z najboljšimi moškimi in damskimi močmi za izdelavo konfekcije, kot tudi za vsakovrstna moška in damska dela po meri! — Ako torej izgotovljenih oblačil ne morete izbrati iz zaloge, imate na izbiri vsakovrstno blago na mt, ter se Vam lahko takoj po Vaši želji izgotovi! Za prvovrstno izdelavo in dober kraj se jamči! Ker se dela vse v lastni režiji, so cene brezkonkurenčne!

KOLESA NAJNOVEJŠI OTROŠKI VOZICKI

MOTORJI TRICIKLI SIV. STROJI

IGRAČNI VOZICKI, SKIROJI, AVTOMOBILČKI, KOLE. DELI **TRIBUNA F. B. L. LJUBLJANA** PODRUŽNICA: MARIBOR CENIKI FRANKO!

MODERNI OKOVI

za novogradnje

v veliki izbiri po povoljnih cenah — v železnini

Mervar i Hodniković, Zagreb

PETRINSKA 3.

Novi naslovi: Franciskanska ul. 8.

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Oglasi v »Jutru« imajo vedno največji uspeh!

NAJPODPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER GENERALNO ZASTOPSTVO

SCHNEIDER ZAGREB, NIKOLIČEVA 10

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

CELO LETO

lahko trajno spravite

MOŠT (širu)

OD GROZDJA, KAKOR TUDI VSE SADNE SOKOVE

BREZ STROKOVNIH PRIPRAV BREZ IZGUBE ČASA

BREZ KAKRŠNIHKOLI APARATOV

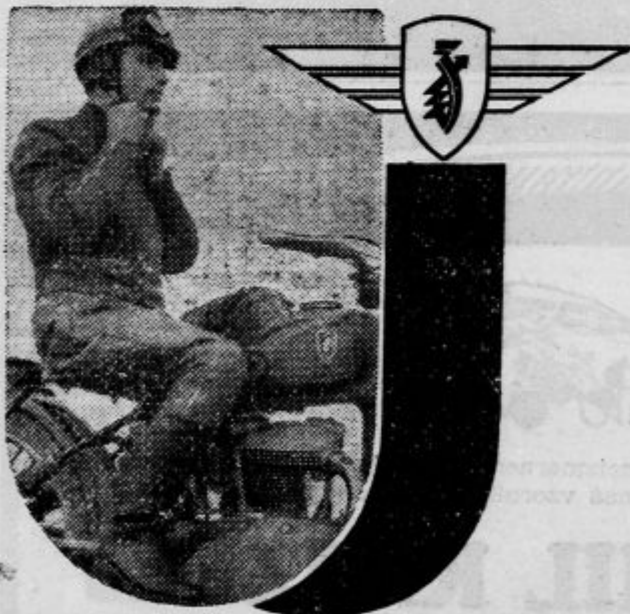
S POMOČJO NIPAKOMBINA A II.

Odlična iznajdba današnje znanosti! Enostavno! Poceni! Higijeno.

Odobreno od ministrstva za poljedelstvo.

Navodila in cenik pošlje brezplačno:

RADIOSAN, Zagreb, Dukljaninova ulica 1.

.... in zopet zmaguje **ZÜNDAPP DS 350** v Jugoslaviji

Znani nürnbergski terenski vozač Adolf Krug je zmagal 15. VIII. 1939. na Zündappu DS 350 v kategoriji 350 ccm v mednarodni konkurenci na »Ljubeljski gorski dirki«, 5,1 km dolga dirkalna proga s svojimi 20 ostrimi zavoji in deloma do 32%-tnim vzponom velja kot ena najtežjih v Evropi. Zündapp DS je na tej cesti še enkrat dokazal, da je dorasel nenavadno visokim zahtevam.

LJUBELJSKE GORSKE DIRKE V JUGOSLAVIJI

ZÜNDAPP - WERKE G. M. B. H. NÜRNBERG

VLADA MITIĆ I SIN, BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 41-43 IVAN ŠTRBAN, ZAGREB, ILICA 164

O. ŽUŽEK, LJUBLJANA; BRACA DIVJAK, BANJA LUKA, KRALJA ALFONZA 21

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

ZAHVALA

Ob prerani in težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo našega nadvse ljubega soproga in nenadomestljivega papana, gospoda

FR. P. ZAJCA

optika in urarja ter meščana ljubljanskega itd.

izrekamo vsem prijateljem in znancem, ki so pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti in nam izrekli ustmeno ali pisмено sožalje, našo iskreno zahvalo. Posebno zahvalo izrekamo g. dr. Volavšku in g. docentu dr. Matku za skrb in poštvalnost za časa bolezni. Iskrena hvala tudi prečastitemu g. p. dr. Janezu Zurgu, kateri ga je tako lepo pripravil za pot k Najvišjemu. Najtopleje se zahvaljujemo za poklonjene krasne vence in cvetje.

Ljubljana, 16. septembra 1939.

Globoko žalujoče rodbine

Zajec, ing. Poljanšek, Weilguny